

จิตงามเหมือนชื่อ

คือ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

ชีวประวัติและผลงาน ๒๔๕๘ - ๒๕๓๖

**Her Heart is as Beautiful as Her Name : Ngarmchit
Princess Prem Purachattra 1915 - 1983**

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

มูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร
จิตงามเหมือนชื่อ คือ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร
ชีวประวัติและผลงาน ๒๕๕๘-๒๕๖๖

Her heart is as beautiful as her name; Ngarmchit,
Princess Prem Purachattra 1915-1983

๑๕๒ หน้า.

ISBN 978-616-92193-0-9

จัดพิมพ์ครั้งที่ ๑ เดือนตุลาคม ๒๕๕๗

จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

มูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร
ตีพิมพ์โดย ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กทม. ๑๐๔๐๐
โทร. ๐-๒๓๕๔-๗๓๙๑-๔ โทรสาร ต่อ ๑๐๑, ๑๑๕

www.princessngarmchit.org

Email : princessngarmchit@gmail.com

**UNESCO honours Princess Prem (Ngarmchit) Purachattra
The World's Eminent Personality in 2015**

Executive Board
Hundred and ninety-first session

191EX/32.INF
PARIS, 16 April 2013
English and French
only

Item 32 of the provisional agenda

**PROPOSALS BY MEMBER STATES FOR THE CELEBRATION
OF ANNIVERSARIES IN 2014-2015 WITH WHICH UNESCO
COULD BE ASSOCIATED**

SUMMARY

This document provides detailed information on proposals by Member States for the celebration of anniversaries in 2014-2015 with which UNESCO could be associated, as submitted for decision in document 191 EX/32.

**MEMBER STATES' REQUESTS DEEMED ADMISSIBLE BY THE
DIRECTOR-GENERAL**

The Director-General considers that the requests listed in this document meet the procedure and the criteria adopted by the Executive Board, and proposes that UNESCO be associated with the celebration of these anniversaries, whose descriptions appear hereafter:

191 EX/32.INF – page 15

84. 100th anniversary of the birth of Princess Prem (Ngarmchit) Purachatra (1915-1983) (Thailand)

Princess Prem (Ngarmchit) Purachatra was a grand daughter-in-law of King Chulalongkorn (Rama V) who was the grandfather of King Bhumibol (Rama IX). Princess Prem Purachatra had a notable impact on Thailand, particularly in the communication and culture sectors, as well as contributing to overall societal wellbeing. Her work to establish a leading English-language newspaper was an important development in modern journalism in Thailand. On the regional and global stage, she was an outstanding advocate for the role of women, serving as president of the International Council of Women during 1976-1979 (the first and only Thai woman, and the second Asian ever elected to the position). Some of the institutions that she founded, continue to be partners in delivering UNESCO's work to this day, which demonstrates their relevance and importance. It would be advantageous for UNESCO to associate with the anniversary and to endorse a positive female role-model who has made positive contributions to her country in general, and to some extent to the region.

.....

ยูเนสโกประกาศยกย่องให้หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นบุคคลสำคัญของโลก

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้ประกาศยกย่องหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นบุคคลสำคัญของโลก ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล ในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๘ ในฐานะผู้มีผลงานดีเด่นด้านสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาชุมชน และการศึกษาด้านวัฒนธรรม ตามที่มูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เสนอผ่านคณะกรรมการว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ท่านเป็นชาวไทยคนที่ ๒๖ ที่ยูเนสโกประกาศยกย่อง

“หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นนั้ดตาคานิ (หลานสะใ้) ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ฯ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นพระอัยกาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างโดดเด่นต่อประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการสื่อสารมวลชนและวัฒนธรรม รวมทั้งการสนับสนุนสวัสดิภาพของสังคมโดยรวม ผลงานของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ในการก่อตั้งหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษชั้นนำ ถือว่าเป็นการพัฒนาอันสำคัญยิ่งต่อวงการวารสารศาสตร์สมัยใหม่ในประเทศไทย ในเวทีระดับภูมิภาคและระดับโลก หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นผู้สนับสนุนสำคัญต่อบทบาทสตรี เป็นประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๒ เป็นสตรีไทยคนแรกและคนเดียว และสตรีเอเชียคนที่สอง ที่ได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนี้ หลายสถาบันที่ท่านได้ก่อตั้งขึ้น ยังคงดำเนินสืบทอดการเป็นผู้ร่วมภารกิจในการนำเสนอผลงานของยูเนสโกจนถึงปัจจุบันนี้ พิสูจน์ให้เห็นความสัมพันธ์และความสำคัญของสถาบันเหล่านั้น ยูเนสโกถือเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการเฉลิมฉลองวาระครบรอบ ๑๐๐ ปีนี้ และได้รับรองการเป็นแบบอย่างสตรีในเชิงสร้างสรรค์ของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ผู้ซึ่งได้สร้างคุณงามความดีทั้งต่อประเทศไทยโดยรวม และต่อภูมิภาคในระดับหนึ่ง”

.....

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๗
บทนำ	๑๑
ประวัติชีวิตและการทำงานของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร	๑๕
• หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร กับการพัฒนาเด็กและเยาวชน	๓๙
• มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ (รจนก.)	๔๒
• หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร กับงานหนังสือพิมพ์	๔๘
• หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร กับงานพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์	๕๓
• หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร กับงานพัฒนาสตรี	๖๕
• หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร กับงานด้านวัฒนธรรม	๗๒

ภาคผนวก ก.

• จดหมายจากป่าถึงหลาน	๘๐
• คุณลักษณะของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จากมุมมองของ ม.ล.ธีรฉัตร บุรฉัตร	๑๑๗

ภาคผนวก ข.

• องค์การการกุศลที่สำคัญในประเทศไทยที่เกิดจากความริเริ่ม หรือมีส่วนร่วมของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม	๑๒๐
• สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	๑๒๑
• สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์	๑๒๖
• มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์	๑๒๘
• มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์	๑๓๒
• มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์	๑๓๕
• มูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท	๑๓๗
• สโมสรซอนต้า	๑๔๑
• งานรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (รางวัลซีไรต์)	๑๔๓
• คติของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร	๑๔๙

คำนำ

ข้าพเจ้าได้รู้จักและร่วมงานกับหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ในปีนั้นผู้แทนขององค์การสังคมสงเคราะห์ ๙ องค์การ ได้แก่ กรมประชาสงเคราะห์ (ศาสตราจารย์ปรกรณ์ อังศุสิงห์ เป็นผู้แทน) มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นผู้แทน) สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (คุณหญิงอาภรณ์ กฤษณามระ เป็นผู้แทน) มูลนิธิช่วยและให้การศึกษาคนตาบอด (คุณหญิงเลขา อภัยวงศ์ เป็นผู้แทน) พระยานุเคราะห์มูลนิธิ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (แพทย์หญิงเพียร เวชบุล เป็นผู้แทน) ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (นายสมพร เทพสิทธา เป็นผู้แทน) ยุวสมาคมแห่งประเทศไทย (นายเล็ก วาณิชอังกูร เป็นผู้แทน) สมาคมวาย ดับบลิว ซี เอ (นางสาวเฮเลน แท้สุจิ เป็นผู้แทน) และสมาคมวาย เอ็ม ซี เอ (นายจุฬินทร์ ตกแต่ง เป็นผู้แทน) ได้ประชุมกันเป็นครั้งแรก ณ กรมประชาสงเคราะห์ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๐๑ ในที่สุดได้ตกลงให้จัดตั้งองค์การกลางสังคมสงเคราะห์เรียกว่า **“สภาองค์การสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย”**

ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ สภาองค์การสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทยให้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและประสานงานด้านสังคมสงเคราะห์ ทั้งทางราชการและเอกชน

ต่อมาในเดือนมีนาคม ๒๕๐๔ สภาองค์การสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยได้เปลี่ยนชื่อเป็น **“สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย”**

ในวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ - ๓ มีนาคม ๒๕๐๓ สภาสังคมสงเคราะห์ฯ ได้จัดให้มีการประชุมการสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ครั้งที่ ๑ เรื่อง **“การพัฒนาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย”** ณ ศาลาสันติธรรม สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดการประชุม และพระราชทานเลี้ยงน้ำชาแก่ผู้เข้าร่วมประชุมที่สวนจิตรลดา

แม้เวลาจะผ่านไปกว่า ๕๐ ปีแล้ว ข้าพเจ้ายังจำได้อย่างไม่มีวันลืม ในวันที่พระราชทานเลี้ยงน้ำชาที่สวนจิตรลดา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ประทับบนพระเก้าอี้กลางสนามหญ้า โดยมีหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร และผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๕ คน ร่วมโต๊ะเสวย มีเก้าอี้ตัวหนึ่งว่าง หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้เรียกข้าพเจ้าให้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โดยให้นั่งเก้าอี้ที่ว่าง และได้กราบบังคมทูลเบิกตัวข้าพเจ้าเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นรองประธานคนที่ ๓ ของการประชุมการสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ครั้งที่ ๑ และเป็นนายกยุวพุทธิกสมาคมแห่งชาติฯ นับเป็นครั้งแรกในชีวิตของข้าพเจ้าที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถอย่างใกล้ชิดและได้สัมผัสกับพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นหาที่สุดมิได้ของพระองค์

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จึงเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้การจัดตั้งสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดการประชุมการสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ครั้งที่ ๑

นอกจากนี้ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้ช่วยให้สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับสภาสังคมสงเคราะห์ฯ ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ รับเป็นองค์ประธานกิตติมศักดิ์ของสภาสังคมสงเคราะห์ฯ นับเป็นสิริมงคลอันสูงยิ่งแก่สภาสังคมสงเคราะห์ฯ

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ยังได้ติดต่อขอเงินบริจาคเพื่อสร้างตึกที่ทำการของสภาสังคมสงเคราะห์ฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานนามตึกนี้ว่า **“ตึกมหิตล”** เมื่อการก่อสร้างตึกเสร็จเรียบร้อยแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดตึกมหิตลในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๘

แม้ว่าหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จะต้องติดตามพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร พระสวามีผู้ทรงได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศอินเดีย ก็ยังสนใจติดตามงานของสภาสังคมสงเคราะห์ฯ อยู่เสมอเมื่อข้าพเจ้าได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาสังคมสงเคราะห์ฯ ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๒๐ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้มีหนังสือแสดงความยินดีต่อข้าพเจ้าได้ให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้า โดยเฉพาะในการทำงานเพื่อสังคมและประเทศชาติตลอดมา ให้คำยกย่องในผลงานที่ข้าพเจ้าได้ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม งานส่งเสริม และพัฒนาอาสาสมัคร ซึ่งหม่อมงามจิตต์ มีความสนใจเพราะเคยเป็นอาสาภาคของสภาภาคไทย

ข้าพเจ้าได้มีโอกาสร่วมงานกับหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร อีกครั้งหนึ่งใน พ.ศ. ๒๕๒๕ เมื่อหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เชิญชวนข้าพเจ้าในการก่อตั้งมูลนิธิร่วมจิตต์ น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในมหาสมณสถานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้เป็นผู้ประสานงานเชิญชวนผู้แทนองค์การ ๑๐ องค์การเป็นผู้ก่อตั้งมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ความดีและบารมีของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นเสมือนแม่เหล็กที่ดึงดูดผู้แทนของ ๑๐ องค์การให้มาร่วมมือร่วมใจกัน การจัดตั้งมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชนฯ จึงไม่มีปัญหาและอุปสรรคแต่ประการใด การดำเนินงานของมูลนิธิได้รับความร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่าย ทำให้กิจการของมูลนิธิมีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า ในปัจจุบันมูลนิธิได้รับพระกรุณาธิคุณจากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ ทรงรับเป็นองค์ประธาน

แม้จะเจ็บป่วยนอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลสมิติเวช หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ยังทำงานและทำงานเพื่อสังคม หม่อมงามจิตต์ไม่ต้องการดอกไม้หรือสิ่งของจากผู้ที่มาเยี่ยม แต่ขอให้ผู้มาเยี่ยมบริจาคเงินเพื่อเป็นทุนการศึกษาระยะสั้นแก่เยาวชน นอกระบบโรงเรียนในการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยได้มอบหมายให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนี้

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้ให้กำหนดไว้ในข้อบังคับของมูลนิธิว่า ให้ประธาน สภาอุปัชฌาย์พุทธนิคมแห่งชาติ ในพระบรมราชูปถัมภ์ คือข้าพเจ้า เป็นรองประธาน มูลนิธิประเพณีถวายเป็นพระราชกุศล ข้าพเจ้าจึงดำรงตำแหน่งรองประธานมูลนิธิ ตั้งแต่ปีก่อตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๕ จนถึงปัจจุบันนี้เป็นเวลากว่า ๓๐ ปี ข้าพเจ้าได้พยายามปฏิบัติหน้าที่รองประธาน มูลนิธิอย่างดีที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ ด้วยความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริตให้สมกับที่ได้รับ ความไว้วางใจจากหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้ถึงแก่อนิจกรรมด้วยความสงบเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๖ ถึงแม้หม่อมงามจิตต์จะจากโลกนี้ไป ก็จากไปแต่เพียงร่างกาย แต่คุณงามความดีของท่าน ผลงานอันมากมายที่ทำให้ประชาชน สังคม และประเทศชาติ ยังอยู่ในความทรงจำและในจิตใจของพวกเราที่เคยร่วมงานกับท่านอยู่เสมอ

เพื่อเป็นอนุสรณ์ที่ยั่งยืนแก่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ใน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้มีการ ก่อตั้งมูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็น **“ปูชนียบุคคล ระดับโลก”** ผู้เป็นแบบฉบับและแบบอย่างที่ดีของบุคคลที่ทำงานสังคมสงเคราะห์ งานสวัสดิการสังคม งานแก้ไขปัญหาสังคม งานพัฒนาสังคม ผู้ทำงานด้วยความ เข้มแข็ง เสียสละ ด้วยอุดมการณ์อันสูงส่ง และด้วยปณิธานอันแน่วแน่ ยากที่จะหา

ผู้ใดเสมอเหมือน ไม่ทราบว่าจะต้องรออีกนานเท่าใด จึงจะได้บุคคลผู้ประเสริฐผู้มีจิตใจที่งดงามสมกับชื่อกลับมาเกิดในโลกนี้

กิจกรรมที่สำคัญน่านับการของมูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร คือการจัดงานวันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร สตรีไทยผู้นำสตรีโลก ในโอกาสวันคล้ายวันถึงแก่อนิจกรรมของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ทุกปี การให้รางวัล **“หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร”** ซึ่งเป็นรางวัลสร้างเสริมคนดีมีคุณธรรมแก่บุคคลที่สมควรยกย่อง เช่น ตำรวจจราจรดีเด่น พนักงานกวาดถนนดีเด่น พนักงานขับรถโดยสารดีเด่น คนพิการดีเด่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อาจารย์ระดับอุดมศึกษาผู้ทรงคุณธรรมมีผลงานดีเด่น

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของมูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร คือการเผยแพร่เกียรติคุณของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เพื่อให้เป็นตัวอย่างและแบบฉบับที่ดีของอนุชนและคนทั่วไป มูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จึงจัดให้มีการเขียนหนังสือเกียรติประวัติและผลงานของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร โดยแบ่งเป็น ๒ เล่ม เล่มหนึ่งเพื่อเผยแพร่แก่ประชาชนและผู้นำสตรี และอีกเล่มหนึ่งเพื่อเผยแพร่แก่เยาวชนในสถานศึกษา

สำหรับหนังสือที่เผยแพร่แก่ประชาชนและผู้นำสตรี ได้ขอความกรุณาให้ศาสตราจารย์เกียรติคุณศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ เป็นผู้จัดทำ ซึ่งท่านได้รับเป็นผู้จัดทำหนังสือเรื่อง **“จิตงามเหมือนชื่อ คือ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร”** ด้วยความเต็มใจ แม้จะมีการกิจเป็นอันมาก ในนามของมูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จึงขอขอบคุณอย่างสูงในความกรุณา และกุศลกรรมของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ และคณะมา ณ โอกาสนี้

สมพร เทพสิทธา

ประธานมูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

.....

บทนำ

เมื่อมีการประชุมผู้แทนประธานองค์การที่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ริเริ่มก่อตั้ง หรือมีส่วนก่อตั้ง ดิฉันได้รับมอบหมายจากหม่อมราชวงศ์ สุขุมพันธุ์ บริพัตร ประธาน คณะกรรมการดำเนินงานรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน หรือ รางวัลซีไรต์ (S.E.A. Write Award) ให้เข้าประชุมร่วมกับมูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เพื่อจัดงานรำลึกถึงหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ใน พ.ศ. ๒๕๕๒ และดิฉันได้รับ มอบหมายจากที่ประชุมให้จัดทำหนังสือเผยแพร่ประวัติและผลงานของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เพื่อประโยชน์ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น ในโครงการสตรีศึกษาใน มหาวิทยาลัย และใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการเสนอต่อองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) เพื่อยกย่องให้หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นบุคคลสำคัญของโลก ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๕๘

ก่อนอื่นดิฉันต้องขอสารภาพว่าเดิมมีความรู้เกี่ยวกับหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร น้อยมาก ยกเว้นตั้งแต่อยู่ชั้นมัธยม ได้มีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์ **“สแตนด์ฮาร์ด”** ที่ท่าน เป็นบรรณาธิการ และได้เพิ่มพูนความรู้ภาษาอังกฤษจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ภาษาอังกฤษฉบับแรกของไทยนี้ ดิฉันเชื่อว่าความรู้ภาษาอังกฤษจากหนังสือพิมพ์ สแตนด์ฮาร์ดมีส่วนช่วยให้ดิฉันสอบติดอันดับ ๕๐ คนแรกของประเทศไทยในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๘ และสามารถสอบชิงทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษได้ (พ.ศ. ๒๔๙๘ - ๒๕๐๖) ดังนั้น ดิฉันจึงเต็มใจที่จะตอบแทนพระคุณหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ด้วยการค้นคว้า รวบรวม และเรียบเรียงผลงานของท่านให้เป็นที่ประจักษ์ แก่ชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เยาวชน เพื่อเป็นแบบอย่างของการอุทิศตนเพื่อ ชาติและสังคม โดยไม่คำนึงถึงความยากลำบากเหน็ดเหนื่อย

หนังสือ **“จิตงามเหมือนชื่อ คือ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร”** สำเร็จลุล่วง ได้เพราะได้รับแรงบันดาลใจจากประธานมูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร (นายสมพร เทพสิทธา) ผู้ซึ่งแสดงความยกย่องนับถือและศรัทธาในหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จนกระทั่งดิฉันต้องไปศึกษาชีวประวัติของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตรอย่างสนใจ ใคร่รู้ และหลังจากได้ศึกษาแล้วก็มีความคิดเช่นเดียวกับท่านประธาน คือ ศรัทธา ในความเสียสละและความมุ่งมั่นของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ผู้สร้างผลงานด้านต่างๆ จำนวนมาก ด้วยวิธีการที่น่ายึดถือเป็นแบบอย่าง คือวางรากฐานไว้อย่างมั่นคง เพื่อ

ให้เกิดการสานต่อมาจนถึงปัจจุบัน ดังที่หม่อมงามจิตต์บันทึกไว้ว่า “บุคคลคือตัวเอง ไม่ยั่งยืน องค์การที่เราทำงานให้นั้นสำคัญยิ่ง จำเป็นต้องช่วยกันวางรากฐานให้มันคงยั่งยืน พยายามให้ผู้ที่เข้ามาร่วมงานหลายๆ คนนั้นต้องพยายามเอาใจผู้อื่น ตัวเองต้องพยายามเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพราะรู้ว่าถ้าไม่พยายามเรียนรู้เพิ่มเติมจะเหมือนอยู่อย่างคนตายแล้วทั้งเป็น ต้องพยายามปกป้องความดีของผู้อื่นอยู่เสมอ เพื่อเป็นกำลังใจให้เขาทำงานให้องค์การสงเคราะห์ต่างๆ พยายามดูความบกพร่องของตัวเองอยู่เสมอ และพยายามปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับผู้อื่น ไม่ใช่พยายามเปลี่ยนอุปนิสัยผู้อื่นให้เข้ากับตัวเราซึ่งเป็นไปไม่ได้”

หนังสือเล่มนี้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายคน ผู้เขียนได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.เรณูทัย สัจจพันธุ์ อาจารย์วรวิทย์ ภักดีบุรุษ ตัวดิฉันเอง ส่วนนางสาวกรรณภรณ์ วงศ์ปิยะกุล เป็นผู้ช่วยรวบรวมข้อมูลทำให้งานนี้สำเร็จออกมาเป็นหนังสือที่เหมาะสมแก่คนทุกเพศทุกวัย เพราะมีเนื้อหาสาระที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านพัฒนาสังคม พัฒนาสตรีและเยาวชน การบริหารองค์การ การประสานงาน และร่วมมือกับองค์การต่างประเทศ ด้านวัฒนธรรม ฯลฯ บุคลิกและวิธีการทำงานของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ตลอดจนความอุทิศตนและความเสียสละเพื่อส่วนรวมของท่าน ล้วนเป็นแบบอย่างที่ดีที่ควรศึกษาและเจริญรอยตาม เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าอยู่และมีความสมานฉันท์ ดังบันทึกของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ที่ว่า “จงปฏิบัติต่อผู้อื่นตามที่เราต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อเรา ด้วยใจเมตตากรุณา ยอมรับทุกสถานการณ์ทุกประเภท ทั้งดีและร้ายด้วยความมั่นใจว่า เหตุการณ์ร้ายนั้นมักจะมีสิ่งดีตามมา นึกถึงผู้อื่นในทางที่ดี และในเจตนาอันดีของเขาเท่านั้น”

สมาคม สภา มูลนิธิ และคณะกรรมการหรือองค์การที่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ริเริ่ม หรือมีส่วนร่วมในฐานะหรือลักษณะต่างๆ ล้วนเจริญงอกงามมาจนทุกวันนี้ เพราะหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ช่วยวางรากฐาน หรือมีวิธีบริหารงานและติดตามผลที่น่าเรียนรู้และนำไปปฏิบัติอย่างยิ่ง จึงเห็นควรมีภาคผนวกของประวัติขององค์การดังกล่าว และภาคผนวก “จดหมายจากป่าถึงหลาน” อันแสดงถึงความใกล้ชิดและเมตตาธรรมที่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร มีต่อผู้ร่วมงานซึ่งเป็นเลขานุการส่วนตัว มาลงประกอบท้ายเล่ม เพื่อเป็นเกียรติแก่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ศาสตราจารย์เกียรติคุณศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ ราชบัณฑิต

ณ พระบรมมหาราชวัง

H.H.Prince and Princess Prem Purachat at the Grand Palace

ทำบุญตักบาตรภายในพระบรมมหาราชวัง
Making merits at the Grand Palace

ประวัติชีวิตและการทำงานของ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

ศาสตราจารย์ ดร.รีนฤทัย สัจจพันธุ์

ชีวิตวัยเยาว์

ด.ญ.งามจิตต์ สารสาส เป็นธิดาคนโตของพลโท พระสารสาสพลชั้นรุ และนางสวัสดี อัครนันทน์ เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ ๗ มิถุนายน ๒๔๕๘ มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันอีก ๔ คน เมื่อมีอายุได้พอสมควร พลโท พระสารสาสพลชั้นรุ ได้กราบทูลขอให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ซึ่งทรงเป็นผู้บังคับบัญชาของท่านในขณะนั้น ให้ทรงตั้งชื่อบุตรและบุตรีให้ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถฯ ประทานชื่อให้พร้อมกันสามคน เป็นชื่อคล้องจองกัน คือ **“หวังพึง” “งามจิตต์”** และ **“จริตราบ”** ต่อมาหม่อมงามจิตต์มีน้องสาวอีก ๒ คน และพี่ชายเปลี่ยนชื่อไป พี่และน้องมีชื่อดังนี้ พี่ชาย คือ ร.อ.สมหวัง สารสาส น้องสาวคือนางจริตราบ สารสาส นางโสภิต อัครเกียรติ และนางเสลา สก๊อต

ด.ญ.งามจิตต์ สารสาส ได้รับการศึกษาขั้นต้นจากโรงเรียนศรีจิตรังสา และโรงเรียนเยนเฮย์ เมโมเรียล ต่อมาเป็นนักเรียนประจำที่โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย จนสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๘ จึงเดินทางไปศึกษาต่อในคณะเภสัชกรรม มหาวิทยาลัยซอร์บอน กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ เพราะขณะนั้นผู้เป็นบิดาทำงานประจำอยู่ ณ สถานทูตไทยในประเทศฝรั่งเศส หลังจบการศึกษาในเวลา ๓ ปี นางสาวงามจิตต์ สารสาส ได้ฝึกงานเภสัชที่ร้านจำหน่ายยาอีก ๑ ปี ต่อมาเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ใน พ.ศ. ๒๔๘๒ จึงเดินทางกลับประเทศไทย นางสาวงามจิตต์ สารสาส สามารถพูด อ่าน เขียน ได้ทั้งภาษาฝรั่งเศส อังกฤษ และสเปน

ความรักและการอภิเษกสมรส

ระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยซอร์บอน ประเทศฝรั่งเศส นางสาวงามจิตต์ สารสาส ได้พบกับพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร พระโอรสในพลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน (พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร) และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประภาวสิทธรนฤมล

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร เสด็จไปทรงศึกษาในประเทศ อังกฤษตั้งแต่พระชันษาได้ ๘ ปี โดยทรงเริ่มศึกษาในโรงเรียนที่เมืองอีสบอร์น (Eastbourne) ก่อน แล้วทรงศึกษาต่อในโรงเรียนแอร์โรว์จนจบชั้นมัธยมศึกษา จากนั้นทรงเข้าศึกษาที่นิวคอลเลจ (New College) มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ทรง สนพระทัยในวิชาวรรณคดีและโบราณคดีอย่างมาก โปรดการอ่าน และการประพันธ์ เป็นชีวิตจิตใจ ขณะที่ทรงศึกษาอยู่ในประเทศอังกฤษและมีพระชนมายุเพียง ๑๙ ปี ทรงแปลวรรณคดีเรื่อง ลิลิตพระลอ และทรงพระนิพนธ์เป็นบทละคร ให้ชื่อเรื่องว่า The Magic Lotus และจัดการแสดงโดยชาวอังกฤษ ที่ฮัดเดอร์สฟิลด์ (Huddersfield) เมื่อทรงจบการศึกษาได้เสด็จกลับมาทำงานเป็นอาจารย์ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความที่ทรงชื่นชอบในการละครนี้เอง ชักนำให้พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า เปรมบุรฉัตร ได้พบกับนางสาวงามจิตต์ สารสาส เนื่องจากจะทรงจัดแสดงละครให้ สมาชิกสมาคมศิษย์สมาคมซึ่งเป็นสมาคมนักเรียนไทยในประเทศอังกฤษ ได้ชมในการ ประชุมประจำปี พ.ศ. ๒๔๗๖ แต่ติดขัดที่หาผู้แสดงเป็นนางเอกละครมิได้ เพราะขณะ นั้นนักเรียนหญิงในประเทศอังกฤษเดินทางกลับประเทศไทยกันหมด แพทย์หญิงเพียร เวชบูล ซึ่งขณะนั้นเป็นนักเรียนแพทย์ในฝรั่งเศสเดินทางไปประชุมที่อังกฤษ คู่้นเคย กับพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรเป็นอย่างดี เพราะแพทย์หญิงเพียรตาม เสด็จพลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน (พระองค์เจ้า บุรฉัตรไชยากร) และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประภาวสิทธิ์ินมุล มาที่อังกฤษ ก่อนไปศึกษาที่ฝรั่งเศส จึงทูลแนะนำให้ชวนนางสาวงามจิตต์ สารสาส ไปแสดงละคร เมื่อพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรทรงชักชวน นางสาวงามจิตต์ตอบรับ และได้แสดงเป็นนางเอกละครเรื่อง “กลรัก” อันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งความรักของ บุคคลทั้งสอง หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้เล่าเรื่องการพบปะพระวรวงศ์เธอ พระองค์ เจ้าเปรมบุรฉัตรในครั้งแรกๆ ไว้ในหนังสือ บุรฉัตรราชนุสรณ์ ดังนี้

“องค์ชายชอบประพันธ์บทละครให้นักเรียนไทยในประเทศอังกฤษแสดงให้ เพื่อนสมาชิกสมาคมศิษย์สมาคมที่มาชุมนุมกันประจำปีได้ชม ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ (ค.ศ. ๑๙๓๓) ทรงติดขัดหาผู้แสดงเป็นนางเอกละครไม่ได้ เพราะนักเรียนหญิงไทยในอังกฤษระยะ นั้นจำเป็นต้องเดินทางกลับประเทศไทยหมด คือ คุณสุวดี บุนนาค คุณตุลโธ บุนนาค คุณพันทิพา บุนนาค บังเอิญ พญ.เพียร เวชบูล นักเรียนแพทย์เดินทางจากฝรั่งเศส เข้าประชุมกับนักเรียนไทยในอังกฤษ หมอเพียรได้ตามเสด็จองค์ชายไปเมืองนอกเมื่อ ชันษา ๘ ปี และหมอเพียรอยู่ศึกษาแพทย์ที่ฝรั่งเศสจนจบ เธอคุ้นกับองค์ชายเป็นอย่างดี

หมอเพียร์ ทูลท่านว่า ดิฉันเดินทางจากฝรั่งเศสมาเรียนภาษาอังกฤษอยู่กับครอบครัวหนึ่งในลอนดอน และแนะนำให้ลองชวนดิฉันไปแสดงละคร องค์ชายก็เห็นด้วย ด้วยความคะยั้นคะยอของหมอเพียร์ ดิฉันจึงยอมไปแสดงให้ พอเข้าซ้อมก็ทรงตำหนิว่า ดิฉันแสดงละครไม่เป็น แต่ก็จำเป็นต้องให้แสดง ต่อมาเมื่อมีการประชุมนักเรียนไทยในภาคพื้นยุโรปที่กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม องค์ชายทรงประพันธ์ละครให้นักเรียนไทยแสดงอีกเช่นเคย คราวนี้ท่านให้คุณมณี บุณนา (ปัจจุบันเป็นสิริวรสาร) แสดงเป็นนางเอง ทรงให้ดิฉันช่วยเย็บม่าน และช่วยด้านอื่นตามที่ท่านขอร้อง”

แม้นางสาวงามจิตต์ สารสาส จะไม่มีโอกาสแสดงเป็นนางเองในละครพระนิพนธ์ของพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรอีกเลย แต่ก็เป็นนางเองในชีวิตจริง เมื่อพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรเสด็จมาประทานแหวนหมั้นส่วนพระองค์ให้ที่ประเทศฝรั่งเศส และทรงยืนยันว่าได้จัดการขอหมั้นเป็นทางการแล้ว ดังที่หม่อมงามจิตต์เล่าถึงเหตุการณ์ในวันสำคัญนี้ว่า

“องค์ชายรับสั่งเสมอว่าที่เลือกแต่งงานกับดิฉัน เพราะเห็นว่าเป็นคนขยันและทำอะไรได้หลายอย่าง ท่านไปขอร้องดิฉันจากคุณแม่ ตอนนั้นคุณแม่พำนักอยู่กับน้องๆ ที่ปารีส องค์ชายเสด็จกลับเมืองไทยชั่วคราว เพื่อถวายพระเพลิงเสด็จในกรมฯ พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน (พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร) เมื่อเสด็จกลับไปศึกษาที่อังกฤษ จึงเสด็จผ่านปารีส เพราะดิฉันยังศึกษาอยู่ที่นั่น ทรงแวะประทานแหวนหมั้นส่วนพระองค์ และยืนยันให้ทราบว่าได้จัดการขอหมั้นเป็นทางการเรียบร้อยแล้ว คุณหญิงแสบ วิจิตวงศ์วุฒิกโร ภรรยาเจ้าคุณวิจิตวงศ์วุฒิกโร ผู้จะไปประจำอยู่ที่สวิสเซอร์แลนด์กลายเป็นพระที่เลี้ยงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล จะนำแหวนหมั้นทางการมามอบให้...”

ศาสตราจารย์ คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร ได้เล่าถึงเหตุการณ์วันนั้น ขณะยังเป็นนักศึกษาทุนเล่าเรียนหลวงอยู่ในประเทศฝรั่งเศสว่า

“วันหนึ่ง ในฤดูใบไม้ผลิปีเดียวกันนั้น นักเรียนไทยจากเมืองเกรอน็อบล์จะเดินทางไปสวิสเพื่อถวายพระพร และแวะคำนับท่านเจ้าคุณวิจิตวงศ์วุฒิกโรที่นครเจนีวาเป็นโชคดีที่วันนั้นเป็นวันที่คุณงามจิตต์รับหมั้น ท่านเจ้าคุณฯ เป็นผู้สวมแหวนให้แทนฝ่ายชายผู้อยู่ ณ ประเทศอังกฤษ คือ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร”

หลังจากนางสาวงามจิตต์ สารสาส เดินทางกลับประเทศไทยใน พ.ศ. ๒๔๘๒ เพราะเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในปีต่อมา ก็ได้สมรสกับพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๓

งานแต่งงานเลี้ยงโต๊ะจีนในวันนั้นจัดอย่างเรียบง่ายและประหยัด บัตรเชิญแต่งงานออกแบบสวยงามเป็นรูปกระต่ายคู่หนึ่งเชิญจิตร ๖ ชั้น ข้างล่างมีตัวอักษร ป. และ ง. อันเป็นชื่อย่อของทั้งสองซึ่งเกิดปีเถาะเหมือนกัน

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรและหม่อมงามจิตต์ไม่มีทายาท แต่มีบุตรบุญธรรม ๑ คน คือ ม.ล.ธีรฉัตร บุรฉัตร

ความรักระหว่างพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรและหม่อมงามจิตต์เป็นความรักที่แสนหวาน มั่นคงและยั่งยืน ทั้งสองร่วมทุกข์ร่วมสุขเคียงคู่กันตลอดเวลาทั้งที่มีงานล้นมือ ช่วงระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๘ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรทรงเป็นเอกอัครราชทูตในหลายประเทศ หม่อมงามจิตต์ได้ทำหน้าที่ “คุณหญิงทูต” และขณะเดียวกันก็ทำงานองค์การระหว่างประเทศหลายแห่งไปด้วย ซึ่งพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรทรงสนับสนุนเต็มที่ หากมีอุปสรรคปัญหาใด พระองค์จะทรงช่วยบิดเป่าให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีทุกประการ กล่าวได้ว่า พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรและหม่อมงามจิตต์ เป็นคู่ชีวิต คู่คิด คู่เคียงที่ไม่เคยห่างกันเลย เพราะความรักที่มีต่อกันอย่างแนบแน่น ดังที่พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรทรงนิพนธ์บทกวีให้หม่อมงามจิตต์ พระชายาผู้เป็นที่รักยิ่ง ว่า

แด่งามจิตต์

กลอนนี้แต่งไว้ให้งามจิตต์	มิ่งมิตรคู่ชีวิตพิสมัย
ซึ่งรักกันมาแต่แดนไกล	จนถึงนี่ยังอยู่สุขเกษม
เปรมขอฝากใครไม่ตรีจิตร	ตราบจนชีวิตจะตักขัย
อยู่เป็นคู่สวาทไม่คลาไคล	รักกันดังสมใจชั่ววันรันดร์

๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๖

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร และ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร
H.H.Prince and Princess Prem Purachatra

THAI CULTURAL EVENING

SUVA CIVIC CENTRE
TUESDAY 27th SEPTEMBER 8pm

SPONSORED BY THE FIJI NATIONAL COUNCIL OF WOMEN
AND THE ROTARY CLUB OF SUVA NORTH

H.R.H. Princess Prem
Purachatra

H.R.H. Professor Prince
Prem Purachatra

Special addresses will be given by H.R.H. Princess
Prem Purachatra and H.R.H. Professor Prince Prem
Purachatra together with a selection of Thai
Cultural and Agricultural films on Tuesday evening

**ADMISSION IS FREE. ALL PATRONS
ARE REQUESTED TO BE SEATED
BY 7.45pm**

SPACE DONATED BY COURTESY OF

coral island motors

a division of **motorgroup**

ข้อความเชิญชวนมาร่วมงานวัฒนธรรมไทยที่ประเทศฟิจิ
จัดโดยสภาสตรีแห่งชาติฟิจิ และสโมสรโรตารีแห่งสุวาเหนือ

การทำหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ด

หลังอภิเษกสมรส พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร และหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ประทับอยู่ที่วังของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประภาวสิทธิ์นฤมล พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรทรงสอนหนังสือที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเงินเดือนเพียง ๒๐๐ กว่าบาท ส่วนหม่อมงามจิตต์ เนื่องจากสุขภาพไม่อำนวย แพทย์ จึงห้ามทำงาน พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรทรงเป็นอาจารย์พิเศษ สอน ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากรด้วย นอกจากนี้ ยังทรงหา รายได้เสริมโดยทรงเขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษของพระยาปริชา นุศาสน์เป็นประจำ

ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรและหม่อมงามจิตต์ ได้ออกหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ภาษาอังกฤษ ด้วย วัตถุประสงค์ที่จะโฆษณาเผยแพร่ประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักแก่นานาประเทศ เพื่อให้ นานาประเทศเข้าใจวัฒนธรรมไทยและทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศอย่างถูกต้อง หนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดเป็นนิตยสารสารคดีเชิงข่าวระดับชาติ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ในหมู่ผู้อ่านทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

หม่อมงามจิตต์เป็นบรรณาธิการ และทำหน้าที่นี้อย่างดีเยี่ยมมาตลอดอายุ ๒๑ ปีของหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ด ซึ่งเริ่มต้นด้วยเงินทุนเพียงหนึ่งบาทแปดสิบสตางค์ เป็นค่าจดทะเบียนเท่านั้น

นอกจากหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดรายสัปดาห์แล้ว หม่อมงามจิตต์ได้ออก หนังสือรายสัปดาห์สำหรับเยาวชนชื่อ *สแตนดาร์ดเยาวชน* ด้วย โดยมีวัตถุประสงค์จะ ส่งเสริมเยาวชนให้เป็นนักอ่านใฝ่ใจในการหาความรู้ และกล้าแสดงออกด้วยการเขียน หนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดเยาวชนมีเนื้อหาทั้งภาคความรู้และภาคความบันเทิง มีภาพ ประกอบเป็นการ์ตูนฝีมือเยาวชน นับเป็นการส่งเสริมเยาวชนที่มีความสามารถและ ต้องการหารายได้พิเศษ หม่อมงามจิตต์ยังส่งเสริมนักเขียนเยาวชนโดยเปิดหน้าพิเศษ ให้เยาวชนเขียนเรื่อง หรือประสบการณ์ของตนมาลงอีกด้วย การส่งเสริมเยาวชนนัก เขียนนำไปสู่การริเริ่มหาทุนให้เยาวชนจากต่างจังหวัดได้เข้ามาทัศนศึกษาในกรุงเทพฯ เป็นหมู่คณะ ได้ไปคารวะบุคคล และชมสถานที่สำคัญๆ นับเป็นการเปิดโอกาสการ เรียนรู้แก่เยาวชนในต่างจังหวัด ต่อมากิจกรรมดังกล่าวรัฐบาลนำไปดำเนินการต่อ

หนังสืออีก ๒ เล่มที่หม่อมงามจิตต์เป็นบรรณาธิการ ได้แก่ วารสารอนุภาษาด และหนังสือเรวดี วารสารอนุภาษาดเป็นหนังสือรายเดือนสำหรับอนุภาษาดของ สภาภาษาดไทย ส่วนหนังสือเรวดีเป็นนิตยสารรายเดือนสำหรับผู้หญิง

การออกหนังสือเพื่อให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้อ่าน ทำให้หม่อมงามจิตต์ได้มีโอกาสดำเนินทางไปต่างประเทศเพื่อหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ อันเป็นประโยชน์แก่หม่อมงามจิตต์ในการทำงานสังคมสงเคราะห์ในระดับชาติและระดับนานาชาติในเวลาต่อมา ดังที่หม่อมงามจิตต์ได้เล่าถึงประโยชน์ของการเดินทางไว้ว่า

“พอเสร็จสงคราม แม้เราจะมีรายได้น้อย เราได้อาศัยการแลกตัวเครื่องบินกับแจ้งความสายการบินเอสเอเอสในหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ด เราทั้งสองจึงสามารถออกเดินทางไปหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ จากประเทศอื่นๆ ต่อมาบางครั้งเราได้ไปในฐานะนักหนังสือพิมพ์ตามคำเชิญของรัฐบาลประเทศต่างๆ ซึ่งเห็นว่าเราทั้งสองส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศเขากับประเทศไทยเป็นอย่างมากทางหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ด เช่น ประเทศนอร์เวย์ เดนมาร์ก และสวีเดน (กลุ่มสแกนดิเนเวีย) ได้วัน อเมริกาใต้ เราทั้งสองมักต้องเดินทางเสมอ ในฐานะองค์ชายต้องไปประชุมยูเนสโกบ้าง ในฐานะเลขาธิการสถาบันการศึกษาชั้นสูงแห่งเอเชีย (ASAIHL) บ้าง ในฐานะกรรมการตัดสินภาพยนตร์ในประเทศบ้าง ไปในฐานะประธานสมาคมภาษาและหนังสือ (P.E.N. CLUB) บ้าง และในฐานะที่ได้รับเชิญปาฐกถาในประเทศต่างๆ ทุกครั้งดิฉันไปด้วย ก็ขอรายงานสังคมสงเคราะห์ของประเทศเหล่านั้น บางครั้งดิฉันเองได้รับเชิญจากบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ไปดูงานสังคมสงเคราะห์หรือจำเป็นต้องไปประชุมกรรมการอำนวยการสภาสตรีระหว่างประเทศ (International Council of Women) ทุกปี ประชุมกรรมการบริหารทุกปีครั้ง และประชุมใหญ่ทุก ๓ ปี หรือประชุมภาค ประชุมพิเศษ ประชุมสหประชาชาติที่เกี่ยวกับงานสภาสตรีระหว่างประเทศ ณ ประเทศต่าง ๆ หรือเวลาที่รัฐบาลไทยให้ดิฉันไปในฐานะที่ปรึกษาเอกชน”

หลังจากดำเนินงานหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดมาเป็นเวลา ๒๐ ปี หนังสือพิมพ์เริ่มประสบอุปสรรคนานาประการ กิจการพิมพ์เริ่มขาดทุน อีกทั้งพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศอินเดีย ศรีลังกา และเนปาล ตามคำกราบบังคมทูลของ ดร.ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในสมัยนั้น หนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดจึงเลิกกิจการไปใน พ.ศ. ๒๕๑๑

การทำงานสภาสตรีแห่งชาติและสภาสตรีระหว่างประเทศ

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เริ่มทำงานสังคมสงเคราะห์ด้วยการสมัครเป็นสมาชิกของสโมสรอาสาฬหาคาชาด กองอาสาฬหาคาชาด สภาอาสาฬหาคาชาดไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ กองอาสาฬหาคาชาดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ เพื่อรับสมัครบุคคลที่เรียกว่า “อาสาฬหาคาชาด” เพื่อช่วยงานในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น สงคราม หรือสาธารณภัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วถึง และช่วยดำเนินการงานของกาชาดในยามปกติได้ด้วย หลังตั้งกองอาสาฬหาคาชาดได้ ๕ เดือน เกิดสงครามอินโดจีน อาสาฬหาคาชาดได้เข้าช่วยเหลือประเทศชาติจนได้รับยกย่องสรรเสริญจากกระทรวงกลาโหม เมื่อสงครามสิ้นสุดลง

ในช่วง พ.ศ. ๒๔๙๙-๒๕๑๐ หม่อมงามจิตต์เป็นเลขานุการสโมสรอาสาฬหาคาชาด ทำให้กิจการของสโมสรอาสาฬหาคาชาดรุดหน้าอย่างมาก มีการจัดทำป้ายชื่อสโมสรอาสาฬหาคาชาดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เปิดทำงานในวันเสาร์ อาทิตย์ ให้สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์มาตัดเย็บเสื้อผ้า และกรรมการแผนกประดิษฐ์ของกองอาสาฬหาคาชาดมาช่วยดูแลเป็นผู้ร่วมจัดหาทุนบำรุงสโมสร จัดการแบ่งเบาภาระเรื่องมารดาที่คลอดแต่ไม่มีผู้ช่วยเลี้ยงเด็ก งานช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย โรคระบาด นอกจากนี้ยังกราบบังคมทูลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ องค์สภานายิกา สภาอาสาฬหาคาชาดไทย เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมกองอาสาฬหาคาชาด นับเป็นมิ่งขวัญและกำลังใจแก่สมาชิกอย่างมาก

ในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๒ หม่อมงามจิตต์เป็นอุปนายกสโมสรอาสาฬหาคาชาด โดยมีท่านผู้หญิงดุขจิตต์ มาลากุล ณ อยุธยา เป็นนายกสโมสร หม่อมงามจิตต์ริเริ่มจัดอาสาฬหาคาชาดเป็นหมวดหมู่ และจัดอบรมเพื่อให้มีประสบการณ์และเตรียมทักษะในการรับเหตุการณ์ฉุกเฉินอันอาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ เพื่อให้สะดวกในการติดต่อและการระดมกำลังเพื่อปฏิบัติงาน

องค์การทางสังคมที่หม่อมงามจิตต์มีบทบาทอยู่มากองค์การหนึ่งคือ สภาสตรีแห่งชาติ ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม เป็นประธานก่อตั้งสภาสตรีแห่งชาติ เมื่อสภาสตรีแห่งชาติจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลถูกต้องตามกฎหมายแล้ว หม่อมงามจิตต์ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นประธานสภาสตรีแห่งชาติคนแรก และดำรงตำแหน่งติดต่อกัน ๒ สมัย จาก พ.ศ. ๒๕๐๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๐๖ รวม ๕ ปี ที่หม่อมงามจิตต์ได้ทุ่มเทกำลังสติปัญญา วางรากฐานให้สภาสตรีแห่งชาติเป็นศูนย์รวมขององค์การสตรีทุกประเภทและทุกระดับทั่วประเทศ เป็นองค์การทางสังคมที่ร่วมกันปฏิบัติภารกิจอันเป็นประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพสตรีไทย และผนึกกำลังร่วมกันทำงานสาธารณประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติโดยส่วนรวมด้วย

ในระหว่างดำรงตำแหน่งประธานสภาสตรีแห่งชาติ หม่อมงามจิตต์ได้ทำหนังสือกราบบังคมทูลขอพระราชทาน พระมหากรุณาธิคุณ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับสภาสตรีแห่งชาติไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ หม่อมงามจิตต์ได้ปฏิบัติงานที่นำชื่อเสียงมาสู่สภาสตรีแห่งชาติหลายประการ เช่น จัดทำโครงการส่งเสริมสวัสดิภาพสตรีวัยรุ่น ศูนย์ส่งเสริมและแสดงผลิตผลอุตสาหกรรมในบ้าน เป็นต้น สภาสตรีแห่งชาติฯ ร่วมกับสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ได้ผลักดันเรื่องสิทธิสตรีจนสำเร็จ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๕๑๗ ระบุว่า **“ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน”** และต่อมาผลักดันให้รัฐบาลตรวจชำระกฎหมายครอบครัวใหม่ จนประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับที่ ๘ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ อันเป็นการรับรองว่า สตรีไทยมีสิทธิสมบูรณ์เท่าเทียมบุรุษทุกประการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยครอบครัว ได้แก่ สิทธิในฐานะบิดาและมารดา สิทธิในการจัดการสินสมรส สิทธิในการหย่าและเหตุแห่งการฟ้องหย่า

ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๘ หม่อมงามจิตต์ได้ตามเสด็จพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ซึ่งได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศอินเดีย เนปาล อัฟกานิสถาน ศรีลังกา เดนมาร์ก และนอร์เวย์ ต่อมาได้ตามเสด็จไปประเทศเดนมาร์กเป็นประจำทุกปี ปีละ ๕ เดือน เพราะพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรเสด็จไปสอนหนังสือ ในระหว่างนั้น หม่อมงามจิตต์ได้ทำงานในองค์การต่างประเทศด้วย หม่อมงามจิตต์มีความสามารถสูงในการสร้างความสัมพันธ์กับนานาชาติ และทำให้ชื่อเสียงเกียรติคุณของสตรีไทยเป็นที่รู้จักยกย่องไปทั่วโลก เมื่อได้รับเลือกเป็นรองประธานสภาสตรีระหว่างประเทศและรองประธานกิตติมศักดิ์หลายสมัย ใน พ.ศ. ๒๕๑๙ จึงได้รับเลือกเป็นประธานสภาสตรี ระหว่างประเทศโดยมติเอกฉันท์ นับเป็นสตรีไทยคนแรกและสตรีเอเชียคนที่ ๒ ในรอบ ๙๐ ปีที่สภาสตรีระหว่างประเทศได้ก่อตั้งขึ้น ในครั้งนั้นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรทรงสมัคเป็นสมาชิกตลอดชีพของสภาสตรีระหว่างประเทศด้วย และนับเป็นสมาชิกที่เป็นสุภาพบุรุษคนแรก เหตุการณ์นี้นอกจากจะเป็นการแสดงความรักและการส่งเสริมให้กำลังใจของพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรต่อหม่อมงามจิตต์ในการทำงานสังคมโดยตรงแล้ว ยังเป็นการบ่งบอกว่าการทำงานขององค์การสตรีจะไม่ดำเนินไปตามลำพัง แต่จะประสานงานกับบุรุษ

อย่างใกล้ชิด หม่อมงามจิตต์ผู้มีจิตใจงามได้กล่าวยกย่องสตรีไทยทั้งมวลไว้ในคำปราศรัยในโอกาสเข้ารับตำแหน่งสำคัญครั้งนี้ว่า

“การได้รับเลือกให้เป็นประธานสภาสตรีระหว่างประเทศนั้น มิใช่ด้วยความสามารถของตัวเอง หากแต่ด้วยความสามารถของสตรีไทย ซึ่งได้พิสูจน์ให้ประจักษ์แก่ตาโลกมาแล้วในโอกาสต่างๆ”

หม่อมงามจิตต์ดำรงตำแหน่งประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๒ แต่รวมเวลาในการทำงานให้สภาสตรีระหว่างประเทศทั้งก่อนและหลังเป็นประธานสภาฯ ยาวนานถึง ๒๓ ปี งานสำคัญในช่วงระหว่างเป็นประธานสภาสตรีระหว่างประเทศคือความพยายามที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ อาชีพ และคุณภาพชีวิตของชาวชนบททั่วโลก โดยเห็นว่าสตรีมีฝีมือในงานหัตถกรรม แต่ผลิตสินค้าออกมาแล้วไม่อาจหาตลาดได้ จึงริเริ่มจัดการฝึกอบรมสตรีชนบทในประเทศฟิลิปปินส์ และขอความสนับสนุนจากสหประชาชาติจัดการประชุมสตรีชนบททั่วโลก และจัดงานแสดงผลิตภัณฑ์หัตถกรรมระหว่างประเทศ หรือที่เรียกว่า **“โคเน็กซ์ ๘๑”** หรือ **“สหชาติศิลปอาชีพ”** ในประเทศไทย การจัดงานครั้งนี้ นับเป็นผลงานชิ้นโบว์แดง ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่สภาสตรีระหว่างประเทศ และรัฐบาลไทย และสร้างประโยชน์ให้แก่สตรีชาวชนบทในประเทศต่างๆ ทั่วโลก การจัดงานระดับนานาชาติครั้งนี้ ส่งผลสืบเนื่องให้มีการจัดงานแสดงสินค้าศิลปหัตถกรรมไทยในเวลาต่อมา ผลงานสำคัญอีกอย่างหนึ่งของหม่อมงามจิตต์ในฐานะประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ และนำความปลื้มปิติมายังชาวไทยทั้งมวล คือการเสนอและสนับสนุนให้องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) อัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จำหลักลงบนเหรียญซีเรส (Ceres) ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๒๒ และนำเหรียญซีเรส หูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หม่อมงามจิตต์ได้จัดการจำหน่ายเหรียญซีเรสหาเงินทุนให้แก่สหประชาชาติได้เป็นจำนวนมาก

การทำงานสาธารณประโยชน์

มีผู้บันทึกว่าจริยวัตรของหม่อมงามจิตต์ตั้งแต่เข้าจดคำ และทุกวันในแต่ละสัปดาห์ล้วนเป็นการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย ไม่ย่อท้อ และมีความสุขกับงาน งานสาธารณประโยชน์ที่ทำล้วนเป็นงานใหญ่ระดับชาติและระดับนานาชาติ ซึ่งย่อมมีปัญหายุ่งยาก แต่หม่อมงามจิตต์สามารถฝ่าฟันอุปสรรคเหล่านั้นไปได้ด้วยความรู้ความสามารถและพรสวรรค์เฉพาะตัว อันควบคู่ไปกับความ

มีคุณธรรม จริยธรรม ความเพียร และความมุ่งมั่นที่จะสานสร้างประโยชน์เพื่อเพื่อนมนุษย์และสังคมโลก

งานสาธารณประโยชน์ที่หม่อมงามจิตต์มีส่วนร่วมในการก่อตั้งและดำเนินงานมีมากมายเกือบ ๔๐ องค์กร ซึ่งแบ่งได้เป็น ๖ กลุ่ม ดังนี้

๑. งานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

หม่อมงามจิตต์ริเริ่มจัดตั้งองค์การที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนหลาย องค์กร เพื่อช่วยกันดูแลเด็กและเยาวชนในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษา สุขภาพอนามัย การเลี้ยงดูเด็กกำพร้า การสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม และได้รับการฝึกอบรมทางศาสนาและจริยธรรม องค์กรที่ทำงานด้านนี้มีมากมาย ได้แก่ มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธิช่วยเหลือนักกำพร้าสมาคมสตรีไทยมุสลิมแห่งประเทศไทย มูลนิธิ Help Youth มูลนิธิช่วยเด็กกำพร้าอิสาน สโมสรอาสาสมัครเยาวชน สมาคมช่วยเด็กกำพร้าของดอนบอสโก มูลนิธิรักษาความสะอาดและสุขภาพเด็กนักเรียน สโมสรซอนต้า ไสยะมูลนิธิแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธิช่วยเหลือนักเรียน พิระยานุเคราะห์มูลนิธิ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มูลนิธิกฤษดาภรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีพ่อแม่เป็นโรคเรื้อน และมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งก่อตั้งขึ้นในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี หม่อมงามจิตต์ได้เชิญชวน องค์กรระดับชาติ ๑๐ องค์กร และประชาชนชาวไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ร่วมกันน้อมเกล้าฯ ถวายความจงรักภักดีแด่สถาบันพระมหากษัตริย์ และแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษของไทย มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชนฯ มีจุดประสงค์ ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนจากหมู่บ้านทั่วประเทศให้ได้รับการศึกษา ได้รับการอบรมด้านศีลธรรม เพื่อที่ว่านอกจากจะมีความรู้ไปประกอบอาชีพโดยสุจริตแล้วยังจะได้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งความรู้และคุณธรรม เป็นพลเมืองดีที่ยึดมั่นในชาติ ศาสน์ กษัตริย์ กตัญญูต่อแผ่นดินและบรรพบุรุษของชาติ บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นและประเทศชาติ เป็นกำลังสำคัญในการสืบทอดรักษาเอกราช วัฒนธรรม และพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป จนถึงบัดนี้มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชนฯ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน และสามเณรผู้ยากไร้และด้อยโอกาสไปแล้วจำนวนหลายหมื่นทุน

๒. งานเกี่ยวกับสตรี

หม่อมงามจิตต์เป็นประธานสภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ คนแรก เป็นหญิงไทยคนแรกที่เป็นประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ ดังได้กล่าวไปแล้ว การทำงานเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของสตรี การผลักดันกฎหมายเรื่องสิทธิสตรี และความเท่าเทียมทางเพศ ตลอดจนการเผยแพร่เกียรติคุณความสามารถของสตรีไทย ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ก่อให้เกิดการตื่นตัวในหมู่สตรีทุกระดับ นับเป็นก้าวใหม่และความก้าวหน้าของสตรีไทย นอกเหนือจากสภาสตรีแห่งชาติฯ ดังที่กล่าวไปแล้ว ยังมีองค์การทางสังคมเกี่ยวกับสตรีที่หม่อมงามจิตต์มีส่วนก่อตั้งและดำเนินงาน และสมาคมเกี่ยวกับกิจการสตรีที่หม่อมงามจิตต์เป็นที่ปรึกษาอีกหลายองค์การ ได้แก่ สมาคมสตรีภาคพื้นแปซิฟิกและเอเชียอาคเนย์ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สโมสรสตรีนานาชาติในประเทศไทย สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สมาคมสโมสรวัฒนธรรมหญิง ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ และสโมสรซอนต้า

๓. งานเกี่ยวกับคนพิการ

งานเกี่ยวกับคนพิการเป็นงานสังคมสงเคราะห์อีกกลุ่มหนึ่งที่หม่อมงามจิตต์ให้ความสนใจช่วยเหลือมาก และเป็นงานสาธารณประโยชน์อันดับแรกๆ ที่เริ่มทำ หม่อมงามจิตต์ได้ริเริ่มก่อตั้งองค์การเกี่ยวกับคนพิการหลายแห่ง เช่น มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โรตารีแอนน์ในประเทศไทย, มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์, มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ และมูลนิธิช่วยคนหูหนวก หม่อมงามจิตต์ยังเป็นประธานก่อตั้งมูลนิธิสิริวัฒนา-เชสเชียร์ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เพื่อช่วยผู้ป่วยเรื้อรัง เช่น โรคเรื้อน โรคมะเร็ง ที่สิ้นหวังแล้ว ขาดญาติมิตรและไร้ที่พักอาศัย สมาชิกในบ้านสิริวัฒนา-เชสเชียร์มีทั้งหญิง ชาย เด็ก ผู้ใหญ่และไม่จำกัดศาสนาจะได้รับการอุปการะตลอดชีวิต

นอกจากนี้ หม่อมงามจิตต์เป็นผู้ริเริ่มให้มีการทำแขนขาเทียมที่โรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้จัดงานวันคนพิการโลกเป็นครั้งแรก และเป็นผู้ริเริ่มให้มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอหลังอักเสบ หม่อมงามจิตต์ยังสนับสนุนให้คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาลจัดตั้งโรงเรียนนักกายภาพบำบัดขึ้น

รวมทั้งแผนกอาชีวบำบัด ซึ่งต่อมาได้ผลิตบัณฑิตทางกายภาพบำบัดออกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลต่างๆ

๔. งานพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์

สืบเนื่องจากเกิดสงครามอินโดจีนในช่วง พ.ศ. ๒๔๘๕ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรรับสั่งแก่ม่อมงามจิตต์มีใจความว่า คนเราเกิดมาควรมีหน้าที่ช่วยเหลือสังคมเท่าที่จะช่วยได้ จึงเป็นปฐมเหตุให้ม่อมงามจิตต์สมัครเป็นสมาชิกในกองอาสาภาค สภาภาคไทย และต่อมาได้ทำงานในสโมสรอาสาภาค นับเป็นงานสังคมสงเคราะห์อย่างแรกที่ม่อมงามจิตต์ได้ทำ จากนั้นม่อมงามจิตต์ได้ช่วยเหลือกิจการของสภาภาคไทยมาโดยตลอด จากงานอาสาภาคนี้องค์เจ้าม่อมงามจิตต์เข้าไปทำงานสังคมสงเคราะห์ในด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้น ในขณะที่เป็นประธานสภาสตรีแห่งชาติ ได้เป็นกำลังสำคัญในการก่อตั้งสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ เพื่อร่วมมือกับกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย และเป็นศูนย์กลางประสานงานสังคมสงเคราะห์ระหว่างภาครัฐและเอกชน ม่อมงามจิตต์ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับสภาสังคมสงเคราะห์ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงพระมหากรุณาธิคุณรับเป็นองค์ประธานกิตติมศักดิ์ด้วย ม่อมงามจิตต์ได้ผลักดันหาทุนให้มีการก่อสร้างอาคารทำการถาวร และแม้พ้นจากตำแหน่งผู้บริหารยังช่วยเหลือการทำงานของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ อยู่เสมอ

๕. งานพัฒนาชนบท

ม่อมงามจิตต์ได้ริเริ่มสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการทำงานพัฒนาชนบท เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการหารายได้ และอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาของท้องถิ่น โดยร่วมมือกับหน่วยราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงมหาดไทยในการทำงานประสานกัน มีมูลนิธิที่ม่อมงามจิตต์ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการทำงานบำเพ็ญประโยชน์ด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่ มูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท (ก่อตั้งด้วยเงินพระราชทาน) มูลินิธินี้เป็นองค์การหลักในการจัดประชุมผู้นำชนบททั่วประเทศ และจัดงานแสดงผลผลิตภัณฑ์หัตถกรรมระหว่างประเทศ (โคเน็กซ์ ๘๑) ทำให้เกิดความตื่นตัวในเรื่องการพัฒนาชนบท มูลนิธียังส่งเสริมเรื่องการพัฒนาชนบทอีกหลายโครงการต่อเนื่องมา ทั้งการประสานงานให้ผู้นำราชการจังหวัด และนายอำเภอได้ไปดูงานด้านการบริหารและ

พัฒนาท้องถิ่นในต่างประเทศ การฝึกอบรมผู้นำชนบท การชลประทาน การฟื้นฟูสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนหลังเกิดภัยธรรมชาติ และการพัฒนาแหล่งน้ำสะอาด เป็นต้น นอกจากนี้ หม่อมงามจิตต์ยังร่วมก่อตั้งมูลนิธิมิชชั่นาราช ของกระทรวงมหาดไทย ได้ทำงานเป็นประธานฝ่ายการสังคมสงเคราะห์ ให้มูลนิธิราชประชาสมาสัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และได้ก่อตั้งสมาคมนักสังคมสงเคราะห์ หม่อมงามจิตต์เป็นรองประธานคณะกรรมการประสานงานระหว่างองค์การเอกชนและการป้องกันพลเรือน กระทรวงมหาดไทย และเป็นสมาชิกลูกเสือชาวบ้าน ใน พ.ศ. ๒๕๑๙ ในช่วงที่เป็นประธานกิตติมศักดิ์สภาสตรีระหว่างประเทศ หม่อมงามจิตต์ได้ริเริ่มจัดงานโคนีเกษ์ ๘๑ ซึ่งส่งเสริมการผลิตและการส่งออกผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากทั่วโลก มูลนิธิสุดท้ายที่หม่อมงามจิตต์เป็นกรรมการก่อตั้ง แต่ท่านล่วงลับไปก่อนที่มูลนิธิแห่งนี้จะได้จดทะเบียนตามกฎหมาย คือ มูลนิธิส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาชุมชน ซึ่งจดทะเบียนเป็นมูลนิธิตามกฎหมายหลังจากท่านถึงแก่อนิจกรรมได้ ๒๒ วัน

๖. งานส่งเสริมวัฒนธรรมระหว่างประเทศ

จากการที่หม่อมงามจิตต์เป็นกรรมการในองค์การระหว่างประเทศหลายองค์การ ประกอบกับเป็นภริยาเอกอัครราชทูต ทำให้มีโอกาสได้เดินทางไปประชุมดูงานในประเทศต่างๆ ทั่วโลก จึงเห็นความสำคัญของการสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมของแต่ละชาติ เพื่อให้เกิดไมตรีจิตมิตรภาพที่แน่นแฟ้นขึ้น ขณะเดียวกันเป็นการประกาศเอกลักษณ์แห่งวัฒนธรรมไทยต่อประชาคมโลกด้วย หม่อมงามจิตต์จึงมีส่วนในการก่อตั้งและดำเนินงานองค์การทางด้านวัฒนธรรมหลายองค์การ เช่น สมาคม YWCA สมาคมสหประชาชาติแห่งประเทศไทย สโมสรสตรีนานาชาติในประเทศไทย สมาคมวัฒนธรรมไทย-สเปน มูลนิธิจอห์น เอฟ. เคนเนดี ใน พ.ศ. ๒๕๑๙ หม่อมงามจิตต์ได้เป็นประธานจัดงานมิตรสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่น เพื่อหารายได้สมทบทุนมูลนิธิสายใจไทย และจัดถุงของขวัญให้ตำรวจ ทหาร พลเรือนตามชายแดนเนื่องในวันปีใหม่ และในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕ หม่อมงามจิตต์รับหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) หลังจากพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรสิ้นพระชนม์

นอกจากนี้หม่อมงามจิตต์ยังเป็นผู้แทนรัฐบาลไทยและที่ปรึกษาคณะผู้แทนรัฐบาลไทยเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศ และการประชุมสหประชาชาติอีกหลายครั้ง เช่น การประชุม UNCTAD ที่ประเทศอินเดีย การประชุม UN World Population Conference ณ ประเทศโรมาเนีย การประชุมสหประชาชาติ ณ กรุงนิวออร์ก สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

หลักในการทำงาน

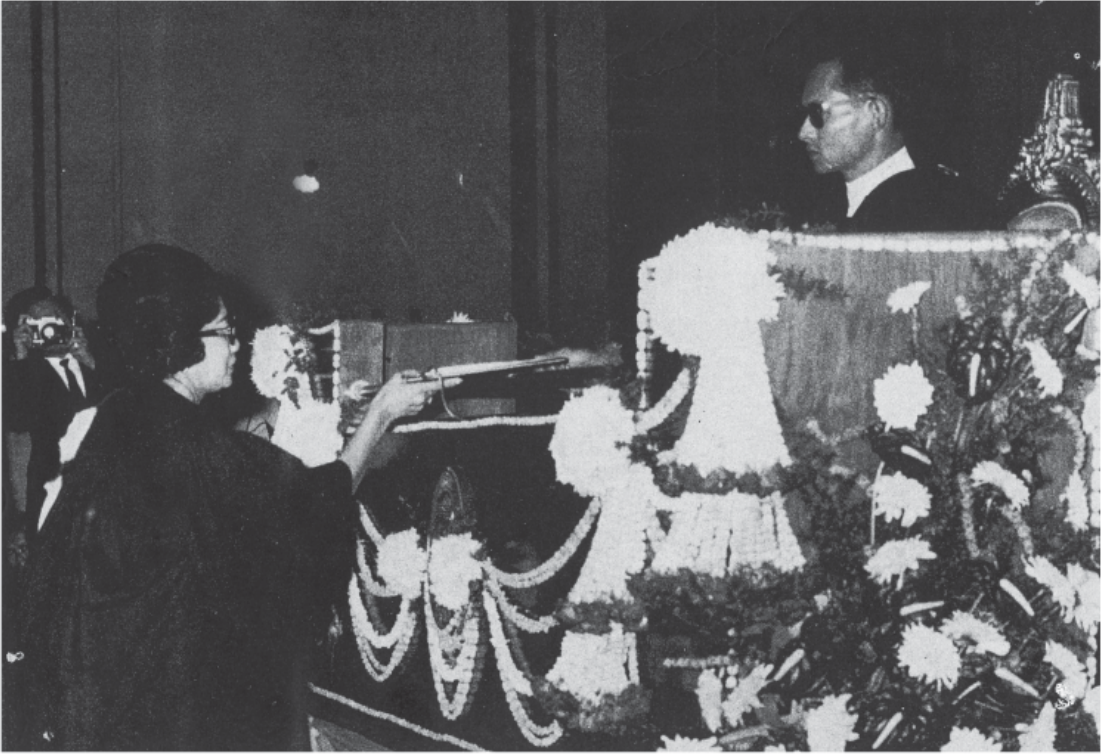
หม่อมงามจิตต์อุทิศเวลาแทบทุกวินาทีให้แก่งานอันเป็นสาธารณกุศล เพื่อพัฒนาคน สร้างคุณภาพชีวิตแก่เด็ก ผู้หญิง คนชรา คนพิการ คนด้อยโอกาส ด้วยความที่หม่อมงามจิตต์มีความรู้ความสามารถ และมี “บารมี” เพราะเป็นคนที่ทำงานอย่างจริงใจและจริงจังเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน แม้แต่น้อย ทำให้ไม่ว่าจะทำงานใหญ่เพียงใด หม่อมงามจิตต์จะได้รับความร่วมมือจากรัฐบาล สหประชาชาติ ตลอดจนเครือข่ายทางสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ จนทำให้งานทุกอย่างสำเร็จลุล่วงผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ด้วยดี

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ทรงเล้าถึงการดำเนินงานของหม่อมงามจิตต์ด้วยความประทับใจว่า

“ภรรยาของข้าพเจ้าเป็นคนเอางานเอาการ เธอทำงานหนักมาก ตั้งแต่เช้าตรู่จนค่ำมืดติดดินทุกวัน ตลอดปี นอกจากจะทำงานหนักอยู่ที่โต๊ะทำงานแล้วยังหมกมุ่นอยู่กับการวางแผน การเขียน การต่อโทรศัพท์ การพูดโทรศัพท์อยู่ไปหมด เวลาที่เธอพักผ่อนก็คือ เวลาที่ได้พบเพื่อน ถึงแม้กระนั้นก็ตามยังพูดถึงแผนงาน และสิ่งที่จะต้องทำในอนาคตอยู่อีก

ภรรยาของข้าพเจ้าจะทำงานทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาใกล้ตัวเธอ การประพุดติดต่อญาติต่อเพื่อนและต่อผู้ประสบทุกข์ภัย ไม่ว่างานหรือโครงการอะไรที่ภรรยาข้าพเจ้ากำลังทำอยู่ หากเพื่อนผู้ใดบังเอิญผ่านมาหรือนึกขึ้นมาได้ในความรู้สึกของเธอ เธอจะเรียกร้องเชื้อเชิญให้เข้ามาทำงานร่วมกับเธอทันที รู้สึกว่าเธอมีอะไรก็ไม่ทราบที่สามารถดึงดูดให้เพื่อนฝูง คนใหญ่คนโต บุคคลในราชตระกูล รัฐมนตรี และแม้คนใหญ่คนโตในต่างประเทศ เธอก็สามารถดึงมาช่วยและร่วมงานกับเธอได้ ดังนั้นไม่ต้องสงสัยเลยว่าทุกคนมีความยากลำบากในการปฏิเสธคำขอร้องของเธอ ถึงแม้ตัวข้าพเจ้าเองก็เถอะ ข้าพเจ้าเชื่อว่า ถึงแม้ตัวท่านผู้กำลังอ่านหนังสือนี้อยู่ ก็คงเคยถูกเธอเคี่ยวเข็ญให้ช่วยงานเธอมาแล้วอย่างยากที่จะปฏิเสธเช่นกัน”

จากบันทึกของผู้ที่เคยร่วมงานกับหม่อมงามจิตต์จะพบว่าท่านเป็นผู้ทำงานจริงจังและรักงานเป็นชีวิตจิตใจ มีความอดทนและเสียสละทุกอย่างเพื่อประเทศชาติ ท่านเป็นคนดูแลเข้มงวดเพื่อให้ผลของงานมีคุณภาพ แต่ไม่เคยโกรธผู้ที่ทำงานผิดพลาด โดยเฉพาะความผิดพลาดที่เกิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ผู้ที่ทำงานกับท่านจะมีโอกาสเรียนรู้งาน มีประสบการณ์ที่กว้างขวางขึ้น และซึมซับจริยวัตรดีงามของท่านไปด้วยกับผู้ใหญ่หม่อมงามจิตต์เป็นผู้อ่อนน้อม กับผู้น้อยท่านเป็นคนไม่ถือตัว กับเพื่อนร่วมงานท่านส่งเสริมสนับสนุนคนที่มุ่งมั่นทำงานให้ได้ดีขึ้นไป ท่านจึงเป็นที่รัก เคารพ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานปริญญาบัตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
 สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ให้แก่ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นคนแรก
 เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๑๓ ตามที่สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เสนอในฐานะ
 นักสังคมสงเคราะห์อาสาสมัครที่ทำงานสังคมสงเคราะห์อย่างทุ่มเทเสียสละ
 กอปรด้วยความคิดริเริ่มสูง สร้างผลงานดีเด่นจนเป็นที่รู้จักแพร่หลาย
 ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

*Princess Prem Purachattra received the Honorary Doctorate
 In Social Administration from His Majesty the King
 at Thammasat University in 1970.*

ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

*Honorary Doctorate In Social Administration,
Thammasat University*

ในหมู่คนทุกระดับทั้งในประเทศและต่างประเทศ เมื่อประมวลหลักในการทำงานของ หม่อมงามจิตต์ จะเห็นว่ามียุทธศาสตร์การดำเนินงานดังนี้

๑. บันทึกมติที่ประชุมโดยละเอียด และนำไปปฏิบัติให้เกิดผลทันที
 ๒. ข้อมูลทุกอย่างในการทำงานจะเก็บบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ติดต่อตามงานได้ถูกต้อง ไม่ผิดพลาด และสะดวก
 ๓. มีความละเอียดรอบคอบในการใช้จ่ายเงิน มีสมุดบัญชีรายรับรายจ่ายทุกอย่างอย่างละเอียด และมีหลักฐานใบเสร็จครบถ้วน
 ๔. ไม่ยอมจำนนต่อปัญหาใด จะต้องพยายามแก้ไขทุกวิธีการเท่าที่สามารถทำได้จนกว่าจะบรรลุผล
 ๕. ตอบแทนน้ำใจคนที่ช่วยเหลือการทำงานด้วยความจริงใจ แสดงความใส่ใจรำลึกถึงผู้ร่วมงานเสมอ เช่น การมอบรางวัล ส่งการ์ด ของที่ระลึกหลังเสร็จงาน มอบดอกไม้เยี่ยมไข้ในโอกาสเจ็บป่วย ร่วมงานมงคลและงานศพ
 ๖. สนับสนุนส่งเสริมบุคคลให้มีโอกาสก้าวหน้า ได้รับความดีความชอบ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการทำงานให้ประเทศชาติต่อไป เช่น ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ ช่วยหาเสียงในหมู่เพื่อนนานาชาติให้สนับสนุนบุคคลที่เหมาะสมเป็นกรรมการอำนวยการในองค์การระหว่างประเทศ ติดต่อขอทุนการศึกษาหรือทุนฝึกอบรมดูงานในต่างประเทศ และแนะนำบุคคลให้เป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุมนานาชาติ ในโอกาสที่ท่านไม่อาจเข้าร่วมประชุมได้ เป็นต้น
 ๗. เป็นผู้มีใจบริสุทธิ์ ยุติธรรม หวังผลเพื่องานมากกว่าสิ่งอื่นใด ไม่ทำร้ายกลั่นแกล้งผู้ใด พุดจาไพเราะอ่อนหวาน และไม่เคยนิทาใคร
 ๘. เป็นผู้มีคุณธรรม เมตตาธรรม ให้โอกาส ให้เกียรติ ปกป้องผู้ที่ทำงานด้วย สอนวิธีทำงาน สร้างผู้ทำงานให้เป็นคนมีคุณภาพ แข็งแกร่ง ปรับตัวเผชิญหน้ากับปัญหาได้อย่างดี
 ๙. เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ จงรักภักดีในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ในราชจักรีวงศ์ ทุกพระองค์ และกตัญญูต่อบรรพบุรุษที่สร้างชาติสร้างแผ่นดินไทยมาจนทุกวันนี้อย่างแน่นแฟ้น พร้อมทั้งพยายามปลูกฝังความคิดนี้แก่คนรุ่นหลัง
- หม่อมงามจิตต์เคยกล่าวไว้ว่าท่านยึดถือคติประจำใจตามพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ผู้เป็นพระสวามีว่า “การดำรงชีวิตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติในสิ่งที่ดีแล้ว ฟาสวรรค์ย่อมดลบันดาลหนทางให้ และช่วยแก้ไขอุปสรรคต่างๆ ให้เสมอ ดังสุภาษิตที่ว่า

สุจิตคือเกราะบัง	ศาสตร์พ้อง
ปัญญาประดุจดั่ง	อาวุธ
คุณสมบัติต่างโล่ป้อง	กลั่นกล้างกลางสนาม

เกียรติประวัติในการทำงาน

หม่อมงามจิตต์ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในประเทศไทยดังต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๔๙๕ ตริตราภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. ๒๕๐๒ ทูติยาภรณ์มงกุฎไทย

พ.ศ. ๒๕๑๐ เหรียญกาชาดสรรเสริญชั้น ๑

พ.ศ. ๒๕๑๙ ทูติยจุลจอมเกล้าวิเศษซึ่งเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุด

และได้รับเครื่องอิสริยาภรณ์จากประเทศเกาหลี นอกจากนี้ยังได้รับพระราชทาน
ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์เป็นคนแรก ได้รับยกย่องเป็นพลเมืองกิตติมศักดิ์แห่งเมืองดัลลัส รัฐ
เท็กซัส สหรัฐอเมริกา เกียรติประวัติของท่านได้รับการบันทึกลงในหนังสือ The
World Who's Who of Women, Third Edition, Published by International
Biographical Centre, Cambridge, England

อวสานแห่งชีวิต

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ถึงแก่อนิจกรรมโดยสงบด้วยโรคมะเร็งลำไส้ที่
โรงพยาบาลสมิติเวช กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๖ สิริอายุ ๖๗ ปี
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ
และทรงรับไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานโกศ
แปดเหลี่ยมเป็นเกียรติยศ ตั้งศพ ณ ศาลากลางน้ำวัดเทพศิรินทราวาส สมเด็จพระ
พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ
เมื่อเย็นวันที่ ๑๙ ตุลาคม และทรงตรวจตราดูแลความเรียบร้อยในการตั้งศพหม่อม
งามจิตต์ให้สมเกียรติด้วยพระองค์เอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระ
นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาล
ที่ ๗ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ
ราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้า

จุฬารณวลัยลักษณ์อักษรราชกุมารี และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ พระราชทานและประทานพวงมาลาวางหน้าศพ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถรับสั่งแก่ผู้ที่ไปร่วมงานศพ เมื่อเสด็จฯ ไปพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ

“สงสารและเสียดาย หม่อมงามจิตต์เป็นผู้หญิงที่ทำประโยชน์ให้กับประเทศมากทีเดียว”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีมีลายพระราชนิพนธ์ให้ว่า “ความดีของบุคคลในภพนี้ ย่อมส่งผลให้ผู้ปฏิบัติ ประสบความสุขสวัสดิ์ในสัมปรายภพอย่างแน่นอน”

หลังจากถึงแก่อนิจกรรมแล้ว องค์การ สมาคม และคนสำคัญทั่วโลกที่รู้จัก หม่อมงามจิตต์ และผลงานของท่าน ต่างส่งสาส์นแสดงความเสียใจมายังครอบครัว และญาติพี่น้องของท่าน สภาสตรีระหว่างประเทศได้จัดงานวัน Princess Prem’s Day ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๒๗ เพื่อรำลึกถึงหม่อมงามจิตต์ มีนิทรรศการแสดงผลงานเพื่อรำลึกถึงคุณความดีของท่านที่มีต่อสตรีนานาชาติ ต่อเหล่าเพื่อนมนุษย์ และต่อประชาคมโลก

หม่อมงามจิตต์ ผู้มีจิตงามจึงจากไปแต่เพียงกาย หากแต่คุณงามความดีของท่านไม่มีวันดับสูญ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ยังเป็นที่รัก เคารพ ยกย่อง และครองใจคนจำนวนมากตราบนานเท่านาน

.....

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ได้เสด็จพระดำเนินเยี่ยมไข้ที่บ้านพักสุขุมวิท ซอยสวัสดิ์
ก่อนหม่อมงามจิตต์ถึงแก่อนิจกรรม ๒ เดือน

*H.R.H.Princess Galayani Vadhana graciously visits the ailing Princess
At her home in Soi Sawasdee,Sukhumvit Rd.
two months before the Princess's demise*

บรรณานุกรม

กองทุนอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร, คณะกรรมการ. หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร อนุสรณ์.

กรุงเทพฯ : คณะกรรมการกองทุนอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร, ๒๕๓๔.

ภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, สมาคม. ๒๕ ปี ซีไรต์

รวมบทวิจารณ์คัดสรร. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย

ไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๔๗.

“วันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร”, คณะกรรมการจัดงาน. งามจิตต์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ

: คณะกรรมการจัดงาน “วันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร”, ๒๕๔๕.

สดุดี

ประณตน์น้อมหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร
ริเริ่มงานมหากุศลผลก่าจร
หลายสิบสมาคมร่วมปฐมตำริ
สองบำแบก แจกสอนด้วยจริงใจ

รับพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทรงบริจาค
ด้วยการอุณยเมตตาสาธุทาน
ได้อุปรกรณ์ร่างกายกันถ้วนหน้า
ทางชีวิตขัดเด่นเห็นทันที

งานส่วนใหญ่มุ่งให้การศึกษา
แก้และกันมหันตภัยผจญ
บรรเทาทุกข์ทั้งประชา นานาชาติ
พร้อมมวมมิตรก้าวรุดจุดสำคัญ

สี่สิบสองปี ท่านนี้ เทียบเทียบไข
สองสามัคคีธรรมนำมรรคา
อุดมคติดุจดาวพร่างพราวฟ้า
ได้สี่สิบห้าองค์การหาญอดทน

สร้างประวัติสตรีเด่นเป็นอนุสรณ์
บวรลักษณะนักสังคมสงเคราะห์ไทย
สิบสามมูลนิธิสร้างสรรค์ให้
ขจัดอุปสรรคได้ด้วยปฏิภาณ

ไทย เทศ หลายพื้นภาคเพิ่มเสริมสาน
ผู้พิการ อามัพ กลับโชคดี
ลูกกำพร้าได้มารดา และน้องพี่
ชีวีถี่ถูก ปลูกทางยาวชน

เพียรพัฒนาชนบททุกแห่งหน
ตามรอยราชบาทยุคล ผลอนันต์
สัตย์ซื่อ มือสะอาดสามารถมั่น
เสร็จสรรพทุกขั้นตอนสมเจตนา

เพียรเผาไหม้ตัวเองเปล่งแสงจ้า
สู่อมตะศรัทธา มหาชน
ท่านนำควาด้วยมือสองก่องกุศล
มรดกที่ทุกคนน้อมรับเอย

ศรียรรณ นาคะประทีป ศยามานนท์

ประพันธ์

Poem by

Sriwan Nagapradip Syamanond

In Praise of Princess Prem Purachatra

.....

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร กับการพัฒนาเด็กและเยาวชน

วรรุณี ภัคดีบุรุษ

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นบุคคลผู้มีจิตใจงามพร้อม ซึ่งเปี่ยมด้วยความเมตตากรุณาต่อผู้อื่นอย่างหาได้ยากยิ่ง ท่านสนใจในการพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ทั้งเด็กและเยาวชนที่มีร่างกายปกติและเด็กและเยาวชนผู้พิการ นอกจากการเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สำหรับเด็กและเยาวชน คือ หนังสือพิมพ์เพื่อนูภาชาติ และหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดเยาวชนซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์สำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว ท่านยังได้บำเพ็ญประโยชน์ด้านการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนด้วย ดังจะกล่าวถึงต่อไปนี้

ตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี ในพระราชูปถัมภ์ ของ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จังหวัดลำปาง

งานสงเคราะห์เยาวชนงานแรกของหม่อมงามจิตต์น่าจะเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งเป็นการช่วยสงเคราะห์เด็กที่เป็นลูกของผู้ป่วยโรคเรื้อน พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร และหม่อมงามจิตต์ได้รับทราบเรื่องจากมูลนิธิช่วยคนโรคเรื้อน จังหวัดลำปาง ซึ่งก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ มีวัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์แก่ผู้ป่วยให้มีที่อยู่อาศัย ผู้พิการก็ให้อาหาร เสื้อผ้า ไม่ต้องเร่ร่อน เพื่อป้องกันมิให้โรคแพร่กระจาย ในเวลานั้น หม่อมงามจิตต์ได้ติดต่อให้นางแจ่มจิตต์ นิมมานเหมินท์ (เลาหวัณน์) พา ดร. และนางมิเคลเช่น ทูตการค้าของประเทศเยอรมัน ไปเยี่ยมผู้ป่วยโรคเรื้อน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อนว่าเป็นโรคที่มีได้ติดต่อทางพันธุกรรม เด็กที่ไม่ป่วยถ้า ปลอ่ยให้คลุกคลีกับพ่อแม่ไปนานๆ จนเกิดบาดแผล และมีภูมิต้านทานน้อย อาจได้รับ เชื้อโรคได้ นอกจากนั้นมูลนิธิมีความประสงค์จะตั้งบ้านพิเศษ เพื่อแยกเด็กที่ตรวจ แล้วพบว่าไม่ได้รับเชื้อจากพ่อแม่มาอยู่ที่บ้านพิเศษนี้ และให้การศึกษาทั้งสายสามัญ และสายวิชาชีพ แต่ทั้งนี้ยังขาดทุนทรัพย์ ด้วยเหตุนี้ หม่อมงามจิตต์จึงตั้งคณะกรรมการเพื่อการนี้ขึ้น โดยเชิญคุณหญิงอารีพันธ์ สุนาวินวิวัฒน์ เป็นประธานฝ่ายไทย เคานเตสโอดา ฟรังโก ภริยาเอกอัครราชทูตอิตาลีเป็นประธานฝ่ายต่างประเทศ มีการจัดหาทุนทรัพย์โดยการฉายภาพยนตร์เรื่อง “Daddy Long Legs” ซึ่งมี รายรับจากการฉายภาพยนตร์จำนวน ๒๗๐,๐๐๐ บาท รวมทั้งเงินที่มูลนิธิได้รับบริจาค จาก American Leprosy Missions Inc. อีก ๑๖,๐๐๐ บาท จึงจัดซื้อที่ดินจำนวน ๙ ไร่เศษ สำหรับสร้างบ้านและโรงเรียนเพื่อลูกผู้ป่วยโรคเรื้อน โรงเรียนนี้ได้ชื่อว่า “โรงเรียนจิตต์อารี” เพื่อเป็นอนุสรณ์ของผู้ที่ริเริ่มหารายได้ โดย “จิตต์” มาจากชื่อ ของหม่อมงามจิตต์ และนางแจ่มจิตต์ นิมมานเหมินท์ (เลาหวัณน์) “อารี” มาจากชื่อ ของคุณหญิง อารีพันธ์ สุนาวินวิวัฒน์

โรงเรียนจิตต์อารีเปิดเป็นโรงเรียนราษฎร์ สอนตั้งแต่เตรียมประถมถึง ประถมศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๒ หม่อมงามจิตต์ได้รับเชิญเป็นกรรมการที่ปรึกษานางแจ่มจิตต์ นิมมานเหมินท์ (เลาหวัณน์) เป็นครูใหญ่อาสาสมัครและผู้จัดการกิตติมศักดิ์ ต่อมาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้ทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์ ใน พ.ศ. ๒๕๐๕ และต่อมาโอนไปสังกัดกองการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

.....

กับเยาวชน
With youngsters

ศึกษาดูงานการดูแลเด็กกำพร้า
At an orphanage.

มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ (รจนก.)

วรวิทย์ ภัคดีบุรุษ

ความเป็นมา

หลังจากเสร็จสิ้นงานพระราชทานเพลิงพระศพพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งขณะนั้นรัฐบาล และองค์การเอกชน กำลังร่วมมือเตรียมงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้รับเชิญจากรัฐบาลให้เป็นที่ปรึกษาฝ่ายประชาสัมพันธ์การจัดงาน ทำให้ท่านได้มีโอกาสปรึกษางานตลอดเวลา กับนายสติ ศรีบุญเรือง หัวหน้ากองเลขานุการจัดงานสมโภชฯ นายสติ ได้ปรารภกับท่านถึงโครงการต่างๆ ที่ควรจะได้เป็นโครงการถาวรเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษา อันจะมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากหม่อมงามจิตต์เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการศึกษาและตระหนักถึงพลังอันสำคัญของเยาวชนที่มีต่อประเทศชาติ ท่านได้พากเพียร บุกเบิก และให้การสนับสนุนงานทั้งสองด้านนี้อย่างต่อเนื่องเรื่อยมา ทั้งเยาวชนปกติและเยาวชนพิการ อีกทั้งท่านได้พิจารณาเห็นว่าในปัจจุบัน แม้จะมีบุคคลผู้ใจบุญ องค์การธุรกิจ สมาคมและมูลนิธิต่างๆ ช่วยเหลือเยาวชนที่ยากไร้ให้มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนเป็นจำนวนมากแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีเยาวชนอีกจำนวนประมาณร้อยละ ๖๐ ที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับการศึกษาภาคบังคับ ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมนานาประการ เช่น การมั่วสุมในทางเสื่อมเสีย การถูกล่อลวงไปในทางที่ไม่ถูกต้อง การติดยาเสพติด หรือปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อช่วยให้เยาวชนได้มีการศึกษาและสามารถประกอบอาชีพได้ รวมทั้งเพื่อเป็นการป้องกันการประกอบอาชญากรรม หรือการประพฤตินิยมของเยาวชน ท่านจึงได้เชิญองค์การใหญ่ๆ ที่มีสาขาทั่วประเทศ ๑๐ องค์การ ได้แก่ สมาคมสงเคราะห์ฯ สมาสตริแห่งชาติฯ สมาชูปุทธิฯ สมาชุกเสื่อฯ สมาชูปกรครองและครุฑุทธิสมาคม สันนิบาตมูลนิธิฯ ครุสภฯ ศูนย์ปฏิบัติการ ลสชบ. ชมรม ลสชบ. กรุงเทพ-

มหานคร ประชุมหารือและปฏิบัติงานร่วมกัน องค์การทั้ง ๑๐ แห่ง มีมติให้จัดทำเป็นโครงการถาวร ชื่อ **“น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน”** ซึ่งรัฐบาลในสมัยของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี รับเป็นโครงการหนึ่งของการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี และให้คณะกรรมการและหน่วยงานราชการต่างๆ ให้ความร่วมมือ พร้อมกันมอบให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ต่อมาจากโครงการน้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน นี้ ได้มีการจัดตั้งเป็น **มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน** ขึ้น ตามคำแนะนำของนายพิศาล มูลศาสตรสาทร ปลัดกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น โดยหม่อมงามจิตต์ไม่มีชื่อในคณะกรรมการก่อตั้ง ทั้งนี้เพราะกรรมการก่อตั้งคือ ประธานหรือผู้แทน ๑๐ องค์การเท่านั้น ท่านยินดีเป็นเพียง **“ผู้ประสานงานชั่วคราว”** และเมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการท่านยินดีทำหน้าที่เพียงประธานกรรมการดำเนินงาน โดยได้เชิญศาสตราจารย์ ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการอำนวยการ

เจตนารมณ์ในการก่อตั้งมูลนิธิ

มูลนิธิมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเด็กและเยาวชน (รวมทั้งสามเณร) ซึ่งประพฤติดีแต่ยากจนที่อยู่ในหมู่บ้านทั่วประเทศ เริ่มด้วยจำนวน ๒,๕๒๕ คน ตามปี พ.ศ. ที่ฉลอง โดยให้มีโอกาสได้รับการศึกษา และการอบรมคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง จนสามารถประกอบอาชีพที่สุจริตได้ตามอัธยาศัยของตน เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

ชื่อ **“มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน”** มีความหมายว่า ประชาชนทุกคนที่เห็นความสำคัญของการให้การศึกษาและการอบรมคุณธรรมแก่เยาวชน ร่วมใจกันน้อมเกล้าฯถวายความกตัญญูตงต่อพระมหากษัตริย์ แสดงความกตัญญูต่อบรรพชนของชาติผู้เสียสละเลือดเนื้อและชีวิต เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นและพัฒนาประเทศชาติสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

มูลนิธินี้เป็นสัญลักษณ์แห่งความกตัญญูของประชาชนชาวไทย ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ระลึกถึงพระคุณ และคุณงามความดีของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และบรรพชนที่ได้รักษาเอกราช และความมั่นคงของประเทศไว้ให้ชาวไทยสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความภูมิใจในเอกราชและอธิปไตยของประเทศตลอดมา จึงเป็นหน้าที่ของชาวไทยทุกคนที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันช่วยเยาวชนที่ยากไร้ และประพฤติดีที่ได้รับการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนจนสามารถพิทักษ์รักษาประเทศชาติสืบต่อไปได้

หลักการสำคัญของการให้ทุน คือ เยาวชนที่มีความประพฤติดีจะได้รับเงินทุน
ช่วยการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และทบวงมหาวิทยาลัย
เป็นผู้คัดเลือกด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านและคณะกรรมการ
ระดับต่างๆ

บทบาทสำคัญของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ที่มีต่อมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน

ด้วยการทำงานอย่างทุ่มเทเสียสละ ด้วยความสามารถ ความรู้ และ
ประสบการณ์สูงก่อปรทั้งด้วยคุณงามความดีและความเมตตากรุณาของหม่อมงามจิตต์
ทำให้มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ถือกำเนิดขึ้นมาได้ ท่านเป็นผู้ที่ทำให้มูลนิธิ
ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระ
นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ทั้งนี้การดำเนินงานที่เสร็จ
สิ้นแล้ว และมีผลต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันเฉพาะที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญ
เชิญพระบรมฉายาลักษณ์ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๙ รัชกาลมาจัดพิมพ์
จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ แผ่น และจัดทำเหรียญ ๙ รัชกาล พร้อมด้วยพระปรมาภิไธยย่อ
“ภปร” และตรามหาจักรีเพื่อประดิษฐานบนเหรียญ ๙ รัชกาล จำนวนทั้งสิ้น ๕๒๔,๑๐๐
เหรียญ

๒. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับ
มูลนิธิไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์

๓. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทาน
ทุนทรัพย์ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ตั้งกองทุนถาวรในนามมูลนิธิในโอกาสที่มูลนิธิจัดละครการ
กุศล “นี่แหละโลก” เพื่อหารายได้สมทบทุนมูลนิธิ

๔. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณารับ
เป็นองค์ประธานกรรมการที่ปรึกษาของมูลนิธิ

๕. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงพระกรุณารับเป็นองค์ประธานก่อตั้งมูลนิธิ และเสด็จเปิดประชุม
ปฐมฤกษ์ ณ ทำเนียบรัฐบาล อีกทั้งพระราชทานทุนทรัพย์ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ตั้งกองทุน
ถาวร ในนามมูลนิธิเนื่องในวันประสูติ

๖. สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประทานพระเมตตาปลูกเสกเหรียญ ๙ รัชกาล จำนวน ๕๒๔,๑๐๐ เหรียญ ที่ได้รับ
พระบรมราชานุญาตให้จัดทำ

๗. หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร สามารถหาทุนให้มูลนิธิได้เป็นจำนวนถึง ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตั้งแต่ระยะแรกในการก่อตั้ง เมื่อ พ.ศ.๒๕๒๕ ทำให้สามารถช่วยเด็ก และเยาวชนตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายปีละประมาณ ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ได้ตั้งแต่ปีแรกของการดำเนินงาน การหาทุนได้อย่างรวดเร็วเช่นนี้เกิดจากความรู้สึกเริ่มดำเนินการที่ได้รับการวางแผนอย่างดีของหม่อมงามจิตต์ ท่านใช้วิธีติดต่อขอรับบริจาคด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และนำเหรียญ ๙ รัชกาล จำนวนทั้งสิ้น ๕๒๔,๐๐๐ เหรียญ รวมทั้งแผ่นภาพพระบรมฉายาลักษณ์ ๙ รัชกาล จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ แผ่น มาให้ประชาชนจำนวนมากได้เข้าบูชาเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชนตามโครงการของมูลนิธิด้วย โดยสละเงิน ๑๐ - ๒๐ บาท เพื่อรับพระบรมฉายาลักษณ์และเพื่อรับเหรียญ ๙ รัชกาล

๘. มูลนิธิได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับผู้บริจาคและภาษีเงินได้ของมูลนิธิ ตั้งแต่เริ่มโครงการ ชุมชนในหมู่บ้านทั่วประเทศได้มีโอกาสแสดงความกตัญญูต่อองค์สมเด็จพระบรมมหาราชวัติริราชเจ้า ด้วยการเป็นเจ้าของเหรียญ ๙ รัชกาล และภาพพระบรมฉายาลักษณ์ ๙ รัชกาล ซึ่งเป็นผลให้ชุมชนจำนวนมาก ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการให้การศึกษาแก่เยาวชน จากการสมทบทุนคนละเล็กคนละน้อยเพื่อจะได้รับเหรียญและภาพดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ วิธีการดำเนินการเช่นนี้สอดคล้องกับหลักการและเจตนารมณ์ของมูลนิธิที่มุ่งหวังความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนชาวไทยโดยทั่วไป ทั้งยังแสดงให้เห็นประจักษ์ถึงพลังแห่งความสามัคคีของคนในชาติอีกด้วย

มรดกที่ให้ไว้แก่มูลนิธิ

นอกจากหม่อมงามจิตต์จะได้มอบผลงาน แนวความคิด และแนวการปฏิบัติงานอันเป็นที่ประจักษ์ไว้เป็นอนุสรณ์แก่มูลนิธิแล้ว ท่านยังเขียนพินัยกรรมมอบเงินมรดกให้มูลนิธิ จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท รวมทั้งได้ให้แก่องค์การอื่น ซึ่งมีจำนวนแตกต่างกันตามสถานะการเงินของแต่ละองค์การ นับว่าท่านเป็นคนแรกที่เขียนพินัยกรรมมอบเงินให้แก่องค์การสาธารณกุศลเกือบ ๑๐ แห่ง รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒.๐๗ ล้านบาท

๑. **ด้านการให้ทุนการศึกษาอบรม** มูลนิธิได้ให้ทุนทุกระดับ กล่าวคือ ระดับเด็กเล็ก สามเณร ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ตั้งแต่ปีแรกของการก่อตั้ง รวมทั้งสิ้น ๒,๕๒๕ คน ปัจจุบันเพิ่มเป็นประมาณปีละ ๓,๐๐๐ คน

๒. **ด้านผู้บริจาคเงิน และผู้มีอุปการคุณ** ปัจจุบันมีผู้บริจาคเงินทุนให้มูลนิธิเป็นรายปีรวม ๔๗๒ ทุน และบริจาคตั้งเป็นกองทุนสะสมถาวร ใช้เฉพาะดอกผล

รวม ๔๑๓ กองทุน ผู้มีอุปการคุณทุกรายจะได้ทราบว่า เยาวชนในความอุปการะคือใคร มีประวัติส่วนตัวและผลการเรียนอย่างไร ตลอดเวลาเป็นระยะทุกปีการศึกษา ผู้มีอุปการคุณเป็นจำนวนมากติดต่อกับเยาวชนในอุปการะด้วยตนเอง เนื่องจากได้ทราบถึงความยากลำบาก และความเดือดร้อนของเยาวชน ทำให้ผู้มีอุปการคุณหลายรายได้ติดตามดูแลเยาวชนจนถึงบ้าน บางรายให้ความอุปการะเพิ่มเติมด้วย ผู้มีอุปการคุณบางรายที่ติดต่อทางจดหมาย ได้แนะนำสั่งสอนอบรมคุณธรรมให้แก่เยาวชนในความอุปการะด้วยตนเอง ทำให้เยาวชนรู้สึกอบอุ่น มีความหวัง และมีกำลังใจ การช่วยเหลือเยาวชนนี้ยังส่งผลให้ได้ช่วยเหลือถึงพ่อแม่ พี่น้องของเยาวชน ทั้งด้านความเป็นอยู่ และสุขภาพอนามัยอีกด้วย

๓. **ด้านเยาวชนผู้รับทุน** เยาวชนผู้รับทุนรู้จักแสดงความกตัญญูทักท้วงต่อผู้มีอุปการคุณที่มีพระคุณด้วยความตั้งใจเล่าเรียน ประพฤติตนเป็นคนดี และติดต่อกับผู้มีอุปการคุณทางจดหมาย ส่งบัตรอวยพรที่ทำเองในโอกาสต่างๆ ตามความสมัครใจของเยาวชน

๔. **ด้านการได้รับความสนับสนุนต่อเนื่อง** อันเนื่องมาจากสารประโยชน์ของงานตามโครงการของมูลนิธิ ข้อมูลชีวิตจริงที่น่าห่วงใยของเยาวชนผู้ยากไร้ และคุณความดีของเยาวชนเอง เป็นผลให้บุคคลทั่วไปศรัทธา และให้ความสนับสนุนเยาวชนต่อเนื่องตลอดมา ผู้บริจาคเงินอุปการะเยาวชนจำนวนไม่น้อยได้กรุณาเชิญชวนญาติสนิทมิตรสหายให้มีส่วนร่วมร่วมสนับสนุน โดยบริจาคตั้งกองทุนถาวรซึ่งใช้เฉพาะดอกผลเพื่อให้มูลนิธิสามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

๕. **ด้านการติดตามผล** มูลนิธิกำหนดให้มีการติดต่อโดยตรงไปยังเยาวชนทุกคนที่จบแล้ว เพื่อให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป เยาวชนหลายรายได้ติดต่อกลับมาพร้อมกับเล่าเรื่องราว รวมทั้งทุกข์สุข ตลอดจนแสดงความรู้สึกนึกคิดบางประการ ให้มูลนิธิได้ทราบ บางรายได้แสดงน้ำใจที่จะช่วยเพื่อนเยาวชนอื่นๆ ที่ยากไร้เมื่อมีโอกาสด้วย

การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ที่ปรากฏทั้งในด้านการศึกษา การพัฒนาสุขภาพอนามัย การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการให้การอุปถัมภ์ดูแล นับเป็นคุณประโยชน์อันสำคัญยิ่งที่หม่อมงามจิตต์ได้ทุ่มเทกำลังแรงกายแรงใจ และกำลังสติปัญญาในการพัฒนาและดำเนินงานจนบังเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนและอำนวยการประโยชน์สุขแก่เด็กและเยาวชนมาจนถึงปัจจุบัน

ตามเสด็จและแนะนำ
นักศึกษาอาสาสมัคร
ที่มาช่วยงาน โดยมี
จอมพลถนอม กิตติขจร
อดีตนายกรัฐมนตรี
ตามเสด็จด้วย

*Princess Prem Purachatratra
shows Her Majesty around
and presents students and
volunteers to Her Majesty.*

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร กับงานหนังสือพิมพ์

วรุฒิ ภัคดิบุรุษ

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นสตรีผู้มีความสามารถหลายด้าน นอกจากการบำเพ็ญคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์ ซึ่งแสดงให้เห็นความสามารถในการเป็นนักบริหารและนักพัฒนาของหม่อมงามจิตต์แล้ว ท่านยังมีความสามารถทางด้านงานหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นงานสื่อสารมวลชนแขนงหนึ่งด้วย

หม่อมงามจิตต์ นับเป็นบรรณาธิการสตรีรุ่นแรกของไทย เป็นผู้ออกหนังสือพิมพ์ **“สแตนดาร์ด”** ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ภาษาอังกฤษฉบับแรกของไทย และได้เป็นบรรณาธิการมาโดยตลอดระยะเวลา ๒๑ ปี หนังสือพิมพ์ดังกล่าว พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร และหม่อมงามจิตต์ก่อตั้งขึ้น หลังจากที่ถูกสงครามโลกครั้งที่ ๒ เพิ่งยุติ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ ด้วยเจตนาที่จะเผยแพร่ชื่อเสียงของประเทศไทยไปยังนานาประเทศ และให้ประเทศต่างๆ เข้าใจวัฒนธรรมไทย รวมทั้งได้ทราบถึงเหตุการณ์ภายในประเทศได้อย่างถูกต้อง

“สแตนดาร์ด” เป็นหนังสือพิมพ์สารคดีเชิงข่าวระดับชาติ ซึ่งมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้อ่านทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ การจัดทำหนังสือพิมพ์นี้ได้ร่วมกับนางแจ่มจิตต์ นิมมานเหมินทร์ (เลาหวัณน์) มีสำนักงานตั้งอยู่ที่วังนฤมล

การออกหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดมีเงินทุนเริ่มต้นเพียงหนึ่งบาทแปดสิบสตางค์ แต่ด้วยความสามารถในการบริหารงานของพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร และหม่อมงามจิตต์ หนังสือพิมพ์สแตนดาร์ด สามารถออกได้ตลอดเป็นระยะเวลากว่า ๒๐ ปี โดยในการดำเนินงานนั้นใช้วิธีซื้อเชื่อกระดาษด้วยเครดิต และขอเก็บเงินลงโฆษณาล่วงหน้า ๖ เดือน หลังจากหนังสือพิมพ์ออกแล้ว ๑ อาทิตย์ จึงนำเงินที่เก็บล่วงหน้าไปจ่ายค่ากระดาษที่สำรองไว้ ๖ เดือน และกันเงินไว้จ่ายค่าพิมพ์ ๖ เดือนด้วยด้วยวิธีการเช่นนี้ จึงสามารถออกหนังสือได้อย่างต่อเนื่อง

ในการทำหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดนี้ หม่อมงามจิตต์ต้องทำงานอย่างหนัก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ทรงสอนหนังสือในมหาวิทยาลัยถึง ๓ แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร

เมื่อเสด็จกลับจากทรงสอนหนังสือแล้ว ต้องทรงเตรียมบทความที่จะลงในหนังสือพิมพ์ในปลายสัปดาห์ ซึ่งในวันเสาร์ - อาทิตย์ หนังสือพิมพ์จะต้องขึ้นแท่นพิมพ์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร และหม่อมงามจิตต์ต้องทำงานอย่างหนักถึงตีสี่ตีห้า เพื่อให้หนังสือพิมพ์ได้ออกทันกำหนด

ในระยษณัั้น พระบาทสมเด็จพะเจ้าอยู่หัว ขณะทรงเป็นสมเด็จพะอนุชาธิราชโปรดการถ่ายภาพเป็นอย่างมาก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรได้ขอพระราชทานภาพถ่ายฝีพระหัตถ์มาลงหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานภาพที่ทรงถ่ายมาเป็นระยะ หนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดจึงมีภาพถ่ายฝีพระหัตถ์อยู่เสมอ ครั้นเมื่อเสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ และทรงราชาภิเษกสมรสกับสมเด็จพะนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และมีพระราชธิดา คือ สมเด็จพะเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีแล้ว ได้มีพระราชกระแสรับสั่งถามผ่านทางหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดว่า ประชาชนต้องการพระฉายาลักษณ์ใดบ้าง เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระราชทานพระฉายาลักษณ์ให้ดังนั้นหนังสือพิมพ์ **“สแตนดาร์ด”** จึงมีภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ และมีพระฉายาลักษณ์สมเด็จพะเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีขณะที่บรรทมบนพระยี่งู ทรงกางหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดเหมือนจะทรงอ่านบ้าง พระฉายาลักษณ์ที่ทรงอยู่ในอ้อมพระกรพระบาทสมเด็จพะเจ้าอยู่หัวบ้าง สมเด็จพะนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถบ้าง ต่อมาหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดได้สนองพระราชประสงค์ โดยการแจกจ่ายพระฉายาลักษณ์ฝีพระหัตถ์ไปตามหนังสือพิมพ์รายวันต่างๆ อีกด้วย พระบาทสมเด็จพะเจ้าอยู่หัวได้มีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานภาพถ่ายเหตุการณ์สำคัญจากสำนักพระราชวังสืบต่อมา จนหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดเลิกกิจการ

หม่อมงามจิตต์ได้เล่าเพิ่มเติมว่า นายถาวร พรประภา แห่งบริษัทสยามกลการ จำกัด และครอบครัว บริษัทธานินทร์อุตสาหกรรม จำกัด ได้ช่วยลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ด ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเลิกกิจการ

นอกจากหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดแล้ว หม่อมงามจิตต์ยังได้ออกหนังสือรายสัปดาห์ สำหรับเยาวชน ชื่อ **“สแตนดาร์ดเยาวชน”** โดยมุ่งหวังจะส่งเสริมเยาวชนให้เป็นนักอ่าน เป็นผู้สนใจศึกษาหาความรู้ และกล้าแสดงออกทางการเขียน หนังสือมีทั้งภาคความรู้ ภาคภาษาอังกฤษ และภาคบันเทิง ได้จ้างเยาวชนที่มีฝีมือในการเขียนการ์ตูนมาเขียนประกอบเรื่อง และยังเปิดหน้าพิเศษให้เยาวชนเขียนเรื่องแต่งหรือเล่าประสบการณ์มาด้วย นับว่าหม่อมงามจิตต์เป็นบุคคลแรกที่สร้างนักเขียน

รุ่นเยาว์ ให้รู้จักการแสดงความคิดสร้างสรรค์ออกเป็นผลงานทางวรรณกรรม และงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ อีกทั้งได้ริเริ่มจัดหาทุนให้เยาวชนจากต่างจังหวัดได้เข้ามาทัศนศึกษา และเยี่ยมคารวะบุคคลสำคัญในสถานที่ราชการเป็นหมู่คณะด้วย เป็นต้น

นอกจากหนังสือพิมพ์ “สแตนด์การ์ด” และ “สแตนด์การ์ดเยาวชน” แล้ว หนังสืออื่นที่หม่อมงามจิตต์เป็นบรรณาธิการด้วย คือ วารสารยุวกาชาด และหนังสือสำหรับผู้หญิง ชื่อว่า “เรวดี”

อาจกล่าวได้ว่า เพราะการทำหนังสือพิมพ์ “สแตนด์การ์ด” นี้เอง ทำให้พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรและหม่อมงามจิตต์ ได้เดินทางไปหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ จากประเทศอื่นอยู่เสมอ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่หม่อมงามจิตต์ในการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์อย่างยิ่ง

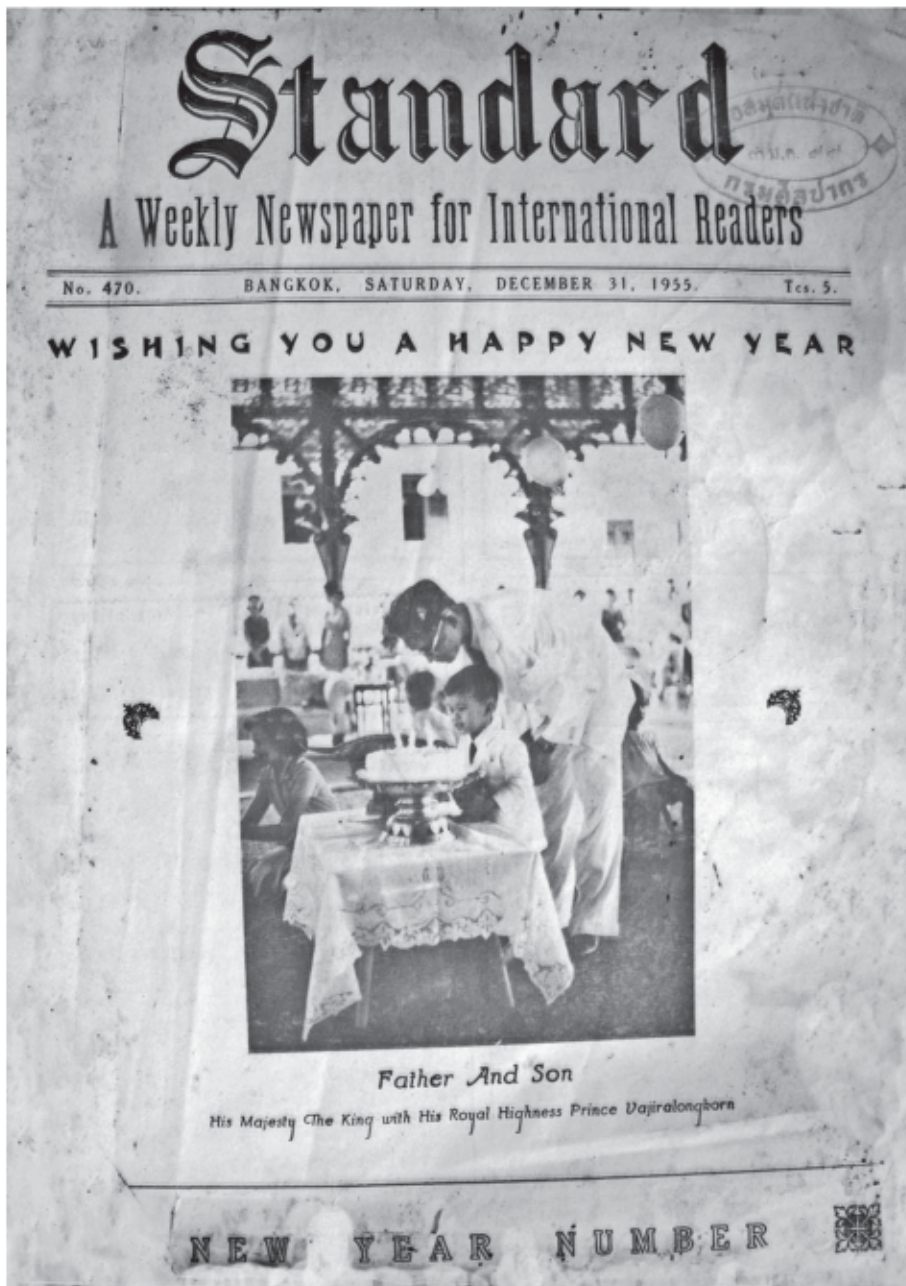
อย่างไรก็ตาม ในระยะเวลาต่อมา การจัดทำหนังสือพิมพ์ “สแตนด์การ์ด” ได้ประสบอุปสรรคนานาประการ กิจการพิมพ์เริ่มขาดทุน อีกทั้งพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทย ตามคำกราบบังคมทูลของ ดร.ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในสมัยนั้น หนังสือพิมพ์สแตนด์การ์ดจึงได้เลิกกิจการไปในที่สุดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเคยมีพระราชกระแสถึงหม่อมงามจิตต์ และหนังสือพิมพ์สแตนด์การ์ดเยาวชนดังที่ปรากฏในหนังสือที่ระลึก “วันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร” ปี ๒๕๒๘ หน้า ๑๙๑ ว่า

“เมื่อเล็กๆ ข้าพเจ้าไม่ได้คุ้นเคยหรือใกล้ชิดกับหม่อมงามจิตต์นัก ทราบจากผู้ใหญ่ที่พูดถึงท่านว่า พระองค์เปรมและหม่อมงามจิตต์เป็นผู้ที่มีความรู้สูง และได้ทำการทำงานต่างๆ เป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง นอกจากนั้นข้าพเจ้าเคยได้อ่านหนังสือพิมพ์สแตนด์การ์ดสำหรับเยาวชนที่ท่านทั้งสองทำขึ้น

มาภายหลังข้าพเจ้าได้พบและได้มีโอกาสสนทนากับหม่อมงามจิตต์หลายครั้ง เกิดความรู้สึกชื่นชมด้วยความจริงใจว่า ท่านเป็นบุคคลที่คิดแต่ในทางที่ดี สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้อื่นทำประโยชน์ด้วย แม้ในยามที่เจ็บป่วยก็ไม่ได้นึกถึงความไขว่ของตนเอง ตอนที่เจ็บมากๆ ลูกขึ้นไปทำงานเองไม่ไหวก็ยังให้ความคิดผู้อื่นไปกระทำ...”

.....

Standard
Father And Son

จิตงามเหมือนชื่อ คือ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร : ๕๑

ประมวลประวัติและผลงาน ๒๔๕๘ - ๒๕๒๖

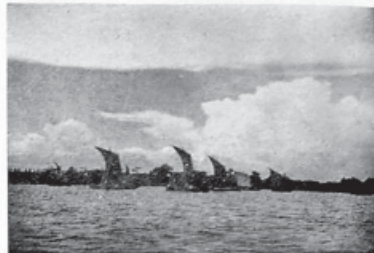
Photographs taken by His Majesty the King.

13

By gracious permission of the King, we have the honour
and the privilege of reproducing on this page five photographs taken by His Majesty since his return to Siam.

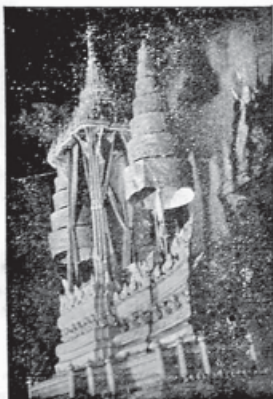
The Island Temple, Paknam.

Sails in the Sunset, Paknam.

His Majesty King Ananda Mahidol at Sampeng,
receiving a gift from the Chinese community.

The High Throne
in Amarindra Hall
of the Grand
Palace.

The Belfry,
Temple of
the Emerald
Buddha.

A page from Standard with photographs taken by H.M. the King

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร กับการพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์

วรวิมล ภัคดีบุรุษ

งานพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์เป็นงานสำคัญอันโดดเด่นของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ดังปรากฏให้เห็นเป็นผลงานอย่างหลากหลาย รวมทั้งในรูปขององค์การสาธารณประโยชน์ ซึ่งหม่อมงามจิตต์ได้ก่อตั้งและมีส่วนเกี่ยวข้อง

งานพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์ดังกล่าว นับได้ว่า เป็นงานที่มีคุณประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติอย่างมหาศาล เหตุที่หม่อมงามจิตต์ได้มีบทบาทต่องานด้านนี้ เพราะพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรทรงเป็นผู้ชี้แนะให้หม่อมงามจิตต์ปฏิบัติและประทานกำลังใจให้ตลอดมา หม่อมงามจิตต์ ได้เล่าถึงสาเหตุที่ได้ปฏิบัติภารกิจด้านนี้ว่า

“...เมื่อเราแต่งงานระยะแรก เป็นเวลาที่มีสงครามอินโดจีน ก็รับสั่งกับดิฉันว่า เราเกิดมาต้องมีหน้าที่ช่วยสังคมเท่าที่จะช่วยได้ ทรงแนะนำดิฉันให้เข้าไปช่วยงานสภาอากาศ ซึ่งต้องการอาสาสมัครในระยะนั้น ตั้งแต่นั้นมาก็ทรงสนับสนุนให้ดิฉันออกช่วยงานสังคมด้านต่างๆ ทรงคอยแนะนำ และเป็นที่พักพิงตลอดเวลาทุกกรณี การทำงานสังคมสงเคราะห์ จึงได้อาศัยสมองและความรอบรู้ในด้านต่างๆของท่านอย่างมาก...”

งานอาสาอากาศ

หม่อมงามจิตต์ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของสโมสรอาสาอากาศ กองอาสาอากาศ สภาอากาศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ กองอาสาอากาศตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๓ เพื่อรับสมัครบุคคลจำพวกหนึ่งเรียกว่า “อาสาอากาศ” สำหรับไว้เตรียมรับเหตุการณ์ฉุกเฉินได้ทันทั่วทั้งที ในเวลาฉุกเฉินช่วงสงคราม หรือสาธารณภัยประการหนึ่ง และสำหรับช่วยดำเนินงานของสภาอากาศในเวลาปกติอีกประการหนึ่ง โดยหลังจากตั้งกองอาสาอากาศได้ ๕ เดือน เหตุการณ์ฉุกเฉินทางด้านอินโดจีนฝรั่งเศสเกิดขึ้น อาสาอากาศได้ช่วยเหลือประเทศชาติจนได้รับการยกย่องสรรเสริญจากกระทรวงกลาโหม เมื่อสงครามผ่านพ้นไป ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๐ หม่อมงามจิตต์

ได้รับเลือกเป็นเลขานุการสโมสรอาสาสาภาชาติ โดยมีคุณหญิงศรีเสนา สมบัติศิริ เป็นนายกสโมสร ซึ่งระหว่างนั้นกิจการของสโมสรอาสาสาภาชาติได้รุดหน้าไปมาก ทั้งนี้ หม่อมงามจิตต์ได้ดำเนินงานต่างๆ จำนวนมาก อาทิ การเสนอให้ทำป้ายชื่อสโมสร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เสนอเปิดห้องทำงานในวันหยุด เนื่องจากสมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์มาช่วยตัดเย็บเสื้อผ้า และกรรมการแผนกประดิษฐ์ของกองอาสาสาภาชาติมาช่วยดูแลเป็นผู้ร่วมจัดหาทุนบำรุงสโมสร ริเริ่มแบ่งเบาภาระของตึกยมราช ในเรื่องการคลอดบุตรซึ่งไม่มีผู้ช่วยเหลือเด็กงานช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย โรคระบาด และเสนอกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ องค์สภานายิกา สภาสาภาชาติไทย เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมกองอาสาสาภาชาติ เป็นต้น

หม่อมงามจิตต์ รับตำแหน่งเป็นอุปนายกสโมสรอาสาสาภาชาติ พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๒ โดยมีท่านผู้หญิงดุขะฎิมาลา มาลากุล ณ อยุธยา เป็นนายกสโมสร ได้ริเริ่มจัดอาสาสาภาชาติเป็นหมวดหมู่ เข้าอบรมเพื่อเตรียมรับเหตุการณ์ฉุกเฉินซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

งานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร สมัยเป็นประธานสภาสตรีแห่งชาติ ได้เป็นกำลังสำคัญในการริเริ่มก่อตั้งสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ ตามที่กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย โดย นายปกรณ์ อังศุสิงห์ อธิบดี กรมประชาสงเคราะห์ในสมัยนั้นได้ดำริจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงาน สังคมสงเคราะห์ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จากประสบการณ์อันกว้างขวางของ หม่อมงามจิตต์ ท่านได้เข้าร่วมเป็นรองประธานคณะกรรมการก่อตั้งสภาสังคมสงเคราะห์ฯ หม่อมงามจิตต์ได้ให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมร่างข้อบังคับ และให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์หลายประการเกี่ยวกับขั้นตอนในการดำเนินการก่อตั้ง องค์การเอกชน นอกจากนั้น ยังได้เป็นตัวแทนในการเจรจาชี้แจงทำความเข้าใจกับ องค์การเอกชน ให้ยอมรับบทบาทและหน้าที่ของสภาสังคมสงเคราะห์ฯ เพื่อให้ วัตถุประสงค์ของสภาสังคมสงเคราะห์ฯ โดยเฉพาะในด้านการประสานงานเป็นไป อย่างเรียบร้อยราบรื่นตามเจตนารมณ์ทุกประการ

หม่อมงามจิตต์ ได้ดำเนินการขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ไว้ใน พระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณรับเป็นองค์ประธานกิตติมศักดิ์ ในปีเดียวกันด้วย

หม่อมงามจิตต์ได้ให้ความสนใจต่องานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ อย่างมาก โดยผลักดันให้มีสถานที่ทำการถาวร ซึ่งนายปกรณ อังศุสิงห์ เห็นด้วย และให้การสนับสนุนโดยจัดสรรที่ดินของกรมประชาสัมพันธ์ บริเวณติดกับสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารที่ทำการถาวรของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ และองค์การสมาชิก หม่อมงามจิตต์ ได้เสนอแนะแหล่งทุนให้ โดยที่หม่อมงามจิตต์คาดว่า นายเมอร์แมน เอฟ. ชอลซ์ (MR.Merman F. Scholtz) ประธานบริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล เอ็นจิเนียริง จำกัด ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นพระสหายสนิทของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก น่าจะยินดีบริจาคให้เพื่อเป็นการสังคมสงเคราะห์ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จึงได้นำเรื่องนี้มาปรึกษากับนายปกรณ อังศุสิงห์ และ นายประหยัด อังศุสิงห์ กรรมการบริษัทดังกล่าวในประเทศไทย และได้ดำเนินการในเรื่องนี้ด้วยกัน จนกระทั่ง นายเมอร์แมน เอฟ. ชอลซ์ ได้บริจาคเงินให้จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นทุนประเดิมก่อสร้างตึกที่ทำการสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ นอกจากนี้ องค์การสังคมสงเคราะห์เอกชนและกรมประชาสัมพันธ์ยังได้จัดสรรงบประมาณให้อีกจำนวน ๑,๑๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็น ๒,๑๐๐,๐๐๐ บาท หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้เป็นผู้กราบบังคมทูลขอพระราชทานนามตึกนี้จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นสิริมงคล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานนามว่า **“ตึกมหิตล”** เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ และทรงประกอบพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ นับได้ว่าหม่อมงามจิตต์เป็นกำลังสำคัญอย่างยิ่งในการก่อตั้งสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ และทำให้มีที่ทำการถาวรอย่างสมภาคภูมิ เป็นผลให้องค์การสมาชิกของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น การจัดประชุมสัมมนา และจัดงานพิธีการ เป็นต้น

เมื่อก่อตั้งสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ แล้ว หม่อมงามจิตต์ยังได้ช่วยบริหารงานของสภาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๓ - ๒๕๐๘ ในฐานะรองประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ อีกด้วย

เมื่อพ้นจากตำแหน่งกรรมการอำนวยการ หม่อมงามจิตต์ได้รับแต่งตั้งให้เป็น ที่ปรึกษาสภาสังคมสงเคราะห์ฯตลอดมา แม้จะต้องติดตามพระวรวัศธเฮอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ซึ่งเสด็จไปทรงดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศ หม่อมงามจิตต์ยังติดตามความเคลื่อนไหวของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ อย่างใกล้ชิด โดยขอให้ส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการอำนวยการไปให้ และมีหนังสือถึงประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ ในการให้กำลังใจและ

ให้คำแนะนำปรึกษาที่มีคุณค่าแก่ผู้ปฏิบัติงานรุ่นหลังเสมอมา รวมทั้งได้ติดต่อกองการต่างประเทศให้สนับสนุนสนาสงเสริมสละเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ อยู่เนืองๆ

งานมูลนิธิราชประชานุเคราะห์

งานสำคัญอีกประการหนึ่งที่หม่อมงามจิตต์ได้รับการกล่าวถึงว่า เป็นผู้วางรากฐานและเป็นผู้ริเริ่มให้มีการจัดอบรมอาสาสมัครเพื่อปฏิบัติงานกับนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ คือ มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานกำเนิดและทรงเป็นองค์อุปถัมภ์มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมงามจิตต์ร่วมเป็นกรรมการชุดแรกของมูลนิธิ ซึ่งได้จดทะเบียนก่อตั้งเมื่อ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

มูลนิธิราชประชานุเคราะห์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาแก่เด็กที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองถึงแก่กรรมในมหาวาตภัยภาคใต้ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง คือ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในประเทศไทย ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์ให้ดำเนินการช่วยเหลือทันที

นอกจากเป็นกรรมการบริหารของมูลนิธิแล้ว หม่อมงามจิตต์ยังมีตำแหน่งเป็นประธานฝ่ายการสังคมสงเคราะห์ด้วย

หม่อมงามจิตต์ได้ริเริ่มบุกเบิกงานสงเคราะห์ผู้ประสบภัยอย่างตั้งใจและจริงจัง เป็นผู้ใฝ่ใจในการหาความรู้เรื่องราวต่างๆ อย่างถ่องแท้ ก่อนปฏิบัติงานใดจะติดต่อกับผู้ชำนาญงานในแขนงนั้น จนเห็นแนวทางปฏิบัติ และนำวิธีการอันพึงปฏิบัติมาถ่ายทอดให้ผู้ร่วมงานเข้าใจอย่างชัดเจน ในระยะแรกเริ่มของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ มีสาธารณภัยที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในกรุงเทพมหานครซึ่งได้แก่ อัคคีภัย หม่อมงามจิตต์ยึดถือแนวปฏิบัติหลักที่จะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เดือดร้อนโดยทันที ดังนั้น เมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้นที่ใด ไม่ว่าจะเป็นเวลาใด หม่อมงามจิตต์และกรรมการฝ่ายการสังคมสงเคราะห์บางคน จะเข้าช่วยเหลือทันที โดยประสานงานร่วมกับหัวหน้ากองดับเพลิงและเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์

เมื่อคณะกรรมการมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ได้รับพระราชกระแสรับสั่งมาว่า มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ควรมีอาสาสมัครจัดเป็นเวรไว้ เพื่อที่จะมีผู้ปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา และควรจัดอบรมผู้เข้ามาเป็นอาสาสมัครให้รู้แนวทางการปฏิบัติงานไว้ก่อน ถึงเวลามีภัยจะได้รู้หน้าที่ตนเอง ไม่ต้องรอรับคำสั่งในแต่ละครั้งเท่านั้น หม่อมงามจิตต์จึงได้ริเริ่มโครงการอบรมอาสาสมัครราชประชานุเคราะห์เป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยท่านเข้ารับการอบรมด้วยอย่างมิได้ถือว่าตนเป็นประธานฝ่ายแล้วจะ

รอบรู้ทั้งหมด ท่านได้ผ่านการทดสอบเป็นอาสาสมัครราชประชานุเคราะห์รุ่นแรก หมายเลขประจำตัว ๑ และได้เปิดการอบรมสืบเนื่องมาอีกหลายรุ่น เป็นแบบอย่างแก่ผู้รับหน้าที่ประธานฝ่ายการสังคมสงเคราะห์ต่อมา เมื่อคราวที่หม่อมงามจิตต์ต้องติดตามพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ในการเสด็จไปดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตในต่างประเทศ มักมีจดหมายไต่ถามเรื่องงานและทุกข์สุขตามแต่จะมีโอกาส ครั้นกลับมาประเทศไทยแล้ว ก็ได้เข้ามาเป็นกรรมการบริหารมูลนิธิราชประชานุเคราะห์อีก และให้ความช่วยเหลือแนะนำ และช่วยแก้ปัญหาขัดข้องตลอดมา จนกระทั่งท่านถึงแก่อนิจกรรมขณะดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของมูลนิธิ

คณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการบริหาร
สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
ในวันเปิดตึกมhitล
วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๘

The National Council on Social Welfare of Thailand

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเปิดประชุม
 การสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ
 ในสมัยที่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นรองประธานคณะกรรมการอำนวยการ
 และประธานบริหารสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
 ณ ศาลาสันติธรรม

*Her Majesty Queen Sirikit inaugurates
 the National Social Welfare Conference
 At Santi Tham Hall*

แต่งกายเป็นท่านนงเอียง พระมารดาของพระเจ้ากรุงธนบุรี ในวันแม่แห่งชาติ
ซึ่งสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ จัดขึ้นในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์
๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕

*Dressed as “Mae Nok Eiang” mother of King Taksin the Great on the
occasion of National Mother’s Day organized by the National Council
on Social Welfare during the Bicentenary of Rattanakosin*

องค์การด้านพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์ที่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร
เป็นประธานก่อตั้ง และมีส่วนเกี่ยวข้อง

สืบเนื่องจากการที่หม่อมงามจิตต์จะต้องเดินทางไปต่างประเทศเป็นประจำ ทำให้ท่านได้พบเห็นกิจการของประเทศอื่นมากมาย หม่อมงามจิตต์จึงเกิดแนวความคิดที่จะนำกิจการนั้น มาดำเนินงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ และเพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนซึ่งมีอยู่มากในประเทศไทย ดังนั้นต่อมาจึงมีองค์การและสมาคมที่ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

องค์การที่เป็นประธานก่อตั้งหรือมีส่วนก่อตั้ง

พ.ศ. ๒๔๙๗	มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
พ.ศ. ๒๔๙๘	โรตารีแอนน์ในประเทศไทย (ประธานก่อตั้ง)
พ.ศ. ๒๕๐๑	สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (รองประธานก่อตั้งและรองประธานสมัยที่ ๑)
พ.ศ. ๒๕๐๒	สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ (ประธานคนแรกที่มาจากการเลือกตั้ง)
พ.ศ. ๒๕๐๕	มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ (ประธานก่อตั้ง)
พ.ศ. ๒๕๐๘	มูลนิธิสิริวัฒนา - เซสเซียร์ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ (ประธานก่อตั้ง)
พ.ศ. ๒๕๒๒	มูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท (ประธานก่อตั้งด้วยเงินพระราชทาน)
พ.ศ. ๒๕๒๕	มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ (ผู้บุกเบิกประสานการก่อตั้งและประธานดำเนินงานคนแรก)

องค์การที่มีส่วนริเริ่มก่อตั้ง เป็นประธาน หรือกรรมการ

- พ.ศ. ๒๔๘๘ - ๒๕๑๑ สมาคม วาย.ดับลิว.ซี.เอ. (YWCA)
- พ.ศ. ๒๔๙๑ สมาคมสหประชาชาติแห่งประเทศไทย
- พ.ศ. ๒๔๙๙ มูลนิธิราชประชาสมาสัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- พ.ศ. ๒๕๐๒ สมาคมสตรีภาคพื้นแปซิฟิกและเอเชียอาคเนย์
แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์
- พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๔ สมาคมนักสังคมสงเคราะห์
- พ.ศ. ๒๕๐๓ มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์
- พ.ศ. ๒๕๐๔ มูลนิธิมิชชั่นาราช (กระทรวงมหาดไทย)
- พ.ศ. ๒๕๐๔ พริยานุเคราะห์มูลนิธิ ในพระราชูปถัมภ์ของ
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (เป็นประธานมูลนิธิ
ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๐๙)
- พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๑๐ มูลนิธิช่วยเหลือเด็กกำพร้าสตรีไทยมุสลิม
แห่งประเทศไทย (ประธานมูลนิธิ ระหว่าง
พ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๑๐)
- พ.ศ. ๒๕๐๖ มูลนิธิ Help Youth
- พ.ศ. ๒๕๐๘ สันนิบาตมูลนิธิแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- พ.ศ. ๒๕๐๘ มูลนิธิช่วยเด็กกำพร้าอีสาน
- พ.ศ. ๒๕๐๙ สโมสรสตรีนานาชาติในประเทศไทย

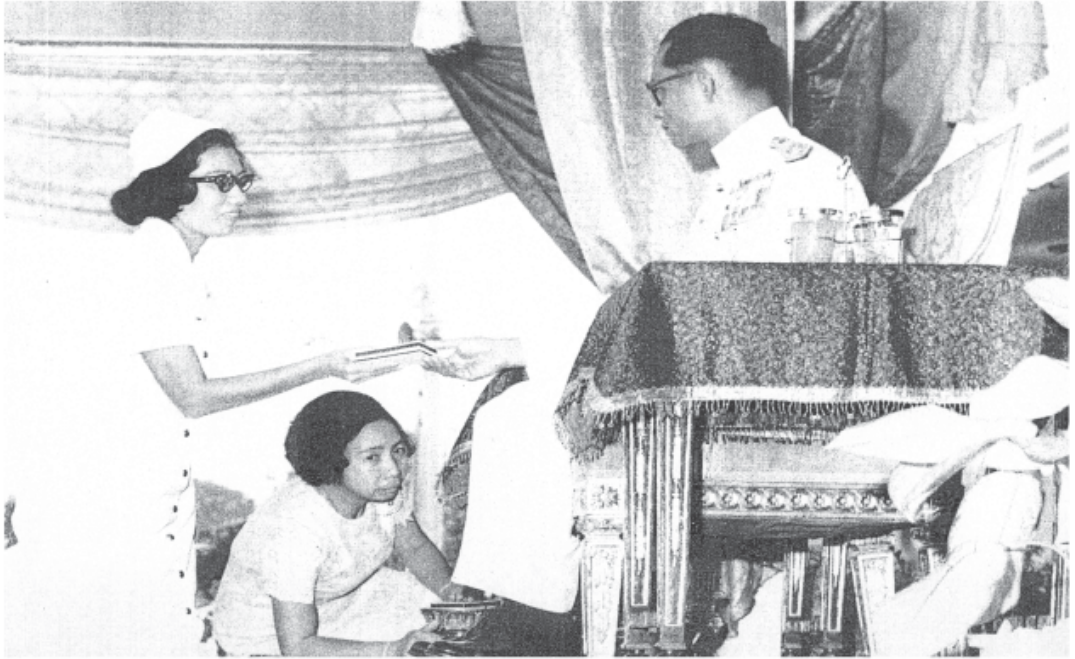
องค์การที่เป็นรองประธาน หรือกรรมการ หรือที่ปรึกษา

- พ.ศ. ๒๔๙๑ - ๒๕๐๑ มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชินูปถัมภ์
- พ.ศ. ๒๔๙๒ สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย
ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
- พ.ศ. ๒๔๙๗ สโมสรวัฒนธรรมหญิง
- พ.ศ. ๒๕๐๑ สมาคมสตรีไทย
- พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒๕๑๐ มูลนิธิช่วยคนหูหนวก
- พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๐๖ สโมสรอาสาสมัครครู (ที่ปรึกษา)
- พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๐๘ สโมสรอาสาสมัคร สภาภาษาไทย

พ.ศ. ๒๕๐๗	มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ประธานฝ่ายการสังคมสงเคราะห์)
พ.ศ. ๒๕๐๗	สมาคมช่วยเด็กกำพร้าของดอนบอสโก
พ.ศ. ๒๕๑๐	กองทุนจอห์น เอฟ. เคนเนดี
พ.ศ. ๒๕๑๐	สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์ (ที่ปรึกษา)
พ.ศ. ๒๕๑๑	มูลนิธิรักษาความสะอาดและสุขภาพของเด็กนักเรียน
พ.ศ. ๒๕๑๑	สโมสรซอนต้า (ที่ปรึกษาในการก่อตั้ง)
พ.ศ. ๒๕๑๓	มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ (ช่วยก่อตั้ง)
พ.ศ. ๒๕๑๘	สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย (ที่ปรึกษา)
พ.ศ. ๒๕๑๙	คณะกรรมการประสานงานระหว่างองค์กรเอกชน และการป้องกันพลเรือน กระทรวงมหาดไทย (รองประธาน)
พ.ศ. ๒๕๑๙	ลูกเสือชาวบ้าน (เป็นสมาชิก)

มูลนิธิสุดท้ายที่หม่อมงามจิตต์ได้เป็นกรรมการก่อตั้ง แต่ไม่มีโอกาสได้เห็น
มูลนิธินี้ได้ถือกำเนิดขึ้น คือ มูลนิธิส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาชุมชน ซึ่งได้
จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๖ หลังจากที่ท่านได้ถึงแก่อนิจกรรมได้
๒๒ วัน อย่างไรก็ตาม นับได้ว่าหม่อมงามจิตต์เป็นทั้งกำลังสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ในการก่อตั้งองค์การด้านพัฒนาสังคมและสังคมสงเคราะห์ให้เกิดขึ้นในประเทศไทย
เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ายกย่องสรรเสริญอย่างยิ่ง

.....

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานเหรียญกาชาดสรรเสริญ ชั้น ๑
แก่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐

*His Majesty King Bhumibol confers the Thai Red Cross Gold Medal
of Appreciation (First Class) on Princess Prem Purachattra in 1967*

กับพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร และประธานสภาสตรีแคนาดา
ขณะเข้าร่วมประชุมใหญ่ของสภาสตรีระหว่างประเทศ รอบ ๓ ปี
พ.ศ. ๒๕๑๙

*From left : Princess Prem Purachatra, H.H. Prince Prem Purachatra,
The President of the National Council of Women of Canada, 1976*

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร กับงานพัฒนาสตรี

ศาสตราจารย์เกียรติคุณศรีสุรางค์ พูลทรัพย์

งานพัฒนาสตรีของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร นอกจากจะได้ตัวท่านเองเป็นแบบอย่างของสตรีที่พัฒนาแล้ว ยังเริ่มมีลักษณะเป็นรูปธรรมเด่นชัด เมื่อมีการก่อตั้งสภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ซึ่งมีหม่อมงามจิตต์เป็นประธานสภาสตรีแห่งชาติฯ คนแรก

หม่อมงามจิตต์ เป็นกำลังสำคัญคนหนึ่งในการริเริ่มก่อตั้งสภาสตรีแห่งชาติฯ กล่าวคือ ใน พ.ศ. ๒๔๙๘ ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม ประธานสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ดำริให้จัดตั้งสภาสตรีแห่งชาติขึ้นดังปรากฏในนานาประเทศ เพื่อเป็นศูนย์รวมขององค์การสตรีทุกประเภทและทุกระดับทั่วประเทศ กรรมการสาขาธรรมซึ่งมีท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงครามเป็นประธาน เป็นเจ้าของเรื่องการก่อตั้ง ท่านผู้หญิงได้เชิญชวนสุภาพสตรีชั้นนำหลายท่านเข้าร่วมดำเนินการร่างธรรมนูญขึ้นต้นได้แก่ คุณนิลวรรณ ปิ่นทอง ม.ร.ว.เสริมศรี เกษมศรี คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ และ คุณหญิงสุภาพ วิเศษสุการ

ผู้แทนสมาคมและองค์การสตรี ๗๘ องค์การ รวม ๑๔๑ คน ได้ร่วมกันพิจารณาร่างธรรมนูญในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๙๙ และลงมติให้เป็นธรรมนูญสภาสตรีแห่งชาติฯ ต่อมาเมื่อวันที่ ๙ กันยายนปีเดียวกันได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เมื่อการก่อตั้งสมบูรณ์แล้ว หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้รับมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการอำนวยการชั่วคราว จัดการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกตามธรรมนูญสภาสตรีแห่งชาติฯ เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ ณ หอประชุมโรงพยาบาลสงฆ์

ในการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๑ นี้ หม่อมงามจิตต์ กล่าวปราศรัยว่า “สภาสตรีแห่งชาติฯ จะเป็นศูนย์กลางที่จะให้คำแนะนำในด้านวิชาการ และช่วยเหลือผู้เชี่ยวชาญที่ไปช่วยสมาคมต่างๆ ในด้านการเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา โดยไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง จะเป็นทั้งศูนย์กลางรับฟังทั้งความคิดเห็นและจำหน่ายออกซึ่งความคิดเห็นนั้นๆ ไปยังมวลภาคีสมาชิก กิจกรรมที่แต่ละสมาคมดำเนินการช่วยสังคมอยู่ในปัจจุบันมากบ้างน้อยบ้างนั้นก็ดีมากอยู่แต่ความคิดเห็นและประโยชน์ที่จะได้แก่มวลชนย่อมอยู่ในวงแคบเป็นหย่อมๆ ไม่กว้างขวางไปได้ทั่วประเทศ

ถ้าเมื่อได้ตั้งสภาสตรีแห่งชาติฯ ให้เป็นปีกแผ่นมั่นคง จะร่วมมือกับทางราชการ ทำงานเกี่ยวข้องกับประชาชน จะเป็นศูนย์กลางที่จะรับรู้การดำเนินงานของแต่ละ สมาคม รับทราบข้อเสนอหรือปัญหาต่างๆ ที่แต่ละสมาคมจะได้เสนอมาตามความคิดเห็น หรือสิ่งที่ได้ประสบในการปฏิบัติงานช่วยสังคมในแถบของตน สภาสตรีฯ มีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยหลายสมาคมและมีผู้เชี่ยวชาญเป็นกรรมการสาขาย่อมมีหลายความคิดหลายแรงที่จะช่วยกันพิจารณาแก้ไขปัญหาหรือนำข้อเสนอที่ดี มาปฏิบัติให้ได้ผลแก่ส่วนรวม หลายแรงหลายความคิดย่อมช่วยกันพิจารณาข้อคิด ใดๆ ได้อย่างรอบคอบและสามารถช่วยกันทำงานหนักๆ และงานใหญ่ให้บรรลุผล สำเร็จไปได้ ด้วยเหตุนี้แต่ละสมาคมจึงเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่มาร่วมเป็นความ สำคัญของสถาบันนี้ เพราะพลังกำลังของสภาสตรีฯ จะแข็งแกร่งหนักแน่นมากน้อย เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับกำลังความสนับสนุนที่ท่านจะให้แก่สภาสตรีฯ และสภาสตรีฯ จะดำเนินงานได้กว้างขวางมากเท่าใด ก็ขึ้นอยู่กับสมาคมต่างๆ ที่จะร่วมกันทำงาน ทุกหน่วยของสมาคมที่มาร่วมเป็นสภาสตรีฯ จะต้องเป็นทั้งผู้เสนอและผู้รับปฏิบัติ งานจึงจะดำเนินไปได้ คณะกรรมการอำนวยการชั่วคราวจึงขอฝากความสำคัญ ข้อนี้ไปยังทุกๆ สมาคมทั่วประเทศ เพื่อระลึกอยู่เสมอว่าท่านเป็นหน่วยสำคัญหน่วย หนึ่งที่จะร่วมงานกับราชการช่วยสังคมและประเทศชาติของเรา...”^๑

เมื่อโครงสร้างของสภาสตรีแห่งชาติพร้อมแล้วตามธรรมนูญ จึงมีการเลือก ตั้งกรรมการคณะแรกในที่ประชุมใหญ่สามัญ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ หม่อมงามจิตต์ในฐานะประธานสโมสรวัฒนธรรมหญิงได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสภา สตรีแห่งชาติ ดำรงตำแหน่งนี้ ๒ สมัยติดต่อกันระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๖ ตลอด ระยะเวลาดังกล่าว หม่อมงามจิตต์ได้ทุ่มเทสติปัญญา กำลังและเวลาในการวาง รากฐานให้แก่สภาสตรีแห่งชาติ ตลอดจนวางแนวทางการดำเนินงานร่วมกันอย่างมี ประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ของสตรีไทย ของส่วนรวมและของประเทศชาติ

หม่อมงามจิตต์ได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ขอพระมหากรุณาธิคุณให้ทรงรับสภาสตรีแห่งชาติ ไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ นับเป็นสิริมงคลสูงส่งแก่สภาสตรีแห่งชาติ ซึ่งตั้งแต่นั้นมามีชื่อเต็มว่า

^๑ ศาสตราจารย์คุณหญิงสุภาพ วีรวรรณ และคณะ, งามจิตต์ Princess Prem Purachattra, กรุงเทพฯ : บริษัท วศิระ จำกัด, ๒๕๒๘, หน้า ๔๗-๘.

สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีผลให้ทุกคนมีความภาคภูมิใจ ร่วมมือกันปฏิบัติงานด้วยความจงรักภักดี เพื่อความเจริญผาสุกของสังคมไทย และอุทิศตนเพื่อความเจริญก้าวหน้าของสตรีไทย ขณะดำรงตำแหน่งประธานสภาสตรีแห่งชาติฯ หม่อมงามจิตต์ได้นำสภาสตรีแห่งชาติฯ สมัครเข้าเป็นสมาชิกสภาสตรีระหว่างประเทศ (International Council of Women หรือ I.C.W.) หม่อมงามจิตต์ในฐานะผู้แทนสภาสตรีแห่งชาติฯ ได้เข้าร่วมงานกับสภาสตรีระหว่างประเทศ นับเป็นการขยายงานสภาสตรีแห่งชาติฯ เข้าสู่สังคมสภาสตรีทั่วโลก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ หม่อมงามจิตต์ได้รับเลือกตั้งจากสภาสตรีทั่วโลก ให้ดำรงตำแหน่งรองประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ รุ่นเยาว์ นับเป็นการช่วยเสริมสร้างชื่อเสียงเกียรติคุณตลอดจนความสามารถของสตรีไทย ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๑๙ หม่อมงามจิตต์ ได้รับเกียรติยศสูงส่งจากสภาสตรีระหว่างประเทศ คือได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสภาสตรีระหว่างประเทศจากสภาสตรีประเทศต่างๆ กว่า ๗๐ ประเทศ ตลอดระยะเวลาที่หม่อมงามจิตต์ร่วมงานกับสภาสตรีระหว่างประเทศซึ่งเป็นระยะเวลายาวนานเกือบ ๓๐ ปี ท่านได้ร่วมมือและริเริ่มงานเพื่อประโยชน์ของสตรีไทยและสตรีทั่วโลก ท่านมีความผูกพันกับสภาสตรีแห่งชาติฯ มาก ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศไทยหรือต่างประเทศขณะติดตามพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ซึ่งได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศอินเดีย เนปาล อัฟกานิสถาน ศรีลังกา เดนมาร์ก และนอร์เวย์ ตามลำดับ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๘ หม่อมงามจิตต์จัดงานสำคัญที่เกี่ยวกับสตรี เช่น การจัดประชุมสตรีชนบททั่วโลกขึ้นที่ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ และการจัดงานโคนิกซ์ ๘๑ (CONEX' 81) ใน พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งคืองานแสดงผลลักษณ์ทัศน์เหตุการณ์ระหว่างประเทศหรือสหชาติศิลปาชีพ นับเป็นการขยายโอกาสให้สตรีชนบทมีบทบาทกว้างขวางขึ้น และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทั้งยังส่งเสริมให้สตรีทำงานสร้างสรรค์และพัฒนาสินค้าหัตถกรรมไทยสู่ระดับโลก

ขณะที่หม่อมงามจิตต์ดำรงตำแหน่งประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ ท่านยังดำรงตำแหน่งประธานประสานงานองค์การสตรีเอกชนอีก ๒๘ องค์การในสาขาอาชีพและศาสนาต่างๆ ตลอดจนองค์การสตรีในประเทศที่เป็นเครือคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีฐานะเป็นที่ปรึกษาของสหประชาชาติ รัฐบาลไทยให้งบประมาณอุดหนุนการดำเนินงานของประธาน และให้งบประมาณค่าเดินทางของกรรมการอีก ๒ ท่าน คือ ม.ล.อนงค์ นิลอุบล กรรมการอำนวยการ และศาสตราจารย์ คุณหญิงสุภาพ วิเศษสุรการ รองประธานฝ่ายสังคมสงเคราะห์ตลอดระยะเวลา ๓ ปี เป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๒๓๔,๐๐๐ บาท

ในโอกาสที่สภาสตรีระหว่างประเทศฉลอง ๙๐ ปีของการก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ หม่อมงามจิตต์ในฐานะประธานสภาสตรีระหว่างประเทศได้เสนอให้องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (United Nations Food and Agriculture Organization หรือ FAO) จัดทำเหรียญที่ระลึกซีเรส (Ceres) ซึ่งเป็นเทพีแห่งการเกษตร เหรียญนี้มีพระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ อยู่ด้านหน้าในฐานะผู้ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ของสภาสตรีไทยและในฐานะผู้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานาประการ ช่วยชาวชนบทให้มีสถานภาพความเป็นอยู่และรายได้ดีขึ้น อีกทั้งทรงสนับสนุนให้สตรีช่วยงานชนบท ส่วนด้านหลังเป็นภาพเทพีซีเรส เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความสามารถขององค์การสตรีระหว่างประเทศองค์การแรกในโลกที่สร้างขึ้นและดำรงอยู่ได้นานถึง ๙๐ ปี องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ FAO จำหน่ายเหรียญซีเรสไปทั่วโลก และได้รับเงินรายได้จากการจำหน่ายเป็นจำนวนหลายล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งนำไปช่วยพัฒนาชนบทในประเทศที่กำลังพัฒนาทุกทวีป นับเป็นการเผยแพร่ส่งเสริมงานของรัฐบาลไทยที่สนับสนุนนโยบายของสหประชาชาติ แสดงให้เห็นว่าแม้ประเทศไทยจะเป็นประเทศเล็กๆ แต่ก็มีส่วนช่วยเหลือชาวชนบทในประเทศอื่นได้ เงินที่ได้จากการจำหน่ายเหรียญซีเรสนี้ FAO ได้บริจาคส่วนหนึ่งเป็นจำนวน ๔๐,๐๐๐ ดอลลาร์ (ประมาณ ๘ แสนบาทในขณะนั้น) ให้แก่สภาสตรีระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาสตรีและชนบททั่วโลกต่อไป

ในการบริหารงานของสภาสตรีระหว่างประเทศ หม่อมงามจิตต์กระทำอย่างผู้มีวิสัยทัศน์ ศึกษาสถานการณ์ และแสวงหาวิธีแก้ปัญหาของสตรีอย่างได้ผล อีกทั้งสามารถหาวิธีประสานงานระหว่างนานาประเทศได้อย่างเรียบร้อยราบรื่น ถึงแม้ว่าประเทศต่างๆ มีความแตกต่างกันทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ อุดมการณ์ทางการเมือง และวัฒนธรรม ท่านมีความรู้ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับต่างประเทศ จัดการประชุมระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาสตรีให้สามารถสร้างศักยภาพให้แก่ตนเอง และพัฒนาประเทศชาติเคียงคู่กับบุรุษ

หม่อมงามจิตต์มีทักษะทางภาษามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศสและสเปน สามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับชาวต่างประเทศได้เป็นอย่างดี และสร้างผลงานใหญ่ระดับโลกที่เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง นำเกียรติยศชื่อเสียงมาสู่ประเทศไทยและสตรีไทย ท่านผู้หญิงมิเรียม เดลล์ ประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔ กล่าวว่า “**ผู้แทนจากประเทศต่างๆ ทั่วโลกยกย่องเทิดทูน รักและเลื่อมใสศรัทธาในตัวหม่อมงามจิตต์มาก เพราะหม่อมงามจิตต์มักจะแนะนำแต่ในสิ่งที่ดี ที่ถูก ที่ควร ทำให้งานสะดวกง่ายดาย**

เป็นผลดี อีกทั้งยังได้ให้กำลังใจส่งเสริมให้คนขยันทำงานทำประโยชน์ได้เสมอ แม้แต่ท่านผู้หญิงเดลล์และกรรมการสภาสตรีระหว่างประเทศ ก็ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากหม่อมงามจิตต์มากมาย และกล่าวว่าหม่อมงามจิตต์สามารถเข้าไปนั่งในหัวใจของคนส่วนมากที่ใกล้ชิดได้ จึงได้รับการขนานนามว่า The Most Brilliant Star of Siam นับเป็นเกียรติยศที่ยิ่งใหญ่สำหรับสตรีไทย” ^๒

ท่านผู้หญิงเดลล์นี้เป็นประธานสภาสตรีระหว่างประเทศต่อจากหม่อมงามจิตต์ และเคยร่วมงานกับท่าน จึงเขียนสรรเสริญหม่อมงามจิตต์อย่างจริงใจและตรงกับความเป็นจริง หม่อมงามจิตต์ทำงานให้สภาสตรีระหว่างประเทศในตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๖	รองประธานรุ่นเยาว์ (Junior Vice President)
พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๑๓	รองประธาน (Vice President)
พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๖	รองประธานคนที่ ๑
พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๙	รองประธานกิตติมศักดิ์
พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๒	ประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ
พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๒๕	ประธานกิตติมศักดิ์ (มีสิทธิออกเสียงในที่ประชุม) รับผิดชอบด้านการจัดประชุมระหว่างประเทศ
พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๖	ประธานกิตติมศักดิ์ และประธานคณะกรรมการ ฝ่ายการเงิน ได้รับมอบหมายให้เป็นประธาน เตรียมการจัดงานฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี ของสภาสตรีระหว่างประเทศ ใน พ.ศ. ๒๕๓๑ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

และเราต้องไม่ลืมว่า ขณะเดียวกันนี้หม่อมงามจิตต์ก็เป็นผู้ประสานงานกับองค์การอื่นๆ อีก ๒๘ องค์การ โดยหน้าที่ด้วย ผลงานของหม่อมงามจิตต์ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่สตรีไทยและสตรีทั่วโลก

^๒ ศาสตราจารย์คุณหญิงสุภาพ วิเศษสุรการ และคณะ, *งามจิตต์ Princess Prem Purachatra*, กรุงเทพฯ : บริษัท วศิระ จำกัด ๒๕๒๘, หน้า ๑๐๗.

ร่วมประชุมใหญ่รอบ ๓ ปี ของสภาสตรีระหว่างประเทศ
ขณะดำรงตำแหน่งรองประธานไอซีดับเบิลยู เมื่อวันที่ ๑๙ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๐๖
ณ กรุงวอชิงตัน ดี ซี ประเทศสหรัฐอเมริกา

*Participating in the tri-annual general meeting of ICW.
as Vice President of ICW. in Washington D.C., on June 19-30, 1963*

ขณะเข้าประชุมคณะกรรมการบริหาร
เมื่อเริ่มก่อตั้งมูลนิธิราชประชาสมาสัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
ณ บ้านเกศโกมล
(บ้านพักของจอมพลถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรี)
ในภาพจากซ้ายมือ ท่านผู้หญิงจงกล กิตติขจร
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (อดีตนายกรัฐมนตรี)

*Committee Meeting of Rajaprajasamasai Foundation
From left: Thanphuying Chongkol Kittikhachorn,
Mom Rajawongs Kukrit Pramoj, Princess Prem Purachatra.*

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร กับงานด้านวัฒนธรรม

ศาสตราจารย์เกียรติคุณศรีสุรางค์ พูลทรัพย์

เมื่อกล่าวถึงงานด้านวัฒนธรรมก็ไม่อาจลืมการออกหนังสือพิมพ์ “สแตนด์การ์ด” และ “สแตนด์การ์ดเยาวชน” รวมทั้งวารสารอนุชาตและหนังสือ “เรวดี” เล่มหลังนี้เป็นหนังสือสำหรับผู้หญิง แต่ผู้ชายก็อ่านได้ ทั้งนี้ เพราะหนังสือเป็นเครื่องมือสร้างคุณค่าด้านวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี กิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมโดยตรง ได้แก่ สโมสรวัฒนธรรมหญิง สมาคมวัฒนธรรมไทย-สเปน ความสนใจในงานประพันธ์ทำให้หม่อมงามจิตต์จัดงานสังสรรค์กับบรรดานักประพันธ์ที่มีชื่อในขณะนั้น เช่น นายวิลาศ มณีวัต นายอบ ไชยวสุ (ฮิวเมอริส) ถือเป็นกิจกรรมด้านวัฒนธรรม แม้งานพัฒนาชนบท เช่น มูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท ซึ่งหม่อมงามจิตต์เป็นประธานก่อตั้งและประธานคนแรก ก็นำไปสู่งานวัฒนธรรมส่งเสริมหัตถกรรมพื้นบ้าน เพื่อรักษาและสืบสานมรดกไทยไว้มิให้สูญหาย อีกทั้งเผยแพร่ไปในต่างประเทศ เช่น พ.ศ. ๒๕๒๒ การประชุมสตรีชนบททั่วโลกที่ประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งนำไปสู่การจัดงานสหชาติศิลปชีพ (CONEX’ 81) ที่ประเทศไทยใน พ.ศ. ๒๕๒๔ งานรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ซึ่งจัดขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาจนถึงปัจจุบัน มีพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร เป็นประธานคณะกรรมการจัดงานเป็นพระองค์แรก หม่อมงามจิตต์ได้ช่วยประสานงานเป็นครั้งคราว เมื่อพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรทรงติดภารกิจอื่นหรือประชวร ต่อมาเมื่อ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรสิ้นพระชนม์ใน พ.ศ. ๒๕๒๔ หม่อมงามจิตต์ได้รับตำแหน่งประธานในช่วงต่อมาจนท่านถึงแก่อนิจกรรม ใน พ.ศ. ๒๕๒๖ ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ หม่อมงามจิตต์ได้เชิญชวนองค์การระดับชาติ ๑๐ องค์การ และประชาชนร่วมก่อตั้งมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชนในพระบรมราชินูปถัมภ์ เพื่อช่วยเหลือเยาวชนที่ยากจนขาดแคลนทั่วประเทศให้มีโอกาสได้ศึกษา และได้รับการอบรมในด้านศาสนา ศิลปกรรม เพื่อจะได้เป็นผู้ที่พร้อมด้วยความรู้และคุณธรรม นอกจากมูลนิธิจะมอบทุนจำนวนหลายหมื่นทุนแก่เยาวชนแล้ว ยังมอบรางวัลให้แก่บุคคลที่มีผลงานดีเด่นในการบำเพ็ญประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม นับเป็นงานด้านวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง

เนื่องจากรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ด และสแตนดาร์ด
เยาวชนได้กล่าวไว้ละเอียดแล้วในเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชน ในบทนี้จึงจะขอ
ขยายความเฉพาะเรื่องที่ยังไม่ได้กล่าวถึงต่อไปนี้

สโมสรวัฒนธรรมหญิง

ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีการส่งเสริมด้านวัฒนธรรมเป็น
อย่างมาก เพื่อให้ชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีไทยมีความก้าวหน้าทัดเทียมกับ
สตรีชาวยุโรปและอเมริกา หม่อมงามจิตต์ได้ดำรงตำแหน่งประธานสโมสรวัฒนธรรม
หญิง ใน พ.ศ. ๒๔๙๗ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๙๘ ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม ซึ่ง
ขณะนั้นเป็นประธานสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ดำริให้จัดตั้ง
สภาสตรีแห่งชาติขึ้นดังเช่นที่มีอยู่ในประเทศต่างๆ เพื่อเป็นศูนย์รวมขององค์การสตรี
ทุกประเภท และทุกระดับทั่วประเทศ ดังนั้น ในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๙๙ ผู้แทน
สมาคมและองค์การสตรี ๗๘ องค์การ จำนวน ๑๔๑ คน จึงมาร่วมประชุมพิจารณา
ร่างธรรมนูญสภาสตรีแห่งชาติ และจดทะเบียนสภาสตรีแห่งชาติเป็นนิติบุคคลเมื่อ
วันที่ ๙ กันยายน ๒๔๙๙ เมื่อมีการประชุมใหญ่สามัญ ในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๐๒
ที่ประชุมเลือกหม่อมงามจิตต์เป็นประธานสภาสตรี คงเป็นเพราะท่านมีประสบการณ์
เป็นประธานสโมสรวัฒนธรรมหญิงมาก่อน และมีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุด ขณะดำรง
ตำแหน่งประธานสภาสตรี ๒ วาระติดต่อกัน (๒๕๐๒ - ๒๕๐๖) หม่อมงามจิตต์ได้
ทุ่มเทสติกำลังวางรากฐานให้แก่สภาสตรีแห่งชาติ ทั้งในด้านการเศรษฐกิจ สังคม
และการศึกษา ซึ่งรวมถึงวัฒนธรรมด้วย ต่อมา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี
นาถ มีพระมหากรุณาธิคุณรับสภาสตรีแห่งชาติไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ตั้งแต่ พ.ศ.
๒๕๐๔ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของหม่อมงามจิตต์

เมื่อถึง พ.ศ. ๒๕๐๓ หม่อมงามจิตต์ได้ขยายงานโดยเริ่มเข้าร่วมงานกับสภา
สตรีระหว่างประเทศ และได้รับเลือกตั้งจากสภาสตรีทั่วโลกให้ดำรงตำแหน่งรอง
ประธานสภาสตรีระหว่างประเทศรุ่นเยาว์ จึงเป็นการช่วยเสริมสร้างชื่อเสียงเกียรติ
คุณและความสามารถของหญิงไทยให้ขจรขยายไปทั่วโลกตลอดเวลา ๒๓ ปี ที่เข้า
ร่วมงานกับสภาสตรีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับเกียรติยศสูงส่งเป็น
ประธานสภาสตรีระหว่างประเทศเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ ^๖

^๖ อ้างแล้ว, หน้า ๖๗.

ดังนั้น หม่อมงามจิตต์จึงก้าวจากประธานสโมสรวัฒนธรรมหญิงไปสู่ประธานสภาสตรีแห่งชาติฯ รองประธานสภาสตรีระหว่างประเทศรุ่นเยาว์ และประธานสภาสตรีระหว่างประเทศได้อย่างงดงาม สร้างชื่อเสียงให้แก่สตรีไทยและเผยแพร่วัฒนธรรมที่ดีงามของไทยให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวโลก

คณะกรรมการดำเนินงานรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (รางวัลซีไรต์)

ความเป็นมาของรางวัลซีไรต์มีจุดเริ่มต้นจากเจ้าของกิจการและผู้จัดการใหญ่ของโรงแรมโอเรียนเต็ล (Oriental Hotel) มีจุดประสงค์ที่จะประชาสัมพันธ์โรงแรมในเชิงสร้างสรรค์ โรงแรมโอเรียนเต็ลมีประวัติยาวนานว่าเคยเป็นที่พำนักของนักเขียนชั้นนำทั่วโลก เริ่มด้วยโจเซฟ คอนราด (Joseph Conrad พ.ศ. ๒๔๐๐ - ๒๔๖๗) เชื้อชาติโปแลนด์แต่สัญชาติอังกฤษ นวนิยายที่โด่งดังเล่มหนึ่งของเขาคือ Lord Jim ซึ่งโรงแรมนำมาตั้งเป็นชื่อร้านอาหารชั้นนำของโรงแรม ต่อมามีนักเขียนที่มีชื่อเสียงอีกหลายคนมาพักที่โรงแรมแห่งนี้ เช่น ซัมเมอร์เซต มอห์ม (Somerset Maugham พ.ศ. ๒๔๑๗ - ๒๕๐๘) แกรแฮม กรีน (Graham Greene พ.ศ. ๒๔๔๗ - ๒๕๓๔) โนเอล เคาเอ็ด (Noel Coward พ.ศ. ๒๔๔๒ - ๒๕๑๖) คนหลังนี้เป็นนักแต่งบทละคร แต่งเพลงและเป็นผู้แสดงด้วย ดังนั้น โรงแรมโอเรียนเต็ลจึงต้องการสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับนักเขียนโดยร่วมมือกับสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ นายกก่อตั้งคือศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธน ราชบัณฑิต ส่วนนายกสมาคมภาษาและหนังสือฯ ซึ่งร่วมก่อตั้งรางวัลซีไรต์คือ รองศาสตราจารย์นรนิติ เศรษฐบุตร (ปัจจุบันเป็น ศาสตราจารย์พิเศษ นรนิติ เศรษฐบุตร ราชบัณฑิต) และอีกสมาคมหนึ่งที่ร่วมมือก่อตั้งคือ สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยซึ่งก่อตั้งใน พ.ศ. ๒๕๑๔ นายกสมาคมนักเขียนฯ ที่ร่วมการก่อตั้งรางวัลซีไรต์คือ นางสุภาวดี เทวกุล ณ อยุธยา ทั้ง ๒ สมาคมได้ร่วมดำเนินงานกับโรงแรมโอเรียนเต็ล และขอความสนับสนุนด้านการเงินจากบริษัท มูลนิธิ และธนาคารต่างๆ เช่น บริษัทการบินไทยจัดสรรบัตรโดยสารเครื่องบินให้แก่นักเขียนซีไรต์ทุกประเทศในกลุ่มอาเซียน และแก่นักเขียนรับเชิญที่มาสแสดงปาฐกถาในวันพระราชทานรางวัลซีไรต์ เงินอุดหนุนส่วนอื่นนำมาใช้เป็นเงินรางวัล ส่วนโรงแรมโอเรียนเต็ลเป็นผู้จัดที่พักให้แก่ักเขียนซีไรต์ทุกประเทศ และนักเขียนรับเชิญ รวมทั้งจัดงานเลี้ยงต่างๆ ที่สำคัญคืองานวันพระราชทานรางวัลซีไรต์ซึ่งจัดที่ห้องแกรนด์บอลรูมอย่างสมเกียรติ

คณะกรรมการดำเนินงานรางวัลซีไรต์คณะแรกใน พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ทูลเชิญ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร เป็นประธาน หม่อมงามจิตต์ก็ได้ทำหน้าที่ เป็นผู้ประสานงานเป็นครั้งคราว เช่น เมื่อพระองค์มิได้ประทับอยู่ในประเทศไทยหรือ ประชวร เมื่อพระองค์สิ้นพระชนม์ใน พ.ศ. ๒๕๒๔ คณะกรรมการกราบเรียนเชิญ หม่อมงามจิตต์เป็นประธานคณะกรรมการ ซึ่งท่านก็รับด้วยความเต็มใจแม้จะมี ภารกิจด้านอื่นอยู่แล้วเป็นอันมาก ตลอดเวลา ๓ ปี ที่ท่านดำรงตำแหน่งประธาน ท่านจะอุทิศเวลาให้งานซีไรต์อย่างเต็มที่ เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ยกเว้นเมื่อติดภารกิจ ที่สำคัญด้านอื่น หรือเดินทางไปต่างประเทศ เพราะหม่อมงามจิตต์ตระหนักในคุณค่า ของงานซีไรต์ซึ่งเป็นงานสำคัญในด้านวัฒนธรรม ท่านได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานในงาน พระราชทานรางวัลซีไรต์ด้วย ในการต้อนรับนักเขียนรางวัลซีไรต์และนักเขียนที่รับ เชิญมาปาฐกถาพิเศษ หม่อมงามจิตต์ แสดงความเป็นกันเอง มีความรู้ด้าน วรรณกรรมของไทยและต่างประเทศเป็นอย่างดีจนเป็นที่ประทับใจของบรรดานักเขียน

หม่อมงามจิตต์แสดงความสามารถของสตรีไทยในด้านวัฒนธรรมให้เป็นที่ ประจักษ์แก่ชาวประชาคมอาเซียน และนักเขียนรับเชิญชาวต่างประเทศซึ่งได้แก่ เจมส์ มิเชนเนอร์ (พ.ศ. ๒๕๒๓) กอร์ วิดัล (พ.ศ. ๒๕๒๔) ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ หม่อม งามจิตต์จำเป็นต้องไปประชุมใหญ่รอบ ๓ ปี ของสภาสตรีระหว่างประเทศ ณ ประเทศ เกาหลีใต้ ในฐานะประธานกิตติมศักดิ์ จึงขอประทานพระกรุณาจากพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลฉัตร ทรงช่วยปฏิบัติหน้าที่แทน ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๒๖ หม่อมงามจิตต์ เริ่มป่วยและถึงแก่อนิจกรรม พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลฉัตร ได้ทรงรับเป็น ประธานคณะกรรมการดำเนินงานรางวัลซีไรต์สืบต่อจากหม่อมงามจิตต์

ขณะที่หม่อมงามจิตต์เป็นประธานคณะกรรมการ ท่านได้ดำเนินงานตาม วัตถุประสงค์ของรางวัลซีไรต์ ซึ่งมี ๔ ข้อ คือ

๑. เพื่อยกย่องงานสร้างสรรค์ของนักเขียนในกลุ่มประเทศอาเซียน
๒. เพื่อขยายการรับรู้และความเข้าใจต่อสมบัติด้านวรรณกรรมให้กว้างขวาง ยิ่งขึ้นในกลุ่มประเทศอาเซียน
๓. เพื่อให้เกียรติและส่งเสริมอัจฉริยภาพทางวรรณกรรมของนักเขียนงาน สร้างสรรค์ของประเทศอาเซียน

๔. เพื่อนำนักเขียนประเทศอาเซียนที่มีอัจฉริยะหลากหลายมาพบปะกัน
(แปลเอาความจากวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้เป็นภาษาอังกฤษ) ^๔

จากจุดเริ่มต้นซึ่งมีประเทศอาเซียนเพียง ๕ ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ใน พ.ศ. ๒๕๒๒ สมาชิกกลุ่มอาเซียนต่อมามีจำนวนเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๙ บรูไนดารุสสลามซึ่งเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มอาเซียนใน พ.ศ. ๒๕๒๗ เริ่มส่งนักเขียนเข้ารับรางวัลซีไรต์ ดังนั้นจึงมีนักเขียนอาเซียน ๖ ประเทศ มาจนถึง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งมีนักเขียนเพิ่มเป็น ๙ ประเทศ ประเทศที่ใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๑ คือ ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๔๒ ประเทศกัมพูชา ก็ส่งนักเขียนเข้าร่วมรับรางวัลซีไรต์รวมเป็น ๑๐ ประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๕ ประเทศเมียนมาร์ไม่ส่งนักเขียนเข้ามาร่วมงานซีไรต์ จึงมีประเทศอาเซียนส่งนักเขียนมารับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนเพียง ๙ ประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๕ ถึง ๒๕๕๑ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ ประเทศกัมพูชาไม่ได้ส่งนักเขียนเข้าร่วมงานซีไรต์ ดังนั้นจึงมีนักเขียนจาก ๘ ประเทศเข้าร่วมงานตั้งแต่ปีดังกล่าวมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๕๕ อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. ๒๕๕๖ สมาชิกกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง ๑๐ ชาติ มาร่วมงาน และเชื่อว่าคงจะมีนักเขียนมาครบทั้ง ๑๐ ชาติเสมอ เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน พ.ศ. ๒๕๕๘

นับได้ว่า โครงการรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนมีจุดเริ่มต้นที่ดีและมั่นคง เพราะได้องค์ประธานที่แข็งขันและเหมาะสม เริ่มจากประธานพระองค์แรกคือพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ผู้สืบสานต่อมาคือ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลฉัตร หม่อมเจ้าสุภัทดิศ ดิศกุล หม่อมหลวงพิรพงศ์ เกษมศรี ตามลำดับมาจนถึงประธานปัจจุบัน คือ หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร งานพิจารณาวรรณกรรมเพื่อรับรางวัลซีไรต์นั้น ให้แต่ละประเทศรับไปดำเนินการเอง วิธีการคัดเลือกแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของ

-
- ^๔ (1) To recognize the creativity of writers from countries of the ASEAN region.
(2) To create a wider awareness and understanding of literary wealth amongst the ASEAN countries.
(3) To honour and promote the literary talents of the ASEAN creative writers.
(4) To bring together the many talents of ASEAN writers.

แต่ละประเทศ แต่จะต้องส่งผลการคัดเลือกพร้อมด้วยประวัติชีวิตและผลงานของนักเขียนที่ได้รับการคัดเลือกมายังคณะกรรมการดำเนินงานระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคมของทุกปี

บางประเทศจะพิจารณาจากผลงานโดยรวม แต่ประเทศไทยพิจารณาเฉพาะผลงานที่ส่งเข้าประกวด โดยประเมินคุณค่าจากงานชิ้นนั้นเท่านั้น วิธีการเช่นนี้ถือเป็นการส่งเสริมนักเขียนและกวีไทยรุ่นใหม่ ซึ่งอาจยังไม่มีผลงานมากนัก ยังผลให้นักเขียนและกวีเกิดใหม่จากโครงการนี้ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการอ่าน การแปลผลงานของผู้ได้รับรางวัล และการศึกษาเรียนรู้ซึ่งกันและกันในประชาคมอาเซียน นับเป็นงานที่มีคุณูปการด้านวัฒนธรรมอย่างยิ่ง สถาบันการศึกษาหลายแห่งมีการสอนวิชาวรรณกรรมซีไรต์ด้วย

ตัวอย่างงานแปลผลงาน และการวิจารณ์ผลงานของนักเขียนรางวัลซีไรต์ ได้แก่ *The S.E.A. Write Anthology of Thai Short Stories and Poems*, 1996 (พ.ศ. ๒๕๓๙) ซึ่ง นิตยา มาตะวิสุทธิ์ และแมตทิว โกรส (Matthew Grose) เป็นบรรณาธิการ หนังสือ *ASEAN Short Stories and Poems by S.E.A. Write Awardees 1999* (พ.ศ. ๒๕๔๓) ซึ่งศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ เป็นบรรณาธิการ หนังสือ *The S.E.A. Write Anthology of ASEAN Short Stories and Poems*, 2001 (พ.ศ. ๒๕๔๔) ซึ่งนิตยา มาตะวิสุทธิ์ และ แอลเลน บอคคุซซี (Ellen Boccuzzi) เป็นบรรณาธิการ นอกจากนี้ ยังมีหนังสือ *๒๕ ปีซีไรต์ รวมบทวิจารณ์คัดสรร พ.ศ. ๒๕๔๗* ซึ่งสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์จัดพิมพ์ คณะทำงานจัดพิมพ์ได้แก่ วิพุธ โสภวงศ์ รื่นฤทัย ลัจจพันธุ์ และ ธเนศ เวศร์ภาดา รวมทั้งหนังสือเล่มอื่นๆ

.....

ประชุมใหญ่สภาสตรีระหว่างประเทศ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

*The General Meeting of International Council of Women
in London, the United Kingdom*

งานประชุมใหญ่รอบ ๓ ปี ของสภาสตรีระหว่างประเทศ
๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๔ ณ กรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน

*The General Meeting of International Council of Women
14th May 1961 in Tehran, Iran.*

ภาคผนวก ก. จดหมายจากป่าถึงหลาน

“จดหมายจากป่าถึงหลาน” คือจากหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ถึงนางสาวกรรณิการ์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น กรรณภรณ์ วงศ์ปิยะกุล เลขานุการส่วนตัวในหม่อมงามจิตต์ มีสาระสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการทำงานของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร อุปนิสัยใจคอของท่านเช่น ความเมตตากรุณา ความสนิทสนมเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน ความใส่ใจและความมุ่งมั่น ทำให้เราเห็นภาพของภาระงานที่ยิ่งใหญ่ ยากลำบาก เห็นตัวตนของหม่อมงามจิตต์ได้ดียิ่งกว่าการเขียนบรรยายถึงผลงานต่างๆ ของท่าน จึงเห็นควรนำมาจัดพิมพ์เป็นภาคผนวก ก. ซึ่งมีคุณค่าเป็นหลักฐานชั้นต้น (Primary Source) ที่สามารถอ้างอิงได้ ทั้งนักประวัติศาสตร์ นักศึกษาด้านสังคมและงานระหว่างประเทศ ควรถือเป็นโชคที่คุณกรรณภรณ์ได้เก็บรวบรวมจดหมายไว้ อย่างเป็นระเบียบพร้อมโน้ตประกอบทำให้ผู้อ่านได้เห็นแบบฉบับของผู้ใหญ่ที่รู้จักทำงานสั่งงานได้ละเอียดจนผู้รับงานทำตามคำสั่งได้โดยไม่ผิดพลาด นอกจากนี้ยังเป็นผู้ใหญ่ที่เอื้ออาทรต่อผู้น้อย คอยให้กำลังใจ เห็นใจว่าทำงานหนักและคอยส่งเสริมให้ก้าวหน้าต่อไป วิธีการทำงานของหม่อมงามจิตต์ทำให้ผู้น้อยมีกำลังใจที่จะช่วยทำงานให้ลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้ จดหมายดังกล่าวยังแสดงให้เห็นความตั้งใจทำงานเพื่อประเทศชาติและชาวโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวชนบททั่วโลก^๖

^๖ เขียนนำโดยศาสตราจารย์เกียรติคุณ ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ จดหมายต่างๆ คัดลอกจากต้นฉบับจดหมายลายมือและตัวพิมพ์ติดของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

กรณีการหลานรัก

ก่อนอื่นป่าต้องขอโทษที่ทำให้หลานต้องทำงานหนักมาก และต้องขอโทษถ้าได้ทำให้หลานไม่สบายใจด้วยประการใดประการหนึ่งก็ตาม ป้าขอบอใจอย่างมากในความอดทนของหลานและในความพยายามที่จะช่วยทุกประการที่ช่วยได้เพื่อให้งานของส่วนรวมลุล่วงสำเร็จไป ป้าขอเตือนหลานแต่บัดนี้ว่างานยังจะต้องประสบอุปสรรคอีกมากหลาย ขอให้หลานช่วยป่าด้วยใจเย็นๆ ช่วยกันหาทางและหาผู้อื่นเข้าช่วยอุปสรรคนั้นๆ ผ่านพ้นไป และให้งานทุกอย่างที่ทุกคนตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อชาวชนบทนั้นสำเร็จเป็นผลแก่ชาวชนบทที่มีความเดือดร้อนนั้นให้ได้มีรายได้ดีขึ้นสืบไป

ป่าขอให้หลานช่วยดังต่อไปนี้

๑/ ขอติดต่อกับคุณอุษาที่ช่วยส่งหนังสือทางลุงเมล์กระทรวงการต่างประเทศมาให้ป่าอย่างใกล้ชิด

ได้ทราบว่ามีลุงเมล์จากกระทรวงมาโคเปนเฮเกนทุกอาทิตย์ แต่จากโคเปนเฮเกน ๒ อาทิตย์ ครั้ง ๑ ขอให้หลานสืบจากคุณอุษาทุกพฤหัสบดีที่สอง และที่สี่ของเดือนว่ามีจดหมายจากป่าฝากไปหรือเปล่า ป้าจะส่งในนามคุณปราณีทุกครั้ง เพื่อขอให้คุณปราณีโทรศัพท์ถึงแอ้วให้บุญมีไปรับ เพื่อคุณปราณีมีธุระยุ่ง สมิโทรศัพท์ ก็ยังมีทางทราบว่ามีจดหมายโดยทางคุณอุษา และโทรศัพท์ไปทวงถามคุณปราณีได้

๒/ ขอพยายามติดต่อกับคุณหญิงสุภาพ ว่า เมื่อ ๖ พฤษภาคม ตั้งคณะรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้ว ขอให้นัดวันพาป่าเข้าแสดงความเคารพและชี้แจงงานโคเน็กส์ กุมภาพันธ์ ๘๑ ขอเวลาล่วงหน้าหลายวันหน่อย ให้ป่าได้มีเวลาเดินทางกลับกรุงเทพได้ทัน ในขณะที่เดียวกันขอนัดเข้าพบรองนายกรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ และรองนายกรัฐมนตรีต่างประเทศ ตลอดจนรัฐมนตรีอุตสาหกรรม รัฐมนตรีต่างประเทศ และรัฐมนตรีพาณิชย์ ทั้งหมดนี้ขอให้อยู่ในระยะไม่เกินสามถึงสี่วัน ในระยะที่ป่าจำเป็นต้องกลับไปกรุงเทพฯนี้ ป้าขอให้หลานนัดให้ป่าได้พบประชุมกับมีสครอลี่ของเอฟเอไอ ให้ได้ ขอให้สืบคว้ามิสครอลี่จะกลับถึงกรุงเทพฯวันใด แล้วเรียนให้คุณหญิงสุภาพทราบ และขอให้ได้วันนัดกับรัฐมนตรีในระยะที่มีสครอลี่อยู่กรุงเทพฯ เพื่อป่าจะได้ทำงานหลายด้านพร้อมกัน ขณะกลับกรุงเทพชั่วคราวก็ได้ประโยชน์คุ้มค่าเดินทาง ขณะเดียวที่จะประชุมกับ

มิสครอลี่ ก็ขอให้ วาเลนซูเอล่า คุณหญิงศรีบรรณการ ของ เอฟเอโอ ผู้แทนฝ่ายการประชุมคือ จากส่งเสริมสหกรณ์ นายนิวมานของยูนิโด นายซูบรามานิเยน หรือผู้แทนยูเอ็นดีพี และผู้แทนเอสแคป เพื่อหารือในหัวข้อการประชุมและวิธีการหลักๆ เพื่อทำเอกสารเน้นหัวข้อสำคัญๆ ส่งประเทศต่างๆ ในเร็ววัน

๓/ ขอรายชื่อประเทศต่างๆ ที่กรมเศรษฐกิจได้ส่งจดหมายให้เอกอัครราชทูตทูตและกงสุลไทยเชิญมาร่วมงานโคเน็กซ์ ๘๑ พร้อมทั้งรายชื่อสถานทูตต่างประเทศในไทยที่กรมเศรษฐกิจได้ส่งไปแล้ว เพื่อป่าจะได้ติดตามเรื่องทางสภาสตรีในประเทศต่างๆ ขอจากคุณสมศักดิ์หรือใครก็ได้ให้ได้รายการนี้ส่งให้ป่าให้จงได้

๔/ ป่าขอให้สถานทูตไทยในโคเปนเฮเกนส่งเทเล็กซ์ถึงอธิบดีหรือรองอธิบดีกรมเศรษฐกิจขอให้ช่วยแจ้งคุณศิริวงศ์ ให้โทรศัพท์ถึงป่าด่วน เวลาบ่ายสองถึงสี่โมง ในกรุงเทพฯ โคเปนเฮเกนจะเป็นเวลาแปดโมงถึงสิบโมงเช้า เบอร์โทรศัพท์ ๐๑ ๑๔๑๔๑๒ ห้อง ๑๕๐๕ หรือ ๑๕๐๔ ขอให้หลานทวนถามดู หากท่านยังไม่ได้โทรศัพท์ก็ขอให้ท่านปลีกเวลาโทรศัพท์ถึงป่าให้ได้เพราะมีธุระด่วนต้องหารือ จะเขียนเป็นจดหมายอาจไม่เข้าใจกัน

๕/ จดหมายที่ขอให้แต่งตั้งป่าเป็นที่ปรึกษาในคณะผู้แทนไทยที่จะเข้าประชุมกึ่งทศวรรษปีสตรีสากลนั้น ขอส่งสำเนาให้อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ และประธานอนุกรรมการฝ่ายสตรีของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ คุณหญิงอัมพร ด้วย และขอติดตามเรื่องให้ป่าเช่นเคย ขอให้คุณหญิงสุภาพช่วย

ป่าฝากโน้ตสั้นๆ ให้ท่านรองอธิบดีศิริวงศ์ด้วย คณะเบลล่าเซนเทอร์ จะมาพบให้ป่าหาเรื่องงานในวันจันทร์นี้ คงจะได้อะไรคืบหน้าขึ้นมาบ้าง

ขอฝากรักคิดถึงและขอบใจอย่างยิ่งมาด้วย

ป้างามจิตต์

- ขอช่วยนำจดหมายของท่านรองศิววงศ์ ไปถ่ายภาพเก็บไว้ก่อนใส่ซองนำไปส่งให้ท่าน ขอกรรมการอ่านให้ทราบเรื่องด้วย
- ขอกรรมการช่วยติดต่อโรงพิมพ์อัสสัมชัญ หรือถามจากสถานทูตสเปนว่าเคยพิมพ์หนังสือเป็นภาษาสเปนหรือไม่ ถ้าเคยพิมพ์ ให้โรงพิมพ์ที่ไหนพิมพ์ ป่าได้ทราบจากที่นี่ว่าถ้าพิมพ์ตัวเป็นภาษาอังกฤษได้ก็พิมพ์ตัวภาษาสเปนหรือฝรั่งเศสได้หลานลองถามโรงพิมพ์แอลลายพรินเตอร์ที่คล้อยทำงานอยู่ว่าจะเรียงพิมพ์ภาษาสเปนได้หรือไม่ ตัวอย่าง ขนาด เอกสารโคเน็กส์ หนังสือน้ำเงิน จะคิดเงินเท่าใดถ้าพิมพ์ห้าร้อยหรือ พันหนึ่ง กี่วันเสร็จ ขอถามทุกโรงพิมพ์ที่พิมพ์ภาษาสเปนได้ พิมพ์ภาษาฝรั่งเศสได้ก็ถามราคามาด้วย และกำหนดวันเสร็จ

หมายเหตุ โคเน็กส์ ๘๑ - International Crafts Conference and Exhibition 1981

คุณหญิงสุภาพ วีรวรรณ

คุณหญิงอัมพร มีสุข

คุณหญิงศรีบรรณาการ (ม.ร.ว.ศรี ลิมปิชาติ)

คุณศิววงศ์ จังคศิริ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)

คุณสมศักดิ์ สุริยวงศ์ (กรมเศรษฐกิจ)

คุณแอ้ว (จิตรราบ สารสาส - น้องสาว)

คุณอุษา - คุณปราณี (กระทรวงการต่างประเทศ)

บุญมี พุ่มศรี - คนขับรถ

คล้อย - สามแม่ครัวในบ้าน

กรณีการณ์หลานรัก

จ.ม. กว/กท80/11 โคเน็กส์ และ telex พร้อมเอกสารต่างๆ ส่งมา pouch ป้าได้รับแล้ว ขอบใจเรื่อง เอกสารส่ง ค.ร.ม. หลานให้มา ๑ ชุดแล้ว ครึ่งนี้ส่งมาให้ข้า ขอให้ Note ไว้ว่าป้ามีเอกสารใดแล้ว จะได้ไม่ส่งซ้ำ

เรียนคุณหญิงอุดมลักษณ์ ว่า ป้ามีสามที่ต้องดูแล มีงานช่วยรัฐบาลก็รีบปลีกไปทำให้ จะอยู่นานนักไม่ดี อยากจะคิดงานกับ ๆ ผนฯชาติชาย แต่ท่านก็ไม่มีเวลาจะให้ก็จนปัญญา

พร้อมนี้ป้าส่ง summary ว่าจะต้องการอะไรจากแต่ละประเทศ และสำเนา จ.ม.ที่จะตอบ NCW ประเทศที่ถามมา ให้เขาทราบว่าจะให้ทำอะไรบ้าง จะพิมพ์ใหม่ ดีๆ ให้ก็ไม่ทัน จะต้องฝาก Mr.Newman พุ่งนี้เข้า ขอให้พิมพ์ใหม่ดีๆ และส่งให้ Harcar ตรวจสอบโรเนียวแจกไปยังท่าน ก.ต.ส.ม และส่งหน่วยอื่นๆ

ขอให้ทำงานประสานกับ Harcar ให้ชิตๆ เอกสารภาษาอังกฤษ จ.ม.เวียน ต่างๆ ให้ Harcar ไว้ดูให้รู้เรื่อง ๑ ชุด ที่เป็นภาษาไทย ขอให้อุไรวรรณ แปลย่อๆ ให้ Harcar ทราบว่าได้ติดต่อ ร.ม.ต. ได้ว่ากระไรบ้างแล้ว ขอให้ส่งรายชื่อผู้ไปพบ Mr.John Hansen EEC ให้ Harcar เติมในรายงานของเขาที่ส่งมาถึงป้าซึ่งขาดตก คุณระเบียบ & คนอื่นๆ ทั้งที่ไปพบ Miur Paterson ด้วย กรณีการควรขอที่แก่แล้ว เข้า file ป้าไว้ ๑ ชุด ทุกฉบับที่ Harcar เขียนถึงป้าๆ จ.ม.บอกเขาด้วย ความคืบหน้า ของ ก.ต.ส.ม ที่แจ้งอุไรวรรณให้แปลให้ Harcar ทราบ เป็นลายลักษณ์อักษรและ ส่งสำเนาให้กรณีการเก็บ ๑ ชุดจะได้ทราบว่าเขารู้อะไรบ้างแล้วจะได้ไม่ให้แปลซ้ำ เสียเวลา

ใน จ.ม.ข้อ 5 ที่ใส่ว่า สำหรับข้อ ก คุณบุญชูรองนายกไม่เห็นด้วย ที่หลังขอให้ แฉ่งยาวกว่านั้นว่า ข้อ ก. เรื่องอะไร มาให้ขัดแจ้งใน จ.ม.นั้นเลย ป้าจะได้ไม่ต้องไป ความหาในเอกสารอื่น บอกมาย่อๆ ให้รู้เรื่องว่าเรื่องอะไร

เรื่องจ.ม.เกี่ยวกับพระเจ้าอยู่หัว จะให้สุรพลทำ ไม่รู้เรื่องเดิมจะเขียนก็ผิดความ ประสงค์ของป้า ควรให้คุณหญิงทั้งหลายช่วยดู อย่างนี้ ขอสุรพลแอบหาหรือคุณหญิง ก.ต.ส.ม โดยไม่ให้คุณศิววงศ์ทราบ เอาแต่ผลจ.ม.ที่แก่เข้าเสนอคุณศิววงศ์ ก็จะไม่เสีย การ ที่ให้ส่งถวายพระเจ้าอยู่หัว ก็ให้ทรงทราบความคืบหน้า ต้องถวายให้ทรงทราบ

ความเดิมบ้างเล็กน้อย ควรเติมเรื่อง UNFPA อนุมัติเงิน 340,000 ดอลลาร์ เข้า
ไปด้วย จะได้มีน้ำหนัก เรายังจะต้องอาศัยพระบารมีติดต่อองค์การอื่นๆ อื่นๆ
หลายสิบองค์กร การเขียนจด.ขอคุณหญิงมาลี ช่วยดูแลก็ดี ให้เขียนชนิดท่านปฏิเสธ
ไม่ลง ให้ท่านสงสาร ทรงอนุเคราะห์พวกเรา ที่พยายามกันอย่างขะมักเขม้นให้เป็นผล
ท่านทรงอุปถัมภ์ขณะนี้จะช่วยงานอย่างมาก ถ้าทรงอุปถัมภ์เมื่องานเป็นผลเสียๆ แล้ว
ก็ไม่ดี ขณะนี้เรายังพยายามหาทางให้สำเร็จด้วยดีได้ หากได้พระบารมีช่วย

ขอให้นำ Summary + guidelines พิมพ์ดีๆ ให้คุณกอบแก้ว อ่านก่อนวัน
ประชุมภรรยาทูต ท่านจะได้ทราบว่า ICW ขอรับรองสาขาช่วยกระตุ้นอีกทาง ฝาก
กราบขอบคุณท่านมาด้วย

เรื่องที่จะขอให้ ก.ต.ส.ม. แจ้งว่าแทนองค์การใด ก็เพราะอยากจะให้แทน
องค์การที่เป็นสาขาของ International Organization ขอดู list ขององค์การ WINGO
ของป้า เราจะได้แจ้งองค์การนั้นๆ ให้กรรมการกลางเขาทราบว่า สาขาของเขาอยู่ใน
Conex อย่างมาก

คุณหญิงสุคนธ์ Girl guides

คุณณอมจิตต์ U.N. Association มี International

คุณหญิงสุภาพ Social Welfare สภาสังคมฯ

คุณหญิงอุดมลักษณ์ อยากให้แทนหน่วยงาน ท่านเป็นสาขาสมาการศึกษ
หรือเปล่า ไม่ใช่สมาชิกสมทบซึ่งเป็นหน่วย NCW สาขา ICW อยู่แล้ว ไม่ช่วยให้ต่อ
องค์การอื่นๆ จะได้ช่วยทาง International Parents Teachers Association จะได้
หรือเปล่า

คุณหญิงมาลี ทาง Catholic Association ซึ่งเป็นสาขา International ใน
WINGO

ม.ล.อนงค์ ขอให้แทนทาง Business & Profession Women

คุณดวงเดือน ซึ่งแทน สภาสตรี แล้ว ขอให้แจ้ง University Association

ขอจบแค่นี้ก่อน ดีมากแล้ว

รักคิดถึง

ป้า

- ขอรอ่านจม. Harcar ให้รู้เรื่อง + สำเนาไว้ด้วย คือคำแปลภาษาสเปน
ฝรั่งเศส มีแกบังคำของ Doc. 3 ให้ Harcar

หมายเหตุ ICW - International Council of Women

NCW - National Council of Women

Conex 81 - International Crafts Conference and Exhibition 1981

WINGO - Women International Organisation

ก.ต.ส.ม - กรรมการติดตามงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย

(คุณหญิง 5 ท่าน)

คุณกอบแก้ว - หม่อมกอบแก้ว อมาการฯ

คุณหญิงอุดมลักษณ์ ศรียานนท์

คุณหญิงสุคนธ์ ชลออยู่

คุณหญิง มาลี พ.สนิทวงศ์

คุณหญิงสุภาพ วีรวรรณ

คุณบุญชู โรจนเสถียร รองนายกฯ

ฯพณฯ ขาติชาย ชุณหะวัณ

คุณณอมจิตต์ หุตะสิงห์

ม.ล.อนงค์ นิลอุบล

ศ.คุณดวงเดือน พิศาลบุตร

Ms.Harcar - เจ้าหน้าที่ชั่วคราวประจำกองเลขฯ

คุณระเบียบ (กระทรวงอุตสาหกรรม)

คุณสุรพล (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)

คุณอุไรวรรณ (เจ้าหน้าที่ชั่วคราวด้านภาษาสเปน)

เวียนนา 21 May 1980

26 พ.ค. 2523

Apartment 14 Apartment Rothensteiner

Neustiftgasse 66, Vienna 1070, Austria

โทรศัพท์ (022) 939643

ขอจด address และเบอร์โทรศัพท์ไว้ ขอพิมพ์จม.ฉบับนี้ และทุกฉบับที่ข้าเขียนถึง ให้กรรมการติดตามผลให้สำเร็จทุกท่านได้ทราบ

กรณีการี้ หลานรัก

1. Telex เรื่องหม่อมกอบแก้วเชิญประชุมภรรยาทูตานุทูต ป้า telex ตอบวันนี้เวลา 10 นาฬิกาเช้า ผ่าน Bonn ไปกระทรวงการต่างประเทศ ขอตอบให้ทราบว่า เรื่องถึงหม่อมกอบแก้ววันใด เวลาใด ต่อไปจะได้คะเนเวลาส่งข่าวด่วนได้ถูก

มีอยู่ 3 ข้อ ที่ขอรับรองคุณกอบแก้ว

1. ขอให้ภรรยาทูตานุทูต ช่วยชี้แจงเอกอัครราชทูต อุปทูต ผู้ช่วยทูต ฝ่ายการค้าและกงสุล วังงาน Conex 81 เป็นงานส่งเสริมความรู้ (การศึกษา) วัฒนธรรม และการค้า ทั้งแสดงถึงความร่วมมือระหว่างประเทศของประเทศต่างๆ ในการช่วยชาวชนบท

2. ขอให้ผู้แทนแต่ละประเทศ แจ้งความสำคัญข้อ 1ไปยังประเทศของแต่ละท่าน เพื่อหาทางประสานงานด้านรัฐบาล และการค้ามาออกร้านแสดงผลผลิตภัณฑ์ หัตถกรรม เครื่องจักรเล็ก ๆ เครื่องมือทุนแรงที่จะช่วยชาวชนบทได้เห็น และได้ทราบ และเป็นการแสดงออกถึงความตั้งใจที่จะร่วมกันช่วยประเทศที่กำลังพัฒนา

3. ขอพยายามติดตามผลให้ประเทศของท่านมีส่วนร่วมในงาน Conex 81 ชักธงชาติของท่านในงานนี้ ตามมติที่ประเทศของท่านตั้งผู้แทนไว้ในประเทศไทย

2. เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม Mr. Newman ผู้แทน UNIDO และ UNDP ในกรุงเทพฯ พาป้า และคุณศรีสรรค์ เลหาเรญ ไปพบ Mr.Nanjuden, programme officer UNIDO Mr.Janjia, Miss May Dahl, Mr.Antonio Gabuele NGO liaison officers UNIDO Mr.Khan, Executive Director ที่รับว่าจะช่วยงาน Conex 81 ผู้มาประชุมดู pamphlet document 1 แล้วแจ้งว่า

1. UNIDO จะช่วยข้อ 2.4 To promote crafts trade and encourage rural crafts industries ติดต่อกับเครื่องจักร เครื่องมือทุนแรงมาแสดง

2. จะช่วยตามข้อ 2.5 ทางด้าน intermediate หรือ appropriate technology
ก. จะพยายามช่วยติดต่อเชิงชนชนให้ได้มีประมาณ 20 ประเทศ ไปแสดงเครื่องจักร เครื่องมือ

ข. จะให้รายการในเร็วๆ นี้ ว่า UNIDO จะติดต่อกับประเทศใดบ้าง

ค. ขอให้ได้ออกสารใหม่ที่เรียบร้อย Doc. 3 ไม่ช้ากว่าเดือนมิถุนายน เพื่อแจกจ่าย จึงจะช่วยได้

ง. เขาเสนอให้แจ้งรัฐบาล ว่าควรจะยกเว้นภาษีเครื่องมือเครื่องจักรที่จะนำไปให้ความรู้แก่ชาวชนบทของประเทศและให้ขายได้ด้วย จะช่วยให้พ่อค้าประเทศต่างๆ สนใจไปร่วมงาน

เรื่องนี้ปารายงานว่า กำลังพยายามติดต่อกับรัฐบาล คงจะทราบในเร็วๆ นี้ ว่า จะลดภาษีได้อย่างใดบ้าง ถ้าขายกับชาติอื่นก็ไม่มีปัญหา

จ. เขาเสนอให้มี co-ordinating working committee กับ UN Agencies ในประเทศไทย เพื่อแบ่งงานของ UN ใหญ่แต่ละ Agency จะให้ช่วยอะไร ที่ประชุมขอร้องให้ Mr. Newman ทารอกับหัวหน้าใหญ่ UNDP ในกรุงเทพฯ และ ESCAP เพื่อขอให้เป็น liaison กับ UN Agencies ต่างๆ ปารายงานว่า UN Agencies ทุกสาขาที่อยู่ใน กรุงเทพฯ ได้ช่วยร่วมประชุมและให้คำแนะนำตลอดมา แต่ยังมีเรื่องอื่นๆ อีกมาก ป้าได้มอบ Summary ว่าต้องการอะไรจากการลงประกาศ ดังได้ส่งตัวอย่างให้ กรรมการไปแล้ว นั้น ให้ Mr. Newman ดูและแจ้งที่ประชุมว่า UNDP และ FAO ส่งจดหมายเวียน ถึงผู้แทน ของเขาในแต่ละประเทศให้ช่วย Conex 81 ถ้า UNIDO จะช่วยส่งจดหมายเวียนให้พ่อค้าในประเทศต่างๆ ที่มี small machineries และ tools เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพหลักและอาชีพเสริมของชาวชนบท ให้มาแสดงสินค้า ก็จะช่วยอีกด้านหนึ่ง ทั้งขอสำเนาจดหมายเวียนนั้น และรายชื่อบริษัท อุตสาหกรรมที่เขา ติดต่อกับ เพื่อสภาสตรีประเทศนั้นๆ ได้ทราบด้วย

ที่ประชุมเห็นพ้องกันว่าน่าจะขอ ESCAP ให้ช่วยด้าน secretariat ที่เกี่ยวกับ UN สาขาต่างๆ ข้อนี้ป้าจะเขียนจดหมายไปขอร้อง Mr.Maramis เร็วๆ นี้

ฉ. ที่ประชุมเสนอให้มีการแบ่งกลุ่มในการประชุม Colloquium ตามหัวข้อ ดังนี้... แล้วจึงประชุมร่วม ประสานกันทั้งหมดทุกกลุ่ม ในเรื่องจะช่วยชาวชนบทอย่างไร ดังที่ชาวชนบทจะเสนอมา

1. Agriculture
2. Health Education Population
3. Small Industries (Marketing Management)
- 4 Environment

ป้ารับจะเสนอ ให้กรรมการได้ประชุมได้พิจารณาหาทางที่เหมาะสม แจ้งให้กรรมการทราบ

ข. หากทำได้ UNIDO อยากได้ list เครื่องมือเครื่องใช้ที่ต้องการไปแสดง จะช่วยให้งานรัดกุมมากขึ้น ข้อนี้ ป้าเห็นว่ากรรมการทางกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตร กรมพัฒนาชนบท ตลอดจนสมาคมส่งเสริมหัตถกรรมไทย และผู้คนที่รู้เรื่องเครื่องประกอบในการสอนการใช้เครื่องหัตถกรรม การเกษตร เลี้ยงชีพ ว่าควรมีเครื่องอะไรบ้าง เท่าที่ป้านึกได้ก็คือ เครื่องมือที่เกี่ยวกับการทอ การถัก การปัก การตัด เย็บ เครื่องช่วยตัดอัดเจาะ กสิกรรม เกลาโลหะ หิน ดิน และไม้ etc. ที่จะนำมาประกอบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม เครื่องจักรท่อนแรงด้านเกษตร และปศุสัตว์ สิ่งเหล่านี้ท่านที่ช่วยสอน ช่วยแนะ และทำงานอยู่กับชาวชนบทจะรู้และแนะนำได้เป็นอย่างดี

กรรมการ ขอฟิมพ์เรื่องการประชุมนี้ ให้กรรมการติดตามผลให้สำเร็จ (กตส.) อ่าน แก่ สำนวนแล้วโรเนียว คุณหญิงมาลี และคุณณอมจิตต์ แล้วให้อุไรวรรณ ย่อแปล ให้ Harcar ทราบด้วย

ป้าได้อ่านรายงานการประชุมเรื่องภาษี ขอนำรายงานของคุณปัทมาวดีออกมาเทียบ

ข้อ 1 การให้แยก invoice เป็นประเภทต่างๆ ทำให้ยุ่งยากลำบากแก่ผู้จะนำของมาแสดง ควรหาทางช่วยให้ง่ายกว่านี้

2 การให้วางแบงก์การันตี และตามข้อ 2 แบงก์การันตีเสียภาษี 3 ประเภท จะตัดการจูงใจให้พ่อค้าอยากมาแสดง พ่อค้าเขาต้องการผลประโยชน์ ข้อนี้เราต้องยินยอมให้เขามีผลได้บ้าง และไม่ยุ่งยากเกินไป อนึ่ง การนำของมาแสดงใน Conex 81 ดูท่าทีที่ติดต่อกับประเทศต่างๆ คงจะต้องเป็นทางราชการประเทศเขาร่วมหรือไปร่วมกับพ่อค้า ตามแต่ละประเทศจะเห็นสะดวก ฉะนั้น ควรผ่อนผันไม่ให้มีการยุ่งยากมากนัก ฉะนั้น ขอให้ กตส. ทุกท่านคิดว่า ท่านใดรู้จักข้าราชการผู้ใหญ่ และผู้น้อยในกองพิกัด และกองพิธีการของศุลกากร เป็นส่วนตัวว่าขอให้ช่วยหาทางให้หน่อย เพื่อให้งาน Conex 81 นี้ ได้ผลเป็นชื่อเสียงโด่งดังแก่ประเทศไทยและแก่คนไทย

3. 1. ให้สินค้าทุกอย่างที่นำมางาน Conex 81 เป็นสินค้าเพื่อให้ความรู้ การศึกษา แก่ชาวชนบทจาก 100 ประเทศและของไทยเราด้วย เป็นกรณีพิเศษ คิดภาษีเป็น % เท่ากันหมด เฉพาะงานนี้ กรรมการจะทำเครื่องหมายให้ประเทศต่างๆ ที่จะนำเข้ามา

ติดบนหีบห่อให้เป็นสัญลักษณ์พิเศษของงานนี้ เช่นเดียวกับปฏิบัติเวลาสถานที่ต่างๆ นำมางานกาชาดและ YWCA

หากศุลกากรเห็นว่าไทยจะเสียรายได้ ก็ขอให้เห็นว่าไทยจะได้รายได้จากทางอื่นมากกว่า ถ้าไทยได้ความสนใจจากพ่อค้า และประเทศต่างๆ มาร่วมงานมาก ๆ จะได้ชื่อเสียงที่จะก่อเป็นเงินทองมากกว่าการได้จากภาษีที่เก็บดังกล่าวมาแล้วในการประชุม ๑๒ พฤษภาคม ขอมองการณ์ไกล ถ้ารู้จักเรื่องภาษีมักนัก งานนี้จะเลวหาผู้เข้าร่วมได้น้อย ไม่คุ้มกับแรงที่พวกเราเสียสละ ช่วยให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ

ศุลกากรจะช่วยจำกัดจำนวนเงินทั้งหมดของราคาของที่จะนำมาแสดงได้ว่าไม่เกินกี่พันดอลลาร์ ให้มีเหตุผลและให้โอกาสแก่พ่อค้าได้ประโยชน์ จากการที่เขาเข้ามาแสดงบ้าง เพราะขณะนี้เขาเห็นว่าไทยจะเอาประโยชน์ข้างเดียว เราให้ไทยได้ประโยชน์บ้าง ไม่เอาเปรียบ และให้พ่อค้าต่างชาติ หรือประเทศอื่นได้ประโยชน์บ้าง และก็ไม่เสียเปรียบจนเกินไป เชื่อว่าศุลกากรจะช่วยหาทางได้

2. ตามที่ตกลงกันไว้ครั้งก่อน เท่าที่จำได้ ว่าหากพ่อค้าขายสินค้าให้กับคนในประเทศไทย จึงจะต้องเสียภาษี แต่ถ้าขายให้แก่ผู้ที่มาร่วมแสดง และเข้ามาเพื่องานนี้โดยเฉพาะ หรือขายแก่ประเทศอื่น จะไม่ต้องเสียภาษี เพราะจะมีการส่งออกไปยังประเทศที่ซื้อนั้นโดยตรงต่อไปนี้ก็ยุติธรรมดี ควรยืนยันข้อนี้ไว้

และไทยเราวางกฎหมายไม่ให้ซื้อหลายๆ ชั้น ก็ให้ consumer และ wholesalers ติดต่อกันเอง ให้ส่งจากประเทศของเขาขึ้นโดยตรง

การนำมาแสดงในงาน Conex 81 ก็เพื่อเปิดหูเปิดตาว่ามีผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักร เครื่องมือใดบ้าง ที่จะใช้เป็นประโยชน์ในการอาชีพหลักและอาชีพเสริมของชาวชนบทได้ เราถือหลักนี้ไว้เสมอ

เมื่อทราบทางที่จะทำได้ตามข้อ 1 - 2 ข้างต้นแล้ว จึงค่อยไปหารือกับอธิบดี และรองอธิบดีศุลกากรว่าจะขอร้อง ร.ม.ต.คลัง ให้อนุมัติตามที่กรรมการเห็นควรในข้อ 1 - 2 เป็นกรณีพิเศษ ขอให้อธิบดีและรองอธิบดี ซึ่งกรรมการ Conex 81 อยู่ด้วย ช่วยแจ้ง ร.ม.ต. ว่าเห็นพ้องด้วย และปฏิบัติได้ แล้วจึงช่วยทำเรื่องเสนอ ร.ม.ต.คลัง ซึ่งคุณหญิงสุภาพควรหาหรืออย่างไม่เป็นทางการก่อนทำอะไรเป็นลายลักษณ์อักษร เรื่องภาษีนี้น่าจะสำคัญมาก เป็นความสำคัญที่จะได้ประเทศต่างๆ มาร่วมด้วยหรือไม่ และเป็นเรื่องเร่งด่วน ควรใส่ใน Doc. 3 ให้ทัน ขอให้ส่งเรื่องภาษีนี้นี้โดยด่วน แล้วรายงานมาให้ข้าพเจ้าทราบ

เรื่องจะติดต่อ ร.ม.ต.คลัง ยังมีอีกหลายเรื่อง หรือ ก.ต.ส. ว่าควรส่งขอเป็นเรื่องๆ หรือขอพร้อมกัน เช่น เรื่องขอเก็บเงินค่าผ่านประตู ซึ่งอาจต้องเข้า

อำนวยความสะดวกอีกครึ่ง แต่ต้องติดต่อกับกรรมการส่วนใหญ่ให้เห็นด้วยก่อนจะได้ไม่ค้าน หรือเราอาจเรียกให้องค์การ คือ สภาสตรีทำจดหมายขอร้องถึง ร.ม.ต. เป็นพิเศษ เพื่อนำรายได้มาช่วยค่าใช้จ่ายในการต้อนรับผู้มาประชุม และการจัดเลี้ยงซึ่งได้งบประมาณไม่พอ หรือเหตุผลใดๆ ที่มีหลักที่ ก.ต.ส.จะนึกได้ แต่ขอแล้วจะต้องได้ อย่าให้ทางการปฏิเสธ จึงควรเตรียมการไว้ก่อนดีกว่า เช่นกัน ทั้งจะต้องเขียน จ.ม.ให้ติดด้วย

เกี่ยวกับงาน ขอกรณีการถือเป็นหลักว่า เรื่องงาน Conex ต้องให้ Harcar ทราบทุกอย่างว่าก้าวหน้าไปทางใดอย่างไร เขาจะได้ให้ Information กับชาวต่างประเทศที่ต้องการได้ถูกต้อง กิจกรรมใดอยู่ในขั้นหรือ ยังไม่ตกลงกันก็ไม่ต้องให้ใครทราบ เพียงให้ทราบว่ากำลังดำเนินการ ไม่ต้องให้รู้ทางใดที่ยังไม่สำเร็จ ให้รู้ข้อตกลง มติที่เป็นผลดีเกี่ยวกับเรื่องงานของกรรมการต่างๆ และกิจกรรมที่ปฏิบัติ ขอให้ ก.ต.ส. ช่วยแนะนำได้ ว่าอะไรที่ตกลงกันแล้ว เป็นประโยชน์ถึงงาน Conex ที่จะโฆษณาต่อไป ก็ให้ทราบทั่วกันได้

การแจ้งให้ใครช่วย อย่างงานหม่อมกอบแก้ว น่าจะให้ Harcar เข้าร่วมด้วย เพื่อเขาจะบอกพวก UN และสถานทูตต่างๆ ที่ขอร่วมงาน Conex ได้ ว่าเขาขอร้องใครๆ ช่วยบ้าง เขาจะได้เห็นว่าคนไทยช่วยกันจริงทุกฝ่ายหมด

ของอย่างนี้ป่าจะบอกกรรมการทุกระเบียดนิ้วไม่ได้ ขอให้คิดใช้วิจารณ์ ญาณให้ถูกต้อง และพยายามหาหรือผู้ใหญ่ไว้เสมอ ถ้าท่านแนะให้ทำแล้ว จะมีอะไรเกิดขึ้น ท่านก็จะได้ช่วยแก้ ไม่ตกเป็นความผิดของกรรมการคนเดียว ขอจำไว้ว่าให้ผู้ใหญ่รับผิดชอบเอง กรรมการช่วยเร่งติดตามเรื่องต่างๆ ตามที่ท่านจะบอกให้ทำ ระวังถ้าทำไปโดยพละกำลัง จะรุดหน้าผิดพลาด

ขอส่งเรื่องต่าง ๆ ที่พัวพันกับ ICW ให้ secretariat ที่ปารีสทราบด้วย ตลอดจนความคืบหน้าของงานที่เขาจะช่วยโฆษณาและแจ้ง NCWs ต่างๆ ได้

ขอสืบจากกระทรวงต่างประเทศ และกระทรวงอุตสาหกรรม ว่าได้คำตอบจากประเทศใดบ้างแล้วทั้ง negative และ positive ป่าขอทราบหมด เมื่อรีบแก้ไขให้ได้บ้าง ขอให้กระทรวงขอคำตอบจากทูตไทยที่ยังไม่ส่งผลมาให้ทราบ

ขอให้ส่งข่าวคืบหน้า และสุขภาพคุณยงค์ดีมาให้ป่าทราบทุกระยะ เพราะใจเป็นห่วงอยู่เสมอ แจ้งให้อรพินท์ทราบด้วยว่าป่าคิดถึง

รัก+เอ็นดู+ขอบใจ

ป่างามจิตต์

ได้ฝากจม. และเอกสาร Doc. 3 ฝรั่งเศส สเปน ไปกับ Newman 20 พค. ถ้ายังไม่ได้รับ
ขอรีบติดตาม

หมายเหตุ ICW - International Council of Women

NCW - National Council of Women

Conex 81 - International Crafts Conference and Exhibition 1981

ก.ต.ส. - กรรมการติดตามงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย

(คณะคุณหญิง 5 ท่าน)

คุณกอบแก้ว - หม่อมกอบแก้ว อากาศฯ

คุณหญิงมาลี พ.สนทวงศ์

คุณหญิงสุภาพ วีรวรรณ

คุณณอมจิตต์ หุตะสิงห์

Ms.Harcar - เจ้าหน้าที่ชั่วคราวประจำกองเลขฯ

ต่อ งบ/เวียนนา80/14 Conex

กรณีการหลานรัก

เอกสาร Conex 81 Doc 2 ถ้าพิมพ์ไปแล้วผิดอย่างเดิม ก็ต้องทำ slip ปิดข้างในเล่ม ดังต่อไปนี้ทุกฉบับ พิมพ์บนแผ่นให้ยาว และกว้างเท่า folder Doc 2 ให้สอดเข้าไปได้ ริมพิมพ์แล้ว ส่งใบสอดนี้มาให้ป่า เฉพาะใบสอดก่อน สัก 200 ใบ

ขอวางรูปให้สวย เหมาะกับช่อง ให้ผู้ที่ละเอียดช่วยตรวจสอบรูปก่อนส่งพิมพ์

คำ title สะกดอย่างนี้ ใส่เบอร์ใหม่ให้ถูก

- ถ้ามี Cable address ถ้าไม่มีตัดออก

หมายเหตุ ICW - Internation Council of Women

NCW - National Council of Women

Conex 81 - International Crafts Conference and Exhibition 1981

ก.ต.ส. - กรรมการติดตามงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย

(คณะคุณหญิง 5 ท่าน)

คุณกอบแก้ว - หม่อมกอบแก้ว อากาศกรฯ

คุณหญิงมาลี พ. สนิทวงศ์

คุณหญิงสุภาพ วีรวรรณ

คุณณอมจิตต์ หุตะสิงห์

Ms.Harcar - เจ้าหน้าที่ชั่วคราวประจำกองเลขฯ

อุไรวรรณ - (เจ้าหน้าที่ชั่วคราวด้านภาษาสเปน)

คุณยงค์กิตติ์ - คุณยงค์กิตติ์ คณาธนะวนิชย์ ประธานกลุ่มแหลมทอง-
สหการจำกัด

อรพินท์ - คุณอรพินท์ คณาธนะวนิชย์ (บุตรสาวคุณยงค์กิตติ์)

28 พฤษภาคม 1980

กรรณิการ์ หลานรัก

ป้าได้รับจดหมายที่ส่ง authorization คุณชาติชาย และ จม.รับของทาง Umali แล้ว จะได้ใช้ดำเนินการต่อไป

วันที่ได้รับ จ.ม. กว/กท๘๐/๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม สิ่งใดที่ผ่านไปแล้วก็ให้ผ่านไป แก่กันใหม่ การประชุมภรรยาทูตที่หม่อมกอบแก้วช่วยนั้นดีมาก แต่บอกป้าเข้าไปหน่อย หรือจัดกระชั้นไปนิด ป้ารีบ Telex ตรงไปทันทีที่ได้รับ Telex ป้า จากกรรณิการ์แจ้งมา แต่การติดต่อไม่สะดวกดังใจ โทรศัพท์จากที่นี่ไม่สะดวกเช่น Royal Hotel ทั้งคาตไม่ถึงว่า Telex จาก Vienna ไป Bonn เข้ากรุงเทพฯ กินเวลาทั้งวัน กระทรวงส่งถึงหม่อมกอบแก้วทันทีหรือเปล่าก็ไม่ทราบ ในจ.ม.กรรณิการ์เห็นที่จะไม่ได้รับ Telex ป้าที่อธิบายว่าให้เจรจากับภรรยาทูตอย่างไรบ้าง ขอร้องให้ช่วยในสิ่งที่เขาช่วยได้

การประชุมภรรยาทูต ป้าไม่เข้าใจว่าหลานลืมใช้เอกสารที่ทำไว้ให้ตั้งหลายอย่างต่อไปนี้ขอให้ใช้เอกสารที่มีอยู่ ให้เป็นหลัก

๑. ความสำคัญที่อธิบายรัฐมนตรีทั้งหมดและที่ติดต่อร์ัฐมนตรีไว้

๒. บัดนี้ UNFPA ไทรกลับมาว่าอนุมัติเงินช่วยค่าเดินทางชาวชนบทจาก ๑๐๐ ประเทศแล้ว เราจะต้องใช้ข้อนี้เรียกร้องรัฐบาลแต่ละประเทศที่สนใจให้ส่งผู้แทนของรัฐบาล จะขอ UNDP หรือ UN ไตในประเทศ หรือ องค์การ เช่น เยอรมันช่วยผู้แทนไทยไป Manila และ ICW จะเสริมเมื่อขาดผู้หญิง หรือสตรีวัยรุ่น ประเทศ ๑ คน ให้ครบ ชาวชนบท ๔ คน ตามที่ตั้งหลักเกณฑ์ไว้ Doc. 2 ใช้แบบ Manila

๓. ป้าได้ส่ง guidelines และ summary มาให้แจ้งแก่หน่วยต่างๆ ขอให้กตสม. นำให้ประธานอำนวยการท่านดู เราจะพยายามทำให้ได้อย่างนั้น ส่วนจะได้เพียงใดแล้วแต่กรรมการในกระทรวงต่างๆ และการติดต่อของสภาสตรีประเทศต่างๆ ที่พยายามช่วยอยู่

๔. วันนี้ส่ง draft co-operation ที่กำลังส่งให้ Mr.Newman UNDP หรือ UNIDO ช่วยตรวจแนะนำให้ต่อไปนี้ เราพยายามตามนั้น

ขอหลานอย่าได้กังวลให้เกินตัว เรามีหลัก และความช่วยเหลือจากที่ต่างๆ ขอร้องแต่ละแห่งให้ถูกทาง งานก็จะได้เร็วขึ้น เวลานี้ขาดผู้สนใจในงานนี้อย่างจริงจัง โดยติดต่อเองกัน อธิปไตยก็เปลี่ยน รัฐมนตรีก็เปลี่ยนมีแต่ NGO ที่ดำเนินเรื่องต่อไป

ป้าขอขำแล้วขำอีกว่าให้หาหรือเฉพาะ กตสม เท่านั้น ไม่เข้าใจที่หม่อมกอบแก้ว ช่วยจัดพบภรรยาทูตจึงบานปลาย หลานลืมแล้วหรือที่จดไว้วันไปพบหม่อมกอบแก้ว ป้าขอให้หม่อมกอบแก้วอาศัยภรรยาทูตอาร์เจนไทน์ อิตาลี อังกฤษ เข้าช่วย เพราะทั้ง ๒ - ๓ คน นี่เป็นคล้าย กตสม. ช่วยหม่อมได้มาก เราต้องอาศัยแกนของเราไว้ ผู้อื่นให้ช่วยด้านอื่น หลานไม่จำสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว ควรให้มันเป็นครูกลับพลาดซ้ำ ตอนนี้ไปควรถือเป็นบทเรียนได้แล้ว

การทำทุกอย่างต้องเตรียม และถึงขีดไหนควรทำอะไรเป็นระยะๆ ขณะนี้จำเป็นต้องหาประเทศที่จะมา Exhibit ให้ได้โดยเร็ว ต้องอาศัยบุคคลที่เขาตั้งใจช่วยจริงๆ เท่านั้นมาทำ เวลานี้ป้าต้องอาศัยกงสุลกิตติมศักดิ์เข้าช่วยทุกๆ ที่กระทรวงต่างประเทศยังไม่แจ้งให้เขาช่วย ขอเร่งกรมเศรษฐกิจ เพราะเราจะต้องอาศัยจดหมายติดต่อกงสุลกิตติมศักดิ์อีกหลายสิบประเทศ โดยอาศัยแบบที่ติดต่อกทางเดนมาร์กและออสเตรีย จะเดินทางไปติดต่อกับทุกประเทศมันเป็นไปไม่ได้ จึงต้องอาศัยเอกสารคือ จ.ม.จากกระทรวงต่างประเทศ ขอความร่วมมือเขาก่อน และควรออกโดยด่วน จึงจะติดตามได้ต่อไป

การที่บอกว่าทุกคนเห็นเป็นเรื่องเล่นๆ ก็เพราะ

๑. ครม. ก็ยังไม่ตอบจม. คุณชาติชาย ประธานอำนวยการ ...ขอเร่ง

๒. การขอพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระราชินีนาถฯ ๒ ข้อนี้ ป้าขอให้ กตสม. เร่งโดยเร็ว แล้วทุกอย่างจะคลี่คลายไปในทางที่ดี เพราะเห็นว่า รัฐบาลเขาจริง

เรื่องการประชุมก็มีหลักอยู่ใน Doc. 2 และการประชุมกับ UN ก็แก้เอกสารที่ทำกับพชนี และอาจารย์ชัตติยา เสนอ UN ดูแล้ว เพียงตกลงกันในคณะกรรมการประชุมก็แปล ๓ ภาษาต่อไป

เรื่อง Harcar ป้าได้ จ.ม.บอกมาแล้วว่าให้กรรมการส่งเอกสารต่างๆ ให้เขาทราบเรื่อง ขณะนี้ให้ดูแลเรื่อง Document 3 ให้ออกให้ทัน เพราะ UNIDO ต้องการเอกสารเพื่อติดต่อประเทศต่างๆ ให้ หากทุกหน่วยวิ่งงานกัน พรึบเดียวก็สำเร็จ

ม.ล.อนงค์ แจ้งมาว่าคุณศิริวงศ์ย้ายไปอยู่สำนักงานมาตรฐาน ใครมาทำ Conex 81 แทน ขอ กตสม. สืบ และแก้ไขกับประธานอำนวยการโดยด่วน

การที่หลานจะให้ปากกลับไป ก.ท. ก็ต้องให้งานคืบหน้าคือ ร.ม.ต. ผ่านเรื่องเรียบร้อย และประธานอำนวยการยอมรับหรือกับปากก่อน และเรียกประชุมระยะนั้นจึงจะมีผลงาน ทางนี้ของปากที่กำลังต้องพยายามติดต่อ ก.ท.ต่างประเทศที่นี้ กำลังต้องคอยกงสุลกิตติมศักดิ์ เขายังอยู่ต่างประเทศได้อาศัยหรือ ที่ปรึกษา Counsellor ฝ่าย Commercial ของไทยที่เพิ่งตั้งมาใหม่เช่นกัน แจ้งว่ายังไม่ได้รับคำชี้แจงจากกระทรวงพาณิชย์เลย แล้วเขาช่วยด้วยน้ำใจ ชื่อคุณไพบูลย์ พงศ์ธีระสุวรรณ ขอให้ช่วยสืบว่า ก.ท.พาณิชย์ ส่ง จ.ม.เรียนถึงผู้ช่วยทูตฝ่ายการค้าหรือยัง ดู draft co-operation ข้อ ministry commerce ว่าควรขอร้องอะไรจากกระทรวงนี้

ขอให้หลานกล่าวในสิ่งที่ถูก ใช้เอกสารที่ทำเป็นหลักไว้แล้วเสนอท่านผู้ใหญ่ที่กำลังช่วยงาน (กตสม.) แม้ท่านไม่ถามก็ต้องเสนอให้ท่านทราบงานเคลื่อนไหวอย่างไรแล้ว กล่าวในสิ่งที่ถูก คือ กล่าวทำผิดไว้เสมอ ป้าจึงแนะนำให้หาหรือท่านผู้ใหญ่ตลอดเวลา ๒ ท่าน ใน กตสม. เป็นอย่างน้อย

ขอให้จำไว้ว่าป้าไม่มีอำนาจสิทธิขาด ในงาน Conex 81 มีประธาน ป้าเป็นรองจะเรียกประชุมตามพลจะกำลังไม่ได้ แต่ทำงานให้ลุไปเป็นขั้นๆ และแบ่งงานกันทำงานจะยุ่งมากก็ตอนสิงหาปากกลับกระทรวง เราต้องดูงานมากน้อยแค่ไหน

สิ่งควรทำให้ป้า คือ สืบทางกระทรวงต่างประเทศ และกระทรวงอุตสาหกรรม ได้คำตอบมาจากใครบ้าง ตอบว่ากระทรวงจะได้รับติดตามแก้ไขโดยด่วน จะอาศัยผู้ที่จะพบจากประเทศต่างๆ ในการประชุม Mid Decade ที่โคเปนเฮเกน กรกฎาคม เขาช่วยเท่าที่จะช่วยได้

ขอให้ทุกคนพยายามด้วยความมั่นใจว่าฟ้าสวรรค์จะช่วยอำนวยการงาน Conex สำเร็จ มันก็จะสำเร็จจนได้ แต่เราต้องพยายามให้เห็นความปรารถนาดีที่ทุกคนมีต่อประเทศชาติ และส่วนรวม เราทุกคนไม่ได้ทำให้กับตนเอง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ย่อมดลบันดาลสิ่งต่างๆ เข้าช่วย

วันที่ ๒ มิถุนายน ป้าจะได้พบกงสุล และข้าราชการกระทรวงต่างประเทศที่นี้ บังเอิญทูตไทยที่นี้อยู่ในระยะเปลี่ยน แต่เราก็ต้องหาทางทุกทาง

ขอให้หลานปรับอารมณ์ให้สงบ ค่อยๆ คิดรู้จักใช้ resources ที่เรามีอยู่ทั้งเอกสารหลักๆ ที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ พิจารณาว่าจะใช้เอกสารใดกับใคร เมื่อใด

ขอพยายามติดต่อกับกรรมการสมาคมเลขานุการสตรี ที่เคยช่วยเมื่อมะนิลา ถ้าใครจะยินดีช่วยอีก จดชื่อ จดที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ไรต์ๆ ขณะนี้หลานอยากขอให้เขาช่วยอะไร ที่เขาจะช่วยได้ก็ขอร้องเธอทั้งหลายไปก่อน งานจะรัดตัวตอนสิงหาคมแน่นอน

เวลานี้ทาง ICW ปารีส เขาก็ส่งจม. ... ๓ ภาษาไป NCW. ต่างๆ ให้รับผิดชอบ
รัฐบาลแจ้งความจำนงค์ต้องการมาแสดง crafts Conex 81 ให้ตอบภายในมิถุนายนนี้
เพื่อเราจะได้แจ้ง EEC ให้ช่วยตามที่ Ambassador Hansen แนะนำกำลังฟังคำตอบ
ในกรรมการ ICW ใน EEC ที่ Brussels ซึ่งป้า จม. ไปหาหรืออีกทางหนึ่งเรื่องการช่วย
เหลือจาก EEC เช่นกัน ขอ กตส. จัดเรื่องข้างในของเราให้สำเร็จก็แล้วกัน

รัก และเข้าใจหลานดีเสมอ ฝากขอบใจดวงมัลย์ และอรพินท์ The three
musketeers รุ่นเล็กของป้าด้วย

งามจิตต์

ขอแจ้ง account ของ ICW ที่ธนาคาร กท. มาให้แน่นอนอีกครั้ง พร้อมตำบล
ที่อยู่ เพราะสงสัยที่บอกมาว่าสาขาราชดำริห์ ธนาคารสาขาไหนแน่ ของคุณนกน
หรือเปล่า นั้นสาขาราชเทวีมิใช่หรือ ถามคุณหญิงระรวยให้แน่

หมายเหตุ ICW - International Council of Women

NCW - National Council of Women

Conex' 81 - International Crafts Conference and Exhibition 1981

ก.ต.ส.ม - กรรมการติดตามงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย -

(คุณหญิง 5 ท่าน)

คุณกอบแก้ว - หม่อมกอบแก้ว อากาศกรฯ

คุณชาติชาย - พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ

ม.ล.อนงค์ นิลอุบล

คุณศิววงศ์ - คุณศิววงศ์ จังคะศิริ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)

คุณหญิง ระรวย อรรถวิภาคไพศาลย์

Ms.Harcar - เจ้าหน้าที่ชั่วคราวประจำกองเลขฯ

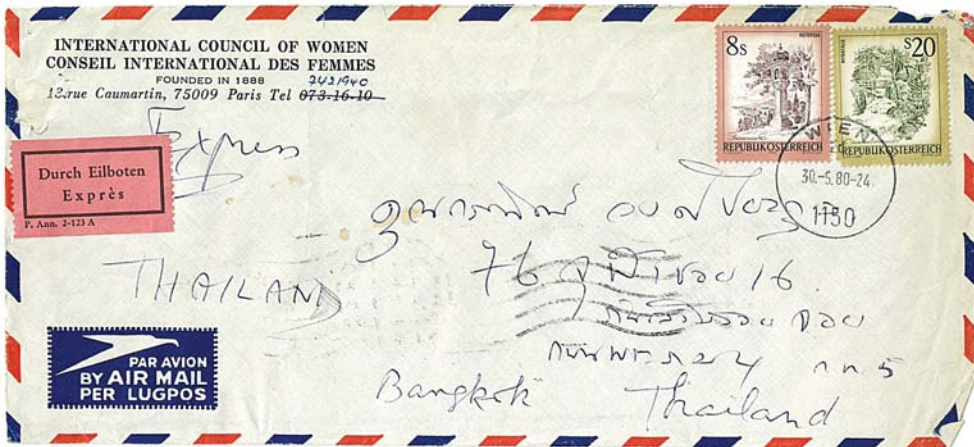
อาจารย์ ขัตติยา กรรณสูต (สถาบันนิด้า)

คุณพัชนี (อาสาสมัคร)

อรพินท์ - คุณอรพินท์ คณาธนวงษ์

ดวงมัลย์ - คุณดวงมัลย์ วงศ์วุฒินันต์

ต้นฉบับจดหมายลายมือของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร
เขียนถึงเลขานุการส่วนตัว

๕๘ : จิตงามเหมือนชื่อ คือ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

ประกอบวีดิและผลงาน ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖

INTER CRAFTS CONEX'80

NOVEMBER 1-15/1980 BANGKOK THAILAND

81

6-20 February 1981

169 Day 1 June

๑.๕ / เดือน ๒๓ / ๖๓

Sponsored by: Government of Thailand, UN agencies, Intl. Council of Women, Natl. Council of Women and other NGOs, Council of Chambers of Commerce, Business and Industrial Community and Mass Media

Address Correspondence to:-

Director - General, Department of Industrial Promotion, Ministry of Industry, Rama 6 Rd., Bangkok 4, Thailand, Telex: TH 82354, Tel: 282-4200

Khunying Ambhorn Meesook, NCW/Thai, Manangkasilai Mansion, Larn Luang Rd., Bangkok 3, Thailand, Cable: "NATWETHAI BANGKOK", Tel: 281-0206

Handwritten Thai text covering the majority of the page, including dates like 23/58 and 23/63, and various administrative notes.

UNDER THE ROYAL PATRONAGE OF THEIR MAJESTIES
THE KING AND QUEEN OF THAILAND

SPONSORS-GOVERNMENT OF THAILAND, UN, AGENCIES, INTL. COUNCIL OF WOMEN, NATL. COUNCIL OF WOMEN AND OTHER NGOS,
COUNCIL OF CHAMBERS OF COMMERCE, THE BANKING, BUSINESS AND INDUSTRIAL COMMUNITY AND MASS MEDIA

HONORARY CHAIRMAN
H.E. Prime Minister

ADVISORY BOARD
Members

H.E. Sunthorn Hongladarom
H.E. Dr. Thanat Khoman
H.E. Maj. Gen. Chatichai Choonhavan
Mom Kobkaew Abhakara
M.L. Chuanchuen Kamphu
Khunying Virat Chomanan
Dr. Arporn Sribhichad
Chairman of the Board of Thai

Airways Intl. Co., Ltd.
Pres. of Board of Trade of Thailand
Chairman of the Thai Bankers Assoc.
The Representative of UNDP
The Representative of FAO
CENTRAL COMMITTEE

Chairman
Minister of Industry

Vice-Chairmen
Und. Sec. of State for Industry
Und. Sec. of State for Agriculture
and Co-operatives
Hon. Pres. of Intl. Council of Women
Ng. Prem Purachatra

Members
Und. Sec. of State to the Prime
Minister's Office
Und. Sec. of State for Foreign Affairs
Und. Sec. of State for Finance
Und. Sec. of State for Commerce
Und. Sec. of State for Interior
Und. Sec. of State for Education
Sec. Gen. of the National Economic
and Social Development Board

Khunying Ambhorn Meesook
Khunying Suparb Visessarakarn
Dir. Gen. of Industrial Promotion
Dir. Gen. of Economic
Ministry of Foreign Affairs
Dir. Gen. of Tech. & Econ. Cooperation
Dir. Gen. of Agricultural Extension
Dir. Gen. of Commerce Relations
Dir. Gen. of Public Relations
Dir. Gen. of Mineral Resources
Dir. Gen. of Customs

Governor of Bangkok
Governor of Tourism Authority of Thailand
Pres. of Thai Airways Intl. Co. Ltd.
Rep. of Intl. Council of Women
Pres. Natl. Council of Women of Thailand
Chairman of Natl. Council of Social Welfare
of Thailand

Pres. of Assoc. of Thai Industries
Members and Secretariat
Dpty. Dir. Gen. of Industrial Promotion
Dir. of Thai Handicrafts Promotion
Dir. of Planning

PP/USA 51/119
The Royal Commission
Bangkok
Your Excellency,

6 Jan 1981

I just received the document
from Mount Carmel about the
course on Community Development with
emphasis on Community Education & Agric
to 10 November in Haifa.

My husband and I will be most
grateful to your Excellency and your
Embassy staff if you could see to
this matter and assist in anyway
possible that Miss Kamikar Vorpa
Piyachul, who acted as secretary and
have assisted in my work for the
International Council of Women for Commu-
nity Development in Thailand and for
over 81, (since 1976), could ob-
tain the fellowship and be able
to attend this course.

We are sure that she will
be able to do beneficial and
useful work for Community Development
in Thailand.

With our heartfelt thanks

Address Correspondence to: Secretariat, Inter Crafts Conex'81
Department of Industrial Promotion, Ministry of Industry
Rama 6 Rd., Bangkok 4, Thailand. Telex: 84375 MOI THAI TH. Tel: 242-4200

Please CC: Ng. Prem Purachatra

25/1 Sukhumvit Soi 7, Bangkok 11, Thailand. Cable: "NATWETHAI-BANGKOK", Tel. 2523341

กรรมการหลานรัก

จ.ม. กว/ทท80/12 เพิ่งมาถึงเมื่อได้ตอบ จ.ม.หลาน กว.ฉบับ 13 ไปด้วย งบ/เวียนนา23/58 แล้ว

ตัวและใบรับรองคุณชาติชาย ได้รับแล้ว ใช้การแล้วทันที

เอกสารการประชุม 23 พ.ค. ของหม่อมกอบแก้วได้รับแล้วขอเตือนว่า เอกสารชุดนั้น ไม่มีเลขที่จ.ม.เลย จะทำให้ refer ยาก ขออย่าลืม จ.ม.ทุกฉบับ เอกสารที่แก้แล้วต้องลงเลขไว้หมดให้ refer ได้และโรเนียวเหลือไว้เพื่อใช้อีก

การกลับกรุงเทพฯ ของป้า ได้ตอบไปใน จ.ม.58 ว่าถ้าได้งานตามนั้นก่อนแล้วก็จะกลับไปทำงานต่อได้ ทางด้านการประชุม etc. ขณะนี้กำลังสอบถามสายการบินว่าจะไปจับเครื่องบินที่ Frankfurt ได้วันใด ทั้งขากลับจะใช้ตัวอะไรก็ยังไม่มีย

ขอติดตามเรื่องการแต่งตั้งป้าเป็นที่ปรึกษาในคณะผู้แทนที่จะไปประชุมMid-Decade ที่ Copenhagen ขอให้เห็นชื่อในคณะกรรมการที่เสนอ ค.ร.ม.ให้แน ไม่ฉะนั้นต้องขอคุณหญิงสุภาพฯ จัดการให้เติมชื่อป้าลงให้ ถ้าขาดตกไปจาก list ซึ่งคุณหญิงอัมพรฯ ว่าทำแล้ว ขอเอาให้แน เพราะต้องไปทำงานให้ Conex 81 อย่างมาก จำเป็นต้องอยู่ในคณะผู้แทนรัฐบาลจึงจะทำได้

เช่นเดียวกันดูรายนามผู้แทนไปประชุม World Crafts Council ให้แนว่ามีชื่อป้าได้ทราบจากทูตที่ Geneva ว่ากันยายนนี้จะมีการแสดงนานาชาติเรื่องเครื่องจักรหุ่นแรง ช่วยชาวชนบทอย่างใหญ่โต จากไทย กระทรวงพาณิชย์ กรมพาณิชย์สัมพันธ์ เป็นเจ้าของเรื่อง ขอท่านก.ต.ส.ม.ท่านใดท่านหนึ่งติดต่อรองอธิบดีสุคนธ์ว่าทูตมนัสพาสน์ ขอให้ช่วยแจ้งว่า เขาต้องการกัณฑ์ลงทางไปดอนเมือง และเครื่องช่วยชาวชนบทที่ไทยทำได้ ไปแสดงที่ Geneva ให้เงินช่วยเหลือค่าขนส่งเป็นแสนๆ บาท เป็นโอกาสที่กรมส่งเสริมพาณิชย์จะทราบได้ว่าไทยทำอะไรขึ้น ใครบ้างจะได้ list ให้นำมาแสดงงานโคเน็กส์ 81 ถ้าส่งไป Geneva ไม่ได้ทุกอย่าง ขอ ก.ต.ส.ม.เรียนแจ้ง ๗พณฯ ประมาณ อติเรกสาร ให้ท่านทราบ เรื่องการแสดงเครื่องจักรนี้ท่านจะได้ให้อุตสาหกรรมช่วยแจ้งมายังประธานสมาคม ก็จะเป็นโอกาสให้เราได้ทราบ list อีกทาง

ขอส่งรายงานย่อๆ ของ ก.ต.ส.ม. มาให้ป้าทราบบ้าง ย่อเพียงว่าหารือกันเรื่องอะไร ตัดสินอย่างไรใครรับไปทำ ป้าได้ส่งเอกสารนำทางไปให้เรื่อยๆ แล้ว จะรีบ

จัดการเรื่องเอกสารการประชุมส่งมาให้โดยด่วน ที่นี้ก็พยายามติดต่อทุกวิถีทางจะให้ มีประเทศได้รับ 1 - 2 ประเทศ ก็จะได้มีประเทศอื่นๆ ตาม ท่านลุงและป้านั่งคิด นอนคิดกันทุกวัน ทหาวิธีการจะดึงดูดประเทศและคนมางาน Conex 81 ให้ได้ และ คอยแก้ไขอุปสรรค ไม่ยอมรับคำปฏิเสธของประเทศใต้ง่ายๆ จนกว่าจะได้พยายาม แล้วทุกวิถีทางอย่างสุดฝีมือ

จ.ม. ฉบับที่ป่าเขียนถึงหม่อมกอบแก้ว ก็ถึงก่อน 23 พฤษภาคม น่าจะนำ รายงานเรื่องเดนมาร์กเป็นแบบฉบับ และโทรเลข UNFPA ให้เงิน เข้าแถลงให้เห็น ความมั่นคงก้าวหน้าของงานที่จะต้องรุดหน้า ไม่ใช่ถอยหลังหรือหยุดนิ่ง ทุกคนข้าง นอกประเทศยินดีช่วย เพราะงานนี้กำลังเป็นที่สนใจของ UN ทั้งหลาย และจะเป็น ผลดีแก่เศรษฐกิจ ถ้า Conex ทำสำเร็จได้ตามที่วางแผนไว้ใน Doc.1 และ 2 นั้น

ขอพิมพ์ จ.ม. คุณชาติชายฯ แล้วให้กรรมการ ก.ต.ส.ม. ท่านใดท่านหนึ่งเซ็นรับรอง ส่งให้ท่านประธานกรรมการอำนวยการโดยด่วน ส่วน list กรรมการที่ขอเพิ่ม ขอให้ ก.ต.ส.ม. ตรวจสอบก่อน จะเพิ่ม จะลดขอพิจารณาตนเองตามความเหมาะสม ถ้าท่านเสนอ เพิ่ม คร.ม. ก็ผนวกเข้าไปเลยโดยด่วน ใจเย็นๆ ไว้ทุกอย่างจะคลี่คลายไปเอง

รักและขอบใจ
จาก ป่า งามจิตต์

หมายเหตุ โคเน็กซ์ 81 - International Crafts Conference and Exhibition 1981

ก.ต.ส.ม - กรรมการติดตามงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย

(คุณหญิงทั้ง 5 ท่าน)

คุณชาติชาย - พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ รมต. กระทรวงอุตสาหกรรม
หม่อมกอบแก้ว อากาศฯ

คุณหญิงอัมพร มีสุข (กระทรวงศึกษาธิการ)

คุณหญิงสุภาพ วีรวรรณ

ทูตมนัสพาสน์ ชูโต

รองอธิบดีสุคนธ์ กาญจนาลัย (กรมพาณิชย์สัมพันธ์)

เรียน คณะกรรมการ กตสม ทราบ

ดิฉันขอรายงานดังต่อไปนี้ ขอโทษที่ตัวพิมพ์ไม่ดี คุณดวง ข้าราชการสถานทูตไทยไปชุดได้แต่เครื่องพิมพ์เก่าลายครามมาให้ยืมค่ะ

ตั้งแต่เดินทางกลับจากกรุงเทพฯ ดิฉันได้พยายามติดตามเรื่องบริษัทการค้าที่จะไปแสดงตามที่กงสุลว่า ได้ส่งจดหมายเวียนออกไปให้ ปรากฏว่ายังไม่ได้คำตอบ ขณะเดียวกันทางสภาสตรีออสเตรเลียนัดพบบุคคลที่เขาคาดว่าจะเป็นผู้แทนแรงงานไคเน็กซ์ ๘๑ นัดพบคำวันอังคารที่ ๒๔ มิถุนายน ที่บ้านนางโพลีซมาน และจะพยายามให้พบอธิบายเกี่ยวกับงานนี้แก่กรรมการหอการค้าออสเตรเลียในวันพุธ ๒๕ มิ.ย.

ดิฉันสืบได้ชื่อร้านและที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ของจักรเย็บและปักทำในออสเตรเลีย จึงส่งให้ที่ปรึกษาทูตฝ่ายการค้า คุณไพบูลย์ พงศ์ธีระสุวรรณ ติดต่อ บริษัทเขาสนใจ ขอเวลาคิดค่าใช้จ่ายก่อนจึงจะตัดสินใจ

วันศุกร์ที่ ๒๐ มิ.ย. พร้อมด้วยคุณศรีสรรค์ ไปประชุมกับยูนิโด นายรามมอน อักวาโต-จูและนายคามิโอ อันโตนิโอ หรือที่จะให้ได้บุคคลจากภาคต่างๆ ไปสาธิตด้านหัตถกรรม ตามที่มีในโครงการด้านแสดงผลผลิตภัณฑ์หัตถกรรม ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ประเทศต่างๆ มาแสดงโดยขอให้องค์การสหประชาชาติและ/หรือตลาดร่วมช่วยออกค่าใช้จ่ายให้ประเทศนั้นๆ มาได้สักภาคละ ๔ - ๕ ประเทศ มีอยู่สี่ภาค เอเชีย แอฟริกา ลาตินอเมริกา เอเชียตะวันตก จะต้องหารือกันทำโครงการของยูนิโดร่วมยูเอ็นดีพี หากจำเป็นจึงจะให้ทางกระทรวงไทยที่เกี่ยวข้องเสนอขอผ่านทางดีทีอีซีในประเทศไทย อาทิษฐ์หน้าเราจะศึกษาโครงการซึ่งคนของยูนิโดกำลังทำ หากโครงการนี้ได้ผล ไทยเราก็จะได้ประเทศต่างๆ มาสาธิต ได้ค่าเช่าสถานที่ตามหลักการที่ทางอุตสาหกรรมวางแผนงานไว้

ขณะนี้ดิฉันกำลังหาช่องทางที่จะให้ประเทศต่างๆ ที่กำลังพัฒนาได้อาศัยเงินที่ตลาดร่วมมอบให้แก่ประเทศของเขาแล้วนั้น นำสินค้าหัตถกรรมและส่งคนมาร่วมรับประโยชน์จากงานไคเน็กซ์ ทั้งนี้ตามที่คุณบุญทิพาและนายเคนดัลแนะนำไว้ ดิฉันจะต้องหารือประธานสภาสตรีโลก ขอความเห็นคณะกรรมการเมื่อเขาอนุมัติแล้วเขาจึงจะแจ้งให้ประเทศล่าช้าดำเนินการ ฉะนั้นขอความกรุณา กตสม. ติดตามเรื่องสำคัญ

๑/ ขอให้ศาลงทะเลเบียนเข้าประชุมที่เกิน ๑๐๐ คนเป็นเงินที่ให้สภาสตรีโลก
ไอซีดับเบิลยูเก็บตามกฎของเขาเพื่อนำไปช่วยค่าใช้จ่ายในการที่จะต้องติดต่อมอบ
ผลงาน และติดตามขอร้องให้สภาสตรีใน ๗๓ ประเทศช่วยให้ได้ผู้มาแสดง มาเข้า
ประชุมในกรุงเทพตามที่มุ่งหมายไว้ สภาสตรีประเทศต่างๆ จะช่วยติดต่อรัฐบาลของเขา
ตามกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ให้ ทางไทยเราไม่มีงบประมาณที่จะส่งผู้ใดเดินทาง
ไปติดตามหาประเทศต่างๆ ทั่วโลกให้มาร่วมงาน เพราะจะกินเวลาและเปลืองเงินมาก
ถ้าสภาสตรีโลกได้มีค่าใช้จ่ายจากศาลงทะเลเบียนซึ่งเป็นเงินเพียงเล็กน้อยแต่เป็น
หลักการของเขา สภาสตรีโลกก็จะยอมทำให้ ก็จะได้ผลนำเงินเข้าเป็นรายได้ของ
ประเทศไทยมากกว่าศาลงทะเลเบียนนั้นหลายร้อยเท่า เพราะเราต้องการให้ประเทศต่างๆ
มาแสดง เสียค่าเช่าที่ๆ กะงบประมาณไว้ถึง ๑๐ ล้านบาท ขอให้ทางสำนักงบประมาณ
และกระทรวงการคลังตลอดจนคณะกรรมการอำนวยการพึงเข้าใจว่า เงินที่ได้จาก
ยูเอ็นเอฟพีเอเจ็ดล้านบาทก็เพราะเขารู้จักดีว่าสภาสตรีโลกทำงานเอาจริงมาหลาย
ครั้งแล้วตั้งแต่ก่อนดิฉันมาเป็นประธานสภาสตรีโลก ตัวดิฉันเองจะทำอะไรก็ต้องให้
กรรมการอนุมัติ แม้แต่จะส่งจดหมายไปขอความร่วมมือจากสภาสตรีในประเทศใดๆ
งานโคเน็กส์ถ้าได้ฟังกำลังแรงงานสตรีในประเทศต่างๆ ตามที่กรรมการสภาสตรีโลก
จะสนับสนุนให้สาขาของเขาดำเนินการช่วยเหลือ ลำพังตัวดิฉันจะได้ผลไม่เท่าที่ควร
ถ้าทุกประเทศสาขาไอซีดับเบิลยูต้องช่วยกันงานโคเน็กส์จึงจะได้ผล

ดิฉันต้องการทราบเรื่องศาลงทะเลเบียนนี้โดยด่วนในวันที่ ๑ กรกฎาคมเป็น
อย่างช้า ขอสงเทเลิกส์มาให้ดิฉันทราบที่เวียนนาด่วนเพราะจะต้องเสนอให้สำนักเลขา
เอาเรื่องเข้าระเบียบวาระ และที่ประชุมกรรมการใหญ่ของสภาสตรีคงจะตัดสินใจตาม
ที่ทางกรรมการโคเน็กส์จะยอมให้เขาได้ค่าใช้จ่ายหรือไม่ ทั้งนี้ไม่ควรปะปนเรื่องกับงบ
ประมาณที่รัฐบาลไทยอนุมัติให้เงินช่วยทางสำนักเลขาของดิฉันทางกรุงเทพฯ ซึ่งต้อง
ทำงานประสานกับสภาสตรีโลกที่ปารีส จากเงินที่ช่วยให้ดิฉันสามารถเดินทางช่วย
ปฏิบัติงานให้รัฐบาลไทยได้ ดิฉันก็ปฏิบัติ ได้รับอนุมัติจากสภาสตรีโลกอาศัยชื่อสภา
ร่วมไปกับการประสานงานของสภาสตรีโลกที่นิวยอร์ก และเอกอัครราชทูต
ประจำด้วยกัน จึงได้เงินช่วยด้านการประชุมให้เป็นผล เจ็ดล้านบาทแล้ว หากทาง
รัฐบาลไทยอะลุ่มอล่วยต่อไป ก็คงจะมีรายได้อื่นๆ เข้ามาให้รัฐบาลได้คืนงบประมาณ
ตามที่กะไว้ แต่ถ้าถือกฎโดยไม่ยืดหยุ่น คงจะเสียผลประโยชน์ไปหลายล้านโดยไม่จำเป็น
งานที่ทุกคนตั้งใจทำมาจนถึงบัดนี้จะเสียและไม่เพียงเท่านั้น จะมีผลเสียหายสะท้อน
ไปอีกหลายด้านโดยไม่มองเห็น

ขอกรรมการ กตสม. โปรดอธิบายท่านประธานกรรมการอำนวยการให้ท่านเข้าใจ เชื่อว่าท่านจะช่วยแก้สถานการณ์ไว้ได้ทันเหตุการณ์ ดิฉันขอเรียนเพิ่มเติมว่า คณะกรรมการใหญ่ของสภาสตรีโลกนั้นประชุมเพียงปีละครั้ง ถ้าพลาดในการประชุม ต้นกรกฎาคมนี้อันแล้ว จะหมดหวังที่จะขอให้สภาสตรีโลกเข้าช่วยงานไคเน็กส์ให้เต็มที่ยิ่งกว่าเดิมในขั้นต่อไปซึ่งก็สำคัญมิใช่น้อย เพราะไทยเราจะได้เงินได้ผลคุ้มค่า ก็อยู่ที่จำนวนประเทศที่เข้ามาร่วมแสดง มาร่วมประชุมหารือกันช่วยชนบท นอกจากสภาสตรีโลกจะช่วยเองได้ เขายังมีทางที่จะร่วมมือกับองค์การสตรีอีก องค์การที่จะช่วยให้ได้มีผู้เข้าร่วมประชุมจากประเทศอื่นๆ ทั่วโลกที่ยังมิได้เป็นสมาชิกสภาสตรีโลกแต่เป็นสมาชิกขององค์การแต่ละอาชีพอีกด้วย

๒/ ดิฉันหารือกับหลายท่าน เห็นควรจะต้องนำเรื่องเก็บค่าผ่านประตูเข้าพิจารณาใหม่เพื่อกันความยุ่งยากต่างๆ ที่จะพึงเกิดขึ้น ถ้าปล่อยให้เข้าอย่างไม่มีระเบียบ ท่านข้าราชการท่านตั้งใจดีแต่ท่านไม่เคยจัดงานบ่อยอย่างพวกเราองค์การเอกชนจัด เฉพาะอย่างยิ่งท่านกรรมการ กตสม. ทุกท่านคืบงานมาแล้วทั้งนั้น ขอหารือรวบรวมเหตุผลต่างๆ ให้หนักแน่นเมื่อดิฉันกลับกรุงเทพมหานครจะได้ร่วมกันหาทางให้สำเร็จเพื่อผลดีของงาน

๓/ ด้านการประชุม ขอความกรุณาชี้แจงต่อกรมส่งเสริมการเกษตรและคณะกรรมการที่ได้ประชุม

๓/ก. ผู้ที่มาร่วมแสดงผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักรย้อมและเครื่องมือ และผู้ที่มาประชุมระดับสูงที่ตัดสินใจหรือบริหาร คือโคลโลเคียม ควรจัดให้อยู่ที่โรงแรมแอมแบแซเดอร์ตามที่จองไว้

๓/ข. ผู้ที่มาร่วมประชุมชาวชนบทจำเป็นต้องไปประชุมและอยู่สววงคินวาศน์ เพราะเบี้ยเลี้ยงและค่าที่พัก ตามที่ยูเอ็นเอฟพีเอจัดสรรให้นั้นไม่สามารถจะอยู่โรงแรมในกรุงเทพฯ ได้ ทั้งจะต้องแยกกันหลายแห่งมากเกินไปหากเราจะขึ้นให้ไปอยู่ตามโรงแรมถูกๆ ถึงกระนั้นการรับประทานก็จะยุ่งยาก เพราะยูเอ็นเอฟพีเอให้ค่าที่พักและอาหารเพียงวันละ ๓๐ (สามสิบดอลลาร์ทั้งค่าใช้จ่ายติดตัวเล็กๆ น้อยๆ) การอยู่ร่วมกันที่สววงจะได้ผลงานมากกว่า ทางสววงคินวาศน์จะจัดการปรับปรุงสถานที่และบังกะไลต่างๆ ให้เรียบร้อยและเสนอไว้ว่าจะคิดค่าพักและอาหารประมาณ ๓๕๐ บาท อย่างสูงไม่เกิน ๔๐๐ บาท ซึ่งควรแจ้งจองไว้ ๘ - ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ ดิฉันเสนอว่าคณะจัดประชุมควรจัดให้ทุกคนมาค้างกรุงเทพฯ เฉพาะคืนสุดท้าย ที่จะมีการเลี้ยงลา ขอมเสียค่าโรงแรมแพงหนอยคืนเดียว รุ่งขึ้นทุกคนก็เดินทางกลับทางเครื่องบิน ใครจะอยู่ต่อก็เป็นเรื่องของเขา

๓/ค. หัวข้อการประชุมขอให้ถือหลักเอกสารโคเน็กซ์ ๒ กำหนดไว้กว้างๆ ก่อนเพื่อให้ส่งเรื่องไปกระทรวง กรม กองต่างๆ ในประเทศได้เร็ว ให้เขาช่วยเลือกบุคคล คือข้าราชการและชาวชนบทที่จะมาประชุมก่อน จะดีกว่า

ส่วนการประชุมระดับสูงโคโลเคลเวียมก็มีในเอกสารโคเน็กซ์ ๒ เช่นกันจะต่อเติมเล็กน้อยได้ การเชิญกลุ่มนี้คงจะต้องอาศัยสภาพพัฒนาร่วมกรมวิเทศและสหประชาชาติ งานจึงจะเป็นผลต่อชาวชนบทอย่างแท้จริง เพราะองค์การที่กล่าวถึงมีน้ำหนัก ในการเชิญผู้อยู่ในตำแหน่งสูงที่คุ้นนโยบายและการตัดสินใจช่วยเหลือด้านเงินทองให้มาประชุมโคโลเคลเวียมได้ ทั้งสองหน่วยงานที่กล่าวถึงเป็นกรรมการโคเน็กซ์อยู่แล้ว ท่านจะได้มีบทบาทสำคัญในงานนี้

๔/ ขอ กตสม. เร่งเอกสารโคเน็กซ์สามที่กำลังพิมพ์ให้เสร็จภายในสิ้นเดือนมิถุนายน และขอจัดส่งให้ดิฉันที่เวียนนาทางสถานทูตไทยพร้อม โคเน็กซ์เอกสาร ๒ โดยด่วนก่อนดิฉันออกเดินทางไปประชุมที่ปารีส ๕ กรกฎาคม เพื่อจะส่งให้ยูนิโค ๒๐๐ ชุด เขาจะนำไปหาบริษัทประเทศต่างๆ มาแสดงเครื่องจักรเครื่องมือทุนแรงชาวชนบท ส่งไว้ให้ดิฉันและคณะผู้แทนที่จะเข้าประชุมเวิร์ลด์ คราฟท์เคาน์ซิลในเวียนนา แจกจ่ายเชิญชวนประเทศที่มาร่วมประชุมหัตถกรรม ร้อยประเทศ พร้อมผู้เชี่ยวชาญสำหรับชุดนี้ ขอ ๑๕๐ ชุดๆ หนึ่งคือโคเน็กซ์เอกสาร ๒ และ ๓ ขอให้สภาหอการค้าออสเตรเลียให้แก่พ่อค้าที่จะนำสินค้าไปแสดง ๕๐ เล่ม โคเน็กซ์ ๓ ขอส่งไปให้ที่สถานทูตไทยในโคเปนเฮเกน ทั้งโคเน็กซ์ ๒ และ ๓ รวม ๒๐๐ ชุด และโคเน็กซ์ ๓ ห้าสิบ ขอกรุณาส่งของที่มีหัวงานโคเน็กซ์ขนาดที่ใส่เอกสารโคเน็กซ์ ๓ ได้พอดี ให้ครบตามทุกจำนวนนั้นๆ ด้วย

๕/ ขอกรุณาเร่งเรื่องกระดาษหัวจดหมายและซองเมลส์อากาศที่จะต้องใช้ในการติดต่อ เติมชื่อกรรมการที่เพิ่มในแบบเดิม และใส่ว่านายกเป็นประธานกรรมการกิตติมศักดิ์ ดิฉันได้ทำให้กรรมการไว้แล้ว หากรอจนได้พระบรมราชูปถัมภ์อาจจะช้าเกินไป เอาไว้พิมพ์เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยได้ ขณะนี้จำเป็นต้องใช้ก็ขอช่วยให้กรรมการสามารถได้อนุมัติให้จัดพิมพ์สักห้าร้อยหรือพันแผ่นก่อนแล้วเก็บแบบไว้พิมพ์เพิ่ม จะเร็วกว่า

ขอ กตสม. วางรูปงานไว้ว่าจะจัดโครงร่างคร่าวๆ ถึงวิธีการรับผู้มาประชุมให้สะดวก จะต้องอาศัยองค์การใดที่เหมาะสมเข้าช่วยด้านใดบ้าง พิธีเปิดงานแสดงเปิดการประชุมชาวชนบท พิธีปิดจะมีไหม งานเลี้ยงลา สังเขปการจัดงานไว้คร่าวๆ พอเป็นหลักปฏิบัติ

สภาสตรีเยอรมันได้มีจดหมายมาถามว่า เขาหาของหลายอย่างได้แล้วโดยที่ไม่เกี่ยวกับด้านรัฐบาล จะให้เขาส่งไป ณ ที่ใด ดิฉันเชื่อว่าคงจะมีสภาสตรีอีกหลายประเทศทำเช่นเดียวกัน เพื่อหาเงินช่วยสภาสตรีโลก ดิฉันขอหารือ กตสม. ว่าของเหล่านี้เราควรเจรจากับทูตประเทศเขาไว้ก่อนดีไหมคะว่าให้ส่งในนามสถานทูตจะได้ไม่ต้องเสียภาษี แล้วนำมาเก็บและขายที่สภาสตรี ซึ่งจะหารือกันว่าจะจัดออกร้านในบริเวณสภาสตรี ร่วมสินค้าไทยและต่างประเทศที่ไม่เข้าข่ายอันดับประเทศ เก็บเงินเข้าสภาสตรีส่วนหนึ่งและแบ่งให้สภาสตรีโลกส่วนหนึ่ง ไทยจะได้มีเงินไว้ใช้ในโครงการต่างๆ ของเราอีกด้วย กตสม. อาจวางโครงหลักไว้ก่อนได้ สิงหาคมจึงค่อยดูรายละเอียดและความเหมาะสมที่จะเป็นไปได้นะคะ

ดิฉันขอเรียน กตสม. อีกเรื่องคือเรื่องการแข่งขัน ขอ กตสม.ช่วยให้ความอุ่นใจแก่คุณหญิงนวลฟ่องว่าเราจะช่วยให้ทุกอย่างเรียบร้อยตามที่เธอต้องการ ขอให้เตรียมการด้านไทยให้เป็นไปโดยเรียบร้อย ขณะนี้ขอให้เร่งเอกสารที่กรรมการของเธอได้เตรียมเรียบร้อยแล้วให้ออกมาประกาศให้เป็นที่ทราบเพื่อผู้ที่สนใจเข้าแข่งจะได้ทราบกำหนดกฎเกณฑ์ปฏิบัติให้ถูกต้อง ขอให้ดิฉันได้เอกสารมาให้ทันแจกผู้ผลิตหัตถกรรมเป็นจำนวนมากที่จะมาประชุม เวลด์คราฟแคนซิลที่เวียนนา ๒๓ กรกฎาคม - ต้นสิงหาคม ฝากอธิบดีกรมส่งเสริมและคุณเชิดพงศ์กระทรวงอุตสาหกรรมที่จะมาประชุมก็ได้ค่ะ เราจะได้ช่วยกันแจก หลายร้อยก็ดีค่ะ ๒๐๐ - ๓๐๐ เล่ม ความจริงถ้าพิมพ์สวยๆ ไม่ทัน พิมพ์โรเนียวหลักการเข้าแข่ง มาแจกก็ได้นะคะ เมื่อพิมพ์สวยๆ แล้วขอให้จัดส่งหัวหน้าผลิตภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่ ให้เขาช่วยแจกแจ้งแก่ศิลปินหัตถกรรมก็ได้แจ้งอีกทางหนึ่ง กรมศิลปากรคงจะมีรายชื่อ ตำบลที่อยู่ของพิพิธภัณฑ์ ถ้าไม่มีขอม.ล.อนงค์ติดต่อขอจากยูเนสโก ในกรุงเทพฯ ไว้โดยด่วนทันทีนะคะ จะได้เตรียมของไว้

ดิฉันหวังว่าคุณหญิงมาลีจะมีสุขภาพดีขึ้นแล้ว ดิฉันมั่นใจว่า กตสม. คงช่วยกันดูแลเธอเป็นอย่างดี ดิฉันขอฝากความห่วงใยระลึกถึงมาด้วยใจนึกถึงบุญคุณของเธอเสมอเป็นนิจ ขอกรุณาเรียนให้เธอทราบด้วยนะคะ

ดิฉันขอขอบพระคุณ กตสม.ทุกท่าน ขอฝากความระลึกถึงมาด้วยใจนึกถึงบุญคุณของทุกท่านเสมอและภาวนาขอให้ทุกท่านมีสุขภาพดีทั้งกายและใจ

ด้วยนับถือยกย่องความสามารถของทุกท่าน

ดิฉัน

งามจิตต์ บุรฉัตร

พล. ร่ายชื่อท่านต่างๆ ที่เสนอกรรมการอำนวยการแล้ว ตามรายชื่อที่กรรมการ
กรรมการขอให้เป็นที่ปรึกษา กรรมการประสานงาน และกรรมการอำนวยการ และ
อื่นๆ ตามความเหมาะสมค่ะ ประธานกรรมการอำนวยการจะแต่งตั้งเพิ่มเติมได้ค่ะ
หาก กตสม. เห็นว่าควรเชิญท่านใดเพิ่มเติม ก็เสนอได้ค่ะ ขณะนี้เวลางานโคเน็กส์
เหลือน้อยเข้ามาทุกที เรื่องค่าลงทะเบียนที่จะยอมให้สภาสตรีโลกนั้นสำคัญมาก
งานนี้จะได้เงินและได้ผลแก่ประเทศไทยขึ้นอย่างมากกับเรื่องนี้ ขอให้ตัดสินใจเด็ดขาด
มาโดยเร็วนะคะ ยิ่งได้คำตอบเร็วเท่าไรยิ่งดี ถ้าทางไทยยอมตกลงเพียงเงินแค่เล็กน้อย
โดยไม่เจตนาจะให้งานนี้ล้ม หรือล้มให้ประเทศเสียหาย สำนักเลขที่ปารีสเขาจะได้
เตรียมจดหมายกระตุ้นสภาสตรี ๗๓ ประเทศให้เร่งมือทำงานเร็วขึ้น จดหมายนี้จะ
ต้องแปลเป็นสามภาษาทันที และขออนุมัติจากคณะกรรมการใหญ่เมื่ออนุมัติแล้วยัง
จะต้องเตรียมพิมพ์โรเนียว นำไปเชิญชวนให้ข้าราชการ และผู้แทนองค์การสตรีที่มา
ประชุมที่โคเปนเฮเกน กลางกรกฎาคม จาก ๑๕๓ ประเทศที่เป็นสาขาสหประชาชาติ
ช่วยนำเรื่องไปแจ้งแก่รัฐบาลของเขา ไทยเราก็ได้ผู้ช่วยแรงงานอีกคณะหนึ่ง แต่ใน
การที่จะแจกคำอธิบายและคำเชิญชวนให้ผู้แทนเหล่านั้นช่วยวิธีใดสถานใดนั้นจะต้อง
อาศัยชื่อและผู้แทนของสภาสตรีโลกที่เข้ามาประชุมจากประเทศต่างๆ นั้น เข้าช่วย
ติดต่อกันโดยตรงเป็นส่วนตัว ซึ่งได้ผลกว่าการส่งจดหมายเฉยๆ ประธานสภาสตรีจะ
ไปประชุมที่โคเปนเฮเกนเอง ถ้ารัฐบาลไทยตกลงเรื่องค่าลงทะเบียนนี้ได้ เขาจะได้
ปฏิบัติงานช่วยหาแรงงานเข้าช่วยเพิ่มขึ้น ลำพังตัวดิฉันเองสั่งงานโดยตรงไม่ได้

ข้อความข้างบนนี้เป็นวิธีการปฏิบัติ ขอให้อยู่แค่ กตสม. และประธานอำนวยการ
โคเน็กส์เท่านั้น มิฉะนั้นแผนปฏิบัติจะถูกโค่นต่อไปอีก แม้ว่าจะได้อนุมัติให้เก็บค่า
ลงทะเบียนได้ ขอ กตสม. ระวังทุกก้าวงาน บางเรื่องต้องเก็บไว้เฉพาะ กตสม. มิใช่
ทุกคนที่เจตนาดีต่อชาติบ้านเมืองโดยแท้ และมีอีกหลายๆ อย่างที่พยายามให้งาน
เตรียมโคเน็กส์ล่าช้าไปเรื่อยๆ ทุกกรณีอย่างไม่น่าเชื่อ ฉะนั้นขอ กตสม. ระมัดระวัง
ไปด้วยในขณะที่พยายามให้งานรุดหน้าโดยเร็วนะคะ การทำงานทุกอย่างต้องมี
อุปสรรคและเรื่องที่ทำให้เดือดเนื้อร้อนใจเป็นของธรรมดา ขอ กตสม. หนักแน่น
ยึดเหนี่ยวกันไว้ แก้ปัญหาให้หลุดไปทีละข้อๆ จนกว่าเราจะทำประโยชน์ให้ส่วนรวมได้
สำเร็จ ขอกรุณาเขียนความท้อถอยทิ้งไปจากตัวเราทุกคนนะคะ

รักและขอบคุณ

งามจิตต์

- หมายเหตุ** - งาน Conex โคเน็กซ์ ๘๑ คือ International Crafts Exhibition and Conference for rural people รัฐบาลไทย จัด ๖ - ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ ตามข้อเสนอของ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ
- ไอซีดับเบิลยู - ICW - International Council of Women - สภาสตรีระหว่างประเทศ หรือสภาสตรีโลก
 - กรรมการติดตามงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ๖ ท่าน คือ คุณหญิงสุคนธ์ ชลออยู่ (ภริยา พลเรือเอก สงัด)
 - คุณหญิงอุดมลักษณ์ ศรียานนท์ (พี่สาว พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ รมต.อุตสาหกรรม สมัยนั้น) / คุณถนอมจิตต์ หุตะสิงห์ / คุณหญิงสุภาพ วิเศษสุรการ / คุณหญิงมาลี พ.สนิทวงศ์ / ม.ล.อนงค์ นิลอุบล
 - ตลาดร่วม - ตลาดร่วมยุโรป (EEC)
 - สำนักเลขา - สำนักเลขา ICW ที่ Paris
 - เอกอัครราชทูตประชา คุณะเกษม
 - ท่านผู้หญิงนวลพ้อง เสนาณรงค์
 - คุณศรีสรรค์ เลหาเรณู / คุณบุณทิพา สิมะสกุล - กท.พาณิชย์
 - กรรมการ - กรรมการ ณ วงศ์ปิยะกุล เลขานุการส่วนตัวในหม่อมงามจิตต์ฯ

งบ./เวียนนา80/102 sec.

Apartment Rothensteiner Ap. 14
Neustiftgasse 66, Vienna 1070, Austria
23 มิถุนายน 80

กรรมการหลานรัก

ป้าส่งรายงานมาทาง ก.ต.ส.ม. ที่สอตมานี้ ขอให้ท่านย่อ ตัดตอนเสนอ
ประธานอำนวยการตามที่ท่านเห็นควร

พิมพ์ติดที่ได้มาใช้นานเก่าและหนักมาก ป้าจึงเขียนส่งกรรมการแทนการพิมพ์
หวังว่าหลานคงจะได้พักบ้างแล้ว การเหนื่อยเกินไป ซึ่งเป็นความผิดของป้าที่ขอความ
ช่วยเหลือจากหลานมากเกินไป ฉะนั้นหลานจึงใจไม่หนักแน่นพอจะรับเรื่องต่างๆ
ได้ด้วยอารมณ์เย็น เมื่องานเบาลงคงจะค่อยๆ คิดได้ ว่าจะแบ่งเวลาของหลาน
ประการใด ทำสิ่งใดได้บ้าง อะไรที่เหลือบากว่าแรง ก็ขอให้บอกตรงๆ แล้วเราจะได้
ช่วยกันแก้ไขหาทางแบ่งเบาให้ เท่าที่หลานทำมาก็ดีมากเกินอายุ และประสบการณ์
ของหลาน ซึ่งผู้ใหญ่ทุกคนก็ชม ขอให้รักษาคำชมไว้ให้ดี แต่อย่าให้เกินขอบเขตกำลัง
ของหลาน เพราะสุขภาพเป็นของสำคัญ จิตใจก็สำคัญ ทำให้สบายปล่อยๆ ไปบ้าง
เชื่อป้าเถิดว่าเราพยายามแล้วอย่างมากทุกวิถีทางเช่นนี้ พี่เบ๊งบบมีท่านจะช่วยให้
เราสามารถช่วยชาวชนบทได้

เมื่อกระตาดหัวจดหมายพิมพ์เสร็จ ขอแบ่งส่งมาให้ป้าบ้างเล็กน้อย

ขอเตรียมเจ้าหน้าที่ของถึงสภาสตรีประเทศต่างๆ แบ่งประเทศที่พัฒนาแล้ว และ
กำลังพัฒนาไว้ให้ป้าตรวจก่อน ถ้ามีเวลาที่ทำไว้หลายๆ ชุด 2 - 3 ชุด

ขอเตรียมทำ list องค์การระหว่างประเทศที่ช่วยงานพัฒนาในประเทศไทย ถ้าม
จากกรมประชาสงเคราะห์ กรมพัฒนา กรมวิเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พร้อมตำบลที่อยู่
ชื่อผู้อำนวยการองค์การ เตรียมไว้ให้ป้าให้พร้อมแต่บัดนี้ รวมทั้ง Rockefeller
Foundation, Ford Foundation (คุณหญิงชนิษฐาคงช่วยได้บ้าง) Asia Foundation
และองค์การ Philanthropist อื่นๆ ประธานใหญ่ Lyons Free Masons อย่าลืมรายชื่อ
ประธานหอการค้าประเทศต่างๆ ในไทยพร้อมตำบลที่อยู่ office บ้านและโทรศัพท์

กรรมการงบประมาณตัดสินประการใด เรื่องเงินค่า registration ขอพยายาม
แจ้งผลให้ป้าทราบโดยด่วน

ขออ่านจม.ก.ต.ส.ม. และปฏิบัติตามนั้นด้วย

ขอติดต่อกับคุณสมศักดิ์ กระทรวงการต่างประเทศโดยใกล้ชิด เมื่อกระทรวง
ได้คำตอบจดหมาย ที่ กต.0501/ว31759 11 มิถุนายน จากสถานทูตใด ขอให้รีบแจ้ง
ให้ป่าทราบด่วนด้วย จะได้แจ้งสภาสตรีประเทศนั้นๆ ติดตามงานได้ถูกแหล่ง

อากาศทางนี้ยังหนาว ไม่ใคร่มีแดด

หากป่าได้ทำให้หลานเจ็บช้ำน้ำใจด้วยประการใด โดยไม่ตั้งใจ ขออภัยแก่ป่า
ด้วยนะจ๊ะ ป้าซาบซึ่งในความปรารถนา และตั้งใจของหลานเสมอ

ขอฝากขอบใจอรพินท์ ดวงมัลย์ สุพรและทุกคนในแหลมทอง ตลอดจนผู้ส่ง
จดหมาย มีชายก็คน หญิงก็คนที่ช่วย จะได้หาของเล็กๆ น้อยๆ ไปฝากให้ครบ

ป้าคิดถึงหลานเสมอ อยู่นี้ต้องพิมพ์จดหมายเองหมด

ขอระวังสุขภาพดีๆ นะจ๊ะ

ขอบใจในความดีของหลานเสมอ

ป้า งามจิตต์

- ขอให้เบอร์โทรศัพท์ทุกเบอร์ของ ค.ญ.สุภาพ กับ ดร.นิพนธ์
- ขอช่วยติดต่อ ดร.นิพนธ์ เทพวัลย์ แจ้งเรื่องที่ป่าขอให้ Dr.Salas ได้
เข้าเฝ้าพระเจ้าอยู่หัว ให้ ดร.นิพนธ์ติดต่อกับคุณหญิงสุภาพโดยใกล้ชิด โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งเวลา Mr.Tan มาถึง กท. 3 กรกฎาคม
- ขอให้ คุณหญิงสุภาพ ติดตามเรื่องเข้าเฝ้าให้สำเร็จ อย่าลืมเดิมชื่อ
ดร.นิพนธ์ เดิมอธิการบดีจุฬา ถ้าจำเป็นให้เบอร์โทรศัพท์คุณหญิงสุภาพกับดร.นิพนธ์
ทุกเบอร์ ระวังงาน

หมายเหตุ ก.ต.ส.ม - กรรมการติดตามงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย
(คุณหญิงทั้ง ๕ ท่าน)

คุณหญิงขนิษฐา - คุณหญิงขนิษฐา วิเชียรเจริญ

คุณหญิง สุภาพ - คุณหญิงสุภาพ วีรวรรณ

คุณสมศักดิ์ - คุณสมศักดิ์ สุริยวงศ์ (กรมเศรษฐกิจ)

อรพินท์ - คุณอรพินท์ คณาธนะวนิชย์

ดวงมัลย์ - คุณดวงมัลย์ วงศ์วุฒินันต์

สุพร - คุณ สุพร ลิปวัฒน์

กรณีการณ์หลานรัก

จ.ม. 25 มิ.ย. กว.15 โคนีกซ์พร้อมเอกสารป่าได้รับแล้ว ขอบใจที่โทรศัพท์ มาด้วย

1. ขอฟิมพ์เสนอหน้ารายงานการประชุม ครั้งที่ 4 เมื่อ 12 มิถุนายนโดยด่วน ดังต่อไปนี้ หัวข้อ “หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร รองประธานกรรมการอำนวยการ ขอแจ้ง รายงานการประชุม ครั้งที่ 4/12 มิถุนายน 2523

หน้า 6 ข้อ 2.7 ขอแจ้งจำนวนเงินที่ถูกต้องคือ ขอสิบ อเมริกัน 25 มิถุนายน ครั้งแรกอนุมัติจ้างผู้ประสานงาน 10,500 ดอลลาร์อเมริกัน 9 พฤศจิกายน อนุมัติ เงิน 341,670 บาท

ขอกรณีการฯ ทวนเลขให้แน่ ตามโทรเลขหลังแจ้ง 341,670 บาท แต่ครั้งแรกไม่ทราบอนุมัติจำนวนเท่าใดแน่ รวมกันเท่ากับเงินทั้งหมด ปี 1980-1981 ตาม UNFPA ให้แน่แล้วแก้ตามนี้

หน้า 10 ข้อ 3.37 บรรทัดสุดท้าย ข้อ.....ขอเติมให้อ่านได้ดังนี้

หม่อมงามจิตต์ฯ.....และให้หน่วยสาขาสหประชาชาติดังกล่าว ขอให้เติมข้อความเติมเป็นดังนี้ “.....” ดังกล่าว และแจ้งประเทศต่างๆ ที่มี ผู้แทนในองค์การสหประชาชาติที่ โรม เวียนนา เจริญด้วย ตามคำขอร้องของกระทรวง เพื่อขอให้ผู้แทนสั่งข้างานโคนีกซ์ไปยังประเทศของเขาอีกทางหนึ่งด้วย

หน้า 14 ข้อ 5.3 ข้อเสนอ ททท. ยังไม่มีผู้ได้รับทราบ และไปปฏิบัติ

2. ขอฟิมพ์รายงานผลการปฏิบัติเสนอ กตสม. ปรับปรุงข้อความเสนอท่าน ประธานอำนวยการ และสำนักเลขาฯ ทุกครั้ง

ก. ติดต่อขอร้องทูตมลายูในเวียนนาช่วยแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในประเทศมลายู ทูตให้ชื่อ และที่อยู่มา 2 องค์การ

ข. เอกอัครราชทูตสเปนในเวียนนา ช่วยติดต่อให้ได้พบหัวหน้าองค์การ น้ำมัน ชื่อนายออร์ติส (Ortiz) เขาจัดการนัดให้ไปพบหัวหน้าฝ่ายทุน Opec ขณะนี้ กำลังขอวิธีการช่วยเหลือของ Opec เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อหาทางให้ได้เงินมา ช่วยชาวนาชาวไร่ ที่ไม่มีทุนรอนมากต่อไป

3. ติดตามยูนิโด เรื่องขอช่วยให้ประเทศต่างๆ นำเครื่องจักรเครื่องมือ ทุนแรงในการกลสีกรรมและหัตถกรรมมาแสดง ต้องเปลี่ยนหน่วยช่วยเหลือใหม่ เพราะ

หน่วยเดิมที่ประสานองค์การเอกชนรับว่าจะดำเนินการถูกยุบไป การส่งต่อให้อีก 2 หน่วยงานช่วย จึงต้องอธิบายกันใหม่

4. เรื่องการแสดงสินค้าหัตถกรรม ขณะนี้กงสุลติดต่อพ่อค้าต่างๆ ได้ยาก เป็นระยะพักร้อน พระองค์เปรม ป้างามจิตต์ และศรีสรณ์ พยายามสืบจากเพื่อนฝูง ขอให้ช่วย ได้ทราบชื่อบริษัทใหญ่ๆ ที่สนใจจะส่งสินค้าออกไปเมืองไทย และยินดีช่วย หลายบริษัท จึงได้ส่งชื่อ โทรศัพท์ ไปให้กงสุลกิตติมศักดิ์ดำเนินการต่อไป เมื่อท่าน เหล่านั้นกลับจากธุรกิจในประเทศ

5. เอกอัครราชทูตไทยเปลี่ยนใหม่เมื่อ 29 มิถุนายน งาน Conex หยุดไปชั่วคราว เพราะท่านทูตเก่ามีงานทำก่อนกลับ ท่านทูตใหม่ยังต้องศึกษางาน Conex และท่านกำลังมีงานมากเพราะเริ่มงานใหม่ๆ ท่านรับจะช่วยงาน Conex เต็มที่

เป็นที่น่าเสียดายที่ ฯพณฯ ท่านประธานกรรมการอำนวยการจะมา แต่ป่า ต้องไปประชุมปารีส เชื่อว่าท่านมาเยือนออสเตรเลียครั้งนี้ จะเป็นผลดีต่องาน Conex เพราะท่านเคยเป็นเอกอัครราชทูตที่นี่ พ่อค้าต่างๆ ยังจำได้ และท่านมีเพื่อนที่นี่ มากมาย

ขอฝากรักคิดถึงยังทุกๆ ท่านทั้ง กตสม. และกรรมการอื่นๆ ที่ช่วยงาน Conex

รักและเอ็นดู
ป่า งามจิตต์

หมายเหตุ โคเน็กส์ ๘๑ - International Crafts Conference and Exhibition 1981

พระองค์เปรม - พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร

ก.ต.ส.ม - กรรมการติดตามงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย

(คุณหญิงทั้ง ๕ ท่าน)

ฯพณฯ ประธานกรรมการอำนวยการ - พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

รมต. กระทรวงอุตสาหกรรม

ททท. - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ศรีสรณ์ เลขาเรณู (ภริยาเจ้าหน้าที่ไทยในองค์การระหว่างประเทศ)

ขณะเข้าร่วมประชุมใหญ่รอบ ๓ ปี ของ ไอ ซี ดับเบิลยู
โรงแรมนารายณ์ กรุงเทพฯ ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๓

*Participating in the Tri-annual general meeting of ICW
at the Narai Hotel in Bangkok, 1970.*

ประชุมคณะกรรมการอำนวยการ ไอ ซี ดับเบิลยู
ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

The meeting of the executive members of ICW in London

คุณลักษณะของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จากมุมมองของ ม.ล.ธีรฉัตร บุรฉัตร

ม.ล.ธีรฉัตร บุรฉัตร

ในสมัยที่พระองค์เจ้าเปรมและหม่อมงามจิตต์ไปพำนักรอยู่ ณ ประเทศเดนมาร์กหลังจากที่ท่านได้พ้นฐานะของการเป็นทาสแล้ว เพื่อทำงานให้กับ United Nations นั้น ทุกๆ ปีท่านทั้งสองจะไปพำนักรอยู่ที่ Royal Hotel ณ กรุงโคเปนฮาเกนเป็นเวลา ๓ - ๖ เดือน ผมทำงานเป็น Station Supervisor ของบริษัทสายการบิน Scandinavian Airlines System ประจำอยู่ที่สนามบิน Kastrup และก็ได้อีกโอกาสมาช่วยท่านทั้งสองพิมพ์งานของสหประชาชาติเกือบทุกวัน ทั้งก่อนเข้าทำงานและหลังเลิกงานโดยที่พระองค์เปรมเป็นผู้เขียนบทภาษาอังกฤษ ผมเป็นผู้พิมพ์ และหม่อมแม่เป็นผู้พูดในสหประชาชาติซึ่งท่านเป็นประธานสภาสตรีของโลกเป็นคนแรกที่เป็นคนไทยอยู่ในขณะนั้น

ท่านมีความภาคภูมิใจมากในตัวของท่านในฐานะที่เป็นตัวแทนของผู้หญิงไทยคนหนึ่งที่อยู่ในตำแหน่งนั้นและสามารถที่จะสร้างชื่อเสียงและช่วยประเทศของเราได้อย่างเต็มที่ที่ท่านทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย บางทีก็ทั้งวันทั้งคืนแทบจะไม่ได้พักเลย มีทั้งเอกอัครราชทูตของประเทศต่างๆ และผู้ใหญ่หลายฝ่ายจากหน่วยงานต่างๆ ของสหประชาชาติมาพบท่านอย่างมากมายต่อเนื่อง จนพวกเราทุกคนคุ้นเคยกับท่านเหล่านั้นเป็นอย่างดี หม่อมแม่สร้างสัมพันธไมตรีทางการทูตและสร้างผลประโยชน์ให้แก่ชาติได้อย่างมากมาย กอปรกับการที่ท่านพูดได้หลายภาษา เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส และภาษาสเปน จึงเป็นส่วนได้เปรียบในการปรึกษาหารือกับตัวแทนของชาติต่างๆ จะเรียนภาษาอื่นๆ อีกท่านบอกว่าเดี๋ยวสมองแตกตาย

ท่านได้เล่าถึงประสบการณ์ในชีวิตของท่านพร้อมกับสั่งสอนผมไปด้วยในตัวหลายต่อหลายเรื่อง อาทิ ในสมัยที่เรียน **เกสซกร**นั้น ท่านมีแต่จิตใจที่คิดอยากจะช่วยเหลือผู้คนให้พ้นจากความเจ็บป่วยและความทุกข์ยาก ไม่ชอบคิดถึงแต่ผลประโยชน์ของตนเองเลยแม้แต่หน่อย ท่านให้ดูตัวอย่างของความทุ่มเทของผู้ที่อยู่สูงสุดในแผ่นดิน คือองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทั้งสองพระองค์ใช้เวลาทั้งหมดในชีวิตที่จะช่วยเหลือประชาชนของประเทศด้วยจิตใจที่ผ่องแผ้วบริสุทธิ์ ไม่ว่าจะทรงเหนื่อยแค่ไหน ลำบากพระหทัยแค่ไหน

ก็ไม่เคยย่อท้อ และสิ่งที่ได้มาก็คือ ความสุขภายในจิตใจที่ได้จากการที่ได้ทำบุญ ดีใจ-
ชื่นใจ ที่ได้เห็นผู้อื่นมีความสุข พ้นจากความยากลำบาก และมักก็เป็นความสุขที่
ตนเองได้รับด้วย ท่านเคยสอนผมอยู่เสมอว่า **“ยังอยู่สูงเท่าไร เราก็ต้องยิ่งก้มลง
มาช่วยเหลือคนอื่นมากเท่านั้น และเป็นสิ่งเดียวที่ทำให้ฟ้ากับดินมาบรรจบกันได้
เป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน”** หมายถึงผู้คนในทุกๆ ชั้นของสังคมย่อมเอื้อมือถึงกันได้เสมอ
ย่อมให้ความช่วยเหลือกันต่อกันได้เสมอ

ท่านได้พูดถึงมูลนิธิตาบอด-หูหนวก-คนใบ้ ที่ท่านกับหมอเพียร เวชบุล
ได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้นมาว่า นั่นก็คือการช่วยเหลือคนให้พ้นทุกข์ชนิดหนึ่ง ทำให้พวกเขา
ได้เห็นถึงความสำคัญและความสามารถของตน มีความภาคภูมิใจในตัวเองโดยไม่ต้อง
มานั่งคำนึงถึงแต่ความพิการและความลำเค็ญของตนเอง ท่านชอบพาผมไปเล่น
กับคนพวกนี้อยู่เสมอเพื่อให้ได้เห็นถึงความแตกต่างและให้เรียนรู้ถึงประสบการณ์ชีวิต
ในลักษณะต่าง ๆ กัน และให้ผมมีจิตใจเมตตาปราณีให้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ
และนี่เป็นคุณสมบัติที่ท่านปลูกฝังมาให้กับผมจนถึงปัจจุบัน ท่านชอบว่าจ้างคนพิการ
มาทำงานให้ เช่นในสมัยที่ทำหนังสือพิมพ์ **“สแตนด์การ์ดเยาวชน”** นั้น ท่านก็จ้างคน
ตาบอดมาเป็นพนักงานรับโทรศัพท์ และคนพิการมาตรวจบริวหนังสือพิมพ์ ซึ่งทุกคน
ก็ทำงานได้ดีไม่มีที่ติ แถมยังสอนให้ผมได้ฝึกรับโทรศัพท์และพิมพ์ดีดเป็นมาตั้งแต่เล็ก
เสียอีกด้วย

สำหรับในเรื่องของชีวิตคู่ นั้น ท่านทั้งสอง ทั้งพระองค์เปรมและหม่อมงาม
จิตต์เป็นผู้ที่มีลักษณะและอุปนิสัยที่เหมือนกันในทางด้านของความเมตตาอารี ชอบ
ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่คิดถึงตัวเองเลย ทุ่มเทให้กับงานทั้งกำลังกายและกำลังใจ วันๆ
หนึ่งทำงานหามรุ่งหามค่ำ เพื่อให้เป้าหมายในการช่วยเหลือมูลนิธิต่างๆ สำเร็จลุล่วง
ไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านของสหประชาชาติเพื่อผลประโยชน์ของประเทศ
ชีวิตการแต่งงานของทั้งคู่ซึ่งท่านได้สอนผมไว้อยู่เสมอว่า **“หากใช้ชีวิตคู่ในการเป็น
เพื่อนแท้ต่อกัน จะทำให้ชีวิตราบรื่นกว่าการใช้ชีวิตแบบคู่ผัวตัวเมียธรรมดา เพราะ
การเป็นเพื่อนแท้จะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ได้กระชับแน่นแฟ้นกว่า
ลึกซึ้งกว่า ไม่มีการทึงหวง ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งในเรื่องไร้สาระ มีแต่ความ
อ่อนโยนต่อกัน ไม่ใช่เอาใจกัน มีแต่ความรักที่แน่นแฟ้นและมั่นคง ทำอะไรก็ทำ
ด้วยกันโดยไม่ต้องมีการปิดบังซ่อนเร้นใดๆ ต่อกัน”** และนี่ก็เป็นชีวิตในการครอง
เรือนที่ผมได้ใช้มาจนถึงปัจจุบัน และก็พบว่าทุกอย่างเป็นความจริงอย่างที่ท่านพูดทุก
ประการ มีแต่ความสุขในชีวิตครอบครัว

ในวัยเด็กจนถึงสาว ท่านบอกว่าท่านแทบจะไม่มีเวลาทำตัวเป็นเด็กวัยรุ่นเลย แตกต่างกับพี่ ๆ น้อง ๆ ของท่านโดยสิ้นเชิง ซึ่งท่านเคยบอกว่าคุณยายเคยบ่นว่าท่าน แหกคอกอยู่คนเดียว เรียนเป็นเรียน ไม่เที่ยวไม่เตร่ และไม่แต่งตัวหาหน้าตาปากทาคิ้ว อยู่ยังงี้ก็อย่างงั้น ซึ่งท่านเคยบอกกับผมเสมอว่า **“หน้าสวยแต่ใจไม่สวย มันก็เหมือนคนไม่เอาไหน หน้าที่เป็นธรรมชาติ นิสัยที่เป็นธรรมชาติ ถ้ามันจะดี มันก็จะทำให้เราสวยได้ทั้งกายและใจ”** และขอยืนยันว่าจริงครับ พันเปอร์เซ็นต์เลย ซึ่งข้อนี้เป็นข้อที่ผมนำมาใช้เลือกคู่ชีวิตของผมและอยู่เป็นสุขได้จนถึงทุกวันนี้

ในเรื่องของความร่ำรวยนั้นไม่ต้องพูดถึง เพราะท่านเป็นคนที่มีแต่ให้จึงไม่รวย ทั้งพระองค์เปรมและหม่อมงามจิตต์ ท่านพูดเสมอว่าไม่มีสมบัติอะไรจะให้ มีแต่การให้ความรู้ที่จะต้องไปพึ่งพาตัวเองเท่านั้น ท่านสอนอยู่เสมอว่า **“ของนอกกายไม่ตายหาใหม่ได้ แต่สมบัติแห่งความดีและการมีจิตใจที่ดีนั้น-ถ้าไม่สร้างสม ถ้าไม่ปฏิบัติ จะหาอย่างไหนไม่ได้** ท่านเคยไปจำคำพระองค์หนึ่งมาบอกกับผมว่า **“คนเรานั้นจะมีอายุโดยทั่วไปก็แค่ ๘๐ ปีเท่านั้น ซึ่งเท่ากับ ๒๙,๐๐๐ วัน และเราจะเห็นดวงตะวันและดวงจันทร์ก็แค่อย่างละครึ่ง นั่นคืออย่างละ ๑๔,๕๐๐ ครั้ง ขณะนี้เราเหลืออีกกี่วันกันเอง อีกไม่นานก็ตายแล้ว สมบัติก็เอาติดตัวไปไม่ได้แม้แต่ชิ้นเดียว จะโลภมากไปทำไม สร้างไว้พอสมควรก็พอ สู้หมั่นทำดี ช่วยเหลือสังคมให้จิตใจเรามีความสุข และผ่องใสบริสุทธิ์จะไม่ดีกว่าหรือ”**

ส่วนเรื่องความโกรธแค้นเคืองคนอื่นนั้น ท่านแทบจะไม่มีเลย ถึงแม้จะโกรธก็ปลงได้เร็ว เพราะท่านถือว่าแต่ละคนมีกรรมเป็นของตนเอง ใครสร้างอะไรไว้ก็จะได้รับตอบสนองด้วยสิ่งนั้น **“ทำดี-ดี ทำชั่ว-ชั่ว”** ไม่เคยพูดว่าจะได้อะไรเป็นสิ่งตอบแทน

.....

ภาคผนวก ข.

องค์การการกุศลที่สำคัญในประเทศไทย ที่เกิดจากความริเริ่มของ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเล็งเห็นว่าหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นตัวแทนที่ดีของประเทศไทย เนื่องจาก ได้อุทิศชีวิตส่วนใหญ่ในการปรับปรุงสวัสดิภาพสังคมของเพื่อนร่วมชาติให้ดีขึ้น โดย ไม่คำนึงถึงฐานะชนชั้น จนเป็นผลให้เกิดมีองค์การการกุศลที่สำคัญในประเทศไทย หลายแห่งที่เกิดจากความริเริ่มของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม”

คัดจากจดหมายที่ราชเลขาธิการ (ม.ล.ทวีสันต์ ลดาวัลย์) มีถึง ดร.โตลาซซาฮ์ อติตประธานสภาสตรีระหว่างประเทศที่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เข้ารับตำแหน่งสืบต่อ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้เป็นผู้ริเริ่มองค์การการกุศลที่สำคัญในประเทศไทย เป็นจำนวนมาก จึงเห็นควรรวบรวมไว้ในหนังสือเล่มนี้ เพื่อเป็นความรู้เกี่ยวกับ องค์การการกุศลและกิจกรรมเพื่อสังคม ซึ่งมีอยู่ในประเทศไทย เป็นการศึกษาความ ก้าวหน้าขององค์การดังกล่าวซึ่งเจริญเติบโตมาอย่างมั่นคง เพราะมีรากฐานที่ดี มีการบริหารดำเนินงานที่ดีและมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมตลอดมา เนื่องจาก ไม่สามารถยกมากล่าวได้ทั้งหมด จึงจะขอยกองค์การสำคัญเพียงจำนวนหนึ่งมาเป็น ตัวอย่าง ณ ที่นี้

สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

เมื่อกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทยดำริจะจัดตั้งสภาสังคมสงเคราะห์เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานด้านสังคมสงเคราะห์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานสภาสตรีแห่งชาติในขณะนั้น ได้เข้าร่วมดำเนินการในการก่อตั้งอย่างแข็งขัน และได้ดำเนินการขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับสภาสังคมสงเคราะห์ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับเป็นองค์ประธานกิตติมศักดิ์ ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ดังนั้น ถึงแม้ว่าสภาสังคมสงเคราะห์ฯ จะได้รับอนุมัติจากทางราชการให้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๓ แต่สภาสังคมสงเคราะห์ฯ ถือวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นวันก่อตั้ง เพื่อน้อมเกล้าฯ รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของล้นเกล้าฯ ทั้ง ๒ พระองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานเงินจำนวนหนึ่งล้านบาทเป็นทุนก่อสร้างตึกที่ทำการของสภาสังคมสงเคราะห์ฯ และได้พระราชทานนามตึกนี้ว่า ตึกมหิตล หลังจากตึกมหิตลเปิดใช้งานเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ ก็มีการก่อสร้างตึกเพิ่มเติม ได้แก่ตึกนวมหาราชซึ่งมีพิธีเปิดใช้งานในวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

นอกจากทรงรับสภาสังคมสงเคราะห์ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังพระราชทานสัญลักษณ์ของสภาสังคมสงเคราะห์เป็นรูปพระมหาพิชัยมงกุฎซึ่งอยู่เหนือศาลาไทย

มีความหมายว่าสภาสังคมสงเคราะห์ฯ จะต้องปฏิบัติหน้าที่เหมือนศาลาไทยที่เปิดรับคนทั่วไป โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อน ขอน้อมเกล้าฯ อัญเชิญพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่สภาสังคมสงเคราะห์ เมื่อวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งมีข้อความตอนหนึ่งว่า

“งานสังคมสงเคราะห์เป็นงานใหญ่ เป็นกรณีกึ่งที่ประเทศทั้งหลายมีความสนใจบำเพ็ญมาช้านานแล้ว โดยอาศัยหลักการที่ว่า ประเทศจะเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า มี

ความร่มเย็นเป็นสุขได้ก็ต่อเมื่อประชาชนในประเทศได้รับความผาสุกทั่วหน้ากัน”

กิจกรรมเพื่อให้ประชาชนในประเทศได้รับความผาสุกทั่วหน้ากันนี้ สภาสังคมสงเคราะห์ ได้มุ่งกระทำสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน ที่สำคัญได้แก่

งานวันแม่แห่งชาติ

เริ่มจัดตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นต้นมา โดยถือวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ คือวันที่ ๑๒ สิงหาคมของทุกปี เป็นวันแม่แห่งชาติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานคำขวัญในโอกาสวันแม่แห่งชาติแก่สภาสังคมสงเคราะห์เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้นมา ตัวอย่างเช่น

คำขวัญวันแม่ พ.ศ. ๒๕๓๑

“รักและอบรมบ่มนิสัย สอนให้ลูกรู้สู้โลกกว้าง
ชาติจะไม่อัปจนสิ้นหนทาง ถ้าตัวอย่างจริงแท้คือแม่ดี”

คำขวัญวันแม่ พ.ศ. ๒๕๓๙

“สอนระเบียบวินัยให้แก่ลูก เพื่อปลูกวินัยให้แก่ชาติ”

คำขวัญเหล่านี้หากนำมาปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อสังคม

เนื่องในงานวันแม่ สภาสังคมสงเคราะห์จัดจำหน่ายดอกมะลิในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำเงินมาตั้งเป็นกองทุนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น กองทุนอาหารกลางวันเลี้ยงผู้ตกงานและผู้ทุกข์ยากเดือดร้อนในภาวะวิกฤต โครงการนี้เรียกว่า **“โครงการน้ำพระทัยพระราชทาน”** ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานทุนเพิ่มเติมมาโดยตลอด

นอกจากนี้ยังมีการคัดเลือกแม่ดีเด่น เพื่อให้รางวัลและเป็นกำลังใจแก่แม่ที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม

งานวันคนพิการ

เริ่มจัดตั้งตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๖ จนถึงปัจจุบัน โดยถือวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ของทุกปีเป็นวันคนพิการ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถโปรดเกล้าฯ พระราชทานอาหารกลางวันเลี้ยงคนพิการที่มาร่วมงาน มอบโล่เกียรติคุณแก่บุคคลพิการตัวอย่าง มีการแสดงของเด็กพิการ การแสดงนิทรรศการ และผลิตภัณฑ์ของคนพิการซึ่งจัดจำหน่ายด้วย นอกจากนี้ ยังมีการให้คำปรึกษาแนะนำแก่คนพิการ บริการจัดหางานสำหรับคนพิการ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ จัดสร้างอาคารศูนย์ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคนพิการ เพื่อให้การสงเคราะห์และพัฒนาคนพิการในด้านการฝึกอาชีพ การมีงานทำเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

เป็นโครงการสำคัญของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ ซึ่งได้ตั้งคณะกรรมการศูนย์ประสานงานกลาง องค์การภาคเอกชนต่อต้านยาเสพติด หรือ ศอส. ร่วมมือกับรัฐบาล องค์การสมาชิก สถานศึกษา และองค์การต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ศอส. มีโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดหลายโครงการ เช่น โครงการรณรงค์ต่อต้านการใช้สิ่งเสพติด โครงการส่งเสริมและพัฒนากาเป็นผู้นำเยาวชนด้วยการป้องกันการติดยาเสพติด โครงการสงเคราะห์เฉพาะรายแก่ผู้ติด โครงการอบรมอาสาสมัครติดตามผลผู้เลิกยาเสพติด

นอกจากงานสำคัญของสภาสังคมสงเคราะห์ที่ได้ยกตัวอย่างไปแล้ว ยังมีการประชุมสังคมสงเคราะห์แห่งชาติเป็นประจำทุก ๒-๓ ปี กำหนดหัวข้อการประชุมเกี่ยวกับการสังคมสงเคราะห์ การแก้ปัญหายาเสพติด การพัฒนาสังคม โดยเชิญองค์การสมาชิกสภาสังคมสงเคราะห์ฯ ผู้แทนของหน่วยราชการ องค์การเอกชนต่างๆ สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ สื่อมวลชน นิสิตนักศึกษา และประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมการประชุม ตัวอย่างหัวข้อการประชุม เช่น บทบาทขององค์การสังคมสงเคราะห์เอกชนในการต่อสู้กับความยากไร้ โรคภัยและความไม่รู้ (พ.ศ. ๒๕๓๓) องค์การเอกชนและภาวะวิกฤตสังคมไทย (พ.ศ. ๒๕๔๒)

องค์การสมาชิกรัฐสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ

สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ มีองค์การสมาชิกรวม ๙๔๖ องค์การ (พ.ศ. ๒๕๕๔) แบ่งเป็นสมาชิกสามัญ ๘๑๓ องค์การ สมาชิกสมทบ ๑๓๓ องค์การ ทั้งหมดนี้แบ่งเป็น สมาชิกกิตติมศักดิ์ ๒ องค์การ สมาชิกต่างประเทศประเภทสามัญ ๔ องค์การ ประเภทสมทบ ๒ องค์การ สมาชิกส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) ประเภทสามัญ ๒๘๔ องค์การ ประเภทสมทบ ๑๓ องค์การ สมาชิกส่วนภูมิภาคประเภทสามัญ ๕๒๓ องค์การ ประเภทสมทบ ๑๑๘ องค์การ จึงนับได้ว่าสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ เป็นองค์การสำคัญในด้านพัฒนาสังคม มีเครือข่ายอย่างกว้างขวาง และทำคุณประโยชน์ให้แก่ชาติและสังคมอย่างมาก นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งใน พ.ศ. ๒๕๐๓ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้ร่วมดำเนินการในการก่อตั้งและวางรากฐานไว้อย่างดี ทำให้สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ มีความมั่นคงตลอดมา แม้ท่านจะไม่ได้ดำรงตำแหน่งประธานสภาสังคมสงเคราะห์ แต่ท่านก็คอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลังตราบนานถึงแก่อนิจกรรม

นอกจากจัดงานในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันคนพิการ วันผู้สูงอายุสากล ยังมีโครงการสงเคราะห์ผู้ประสบสาธารณภัยต่าง ๆ อาทิ ผู้ประสบภัยหนาว ผู้ประสบอัคคีภัย ผู้ประสบอุทกภัย ซึ่งจัดเป็นประจำ มีการตั้งกองทุนพระราชทานช่วยเหลือการศึกษาเด็กยากจนซึ่งเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทรัพย์จำนวนหนึ่งให้แก่สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ เพื่อเป็นทุนริเริ่มจัดตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนเด็กและเยาวชนที่ยากจนทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา กองทุนพระราชทานฯ ดังกล่าวนี้นี้ ได้รับเงินบริจาคเพิ่มเติมจากผู้มีจิตศรัทธาทั้งในประเทศและต่างประเทศสืบต่อมา นอกจากนี้ ยังมีมูลนิธิช่วยเหลือเด็กกำพร้าของสตรีไทยมุสลิมแห่งประเทศไทยฯ ที่ให้ทุนการศึกษาต่อเนื่องแก่เด็กกำพร้าในจังหวัดพังงาที่ได้รับผลกระทบจากธรณีพิบัติภัย

โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ

สภาสังคมสงเคราะห์ฯ จัดการประชุมระหว่างประเทศ โดยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมในประเทศไทย และโดยส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมในต่างประเทศ ตลอดจนต้อนรับคณะผู้แทน หรือผู้แทนองค์การ หน่วยงานจากต่างประเทศที่มาเยี่ยมเยียน และศึกษาดูงานของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ

ตัวอย่างโครงการดังกล่าวได้แก่

เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกครั้งที่ ๙ (The 9th United Way Asia-Pacific Regional Conference) ในหัวข้อ “เรียนรู้ ร่วมพลัง เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง” (Learning and Collaboration : How United Way builds stronger Communities) ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน - ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมอโนมา เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ มีผู้แทน ๗๔ คน จาก ๑๐ ประเทศ เข้าร่วมประชุม

เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้แทนองค์การภาครัฐและภาคเอกชนประเทศสมาชิกอาเซียน ด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนาครั้งที่ ๖ (the 6th ASEAN GO-NGO Forum on Social Welfare and Development) ในหัวข้อ “การสร้างหลักประกันการคุ้มครองของสังคมขั้นพื้นฐาน ในงานสวัสดิการสังคมและการพัฒนาอาเซียน” (Establishment of Social Protection Floor on Social Welfare and Development within ASEAN) ในเดือนกันยายน ๒๕๕๔

ส่วนคณะผู้แทนจากต่างประเทศมีตัวอย่างเช่น

สาธุคุณโคจิ ไทโยโอกะ ที่ปรึกษาสมาคมมิตรภาพไทย-ฮิโรชิมา ได้นำคณะผู้แทนรวม ๑๐ คน มาเยือนประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๗-๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

คณะกรรมการ ซึ่งรับผิดชอบในงานสังคมสงเคราะห์ด้านต่างๆ มีอยู่จำนวนมาก เพื่อช่วยดำเนินงาน ให้ลุล่วงไปด้วยดี ตัวอย่างเช่น

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาสาสมัคร

คณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการประสานงานองค์การเอกชนต่อต้านยาเสพติด

คณะกรรมการสงเคราะห์และช่วยเหลือด้านกฎหมาย

คณะกรรมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิภาพผู้สูงอายุและสุขอนามัย

อาจสรุปได้ว่าสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งหม่อมงามจิตต์ ร่วมดำเนินการก่อตั้งอย่างแข็งขัน ได้เจริญก้าวหน้าเป็นองค์การชั้นนำที่มีเครือข่ายอย่างกว้างขวาง และสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนชาวไทยเป็นอันมากมาจนถึงปัจจุบัน

สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์

สภาสตรีแห่งชาติก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๙ ด้วยการริเริ่มของท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกงานพัฒนาสตรีไทยให้มีสิทธิเท่าเทียมกับบุรุษ และดำรงตำแหน่งประธานสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง ของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติขณะนั้น ท่านแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการร่างธรรมนูญสภาสตรีแห่งชาติ และเชิญสมาคมสตรีต่างๆ ทั่วประเทศมาประชุมและก่อตั้งสภาสตรีแห่งชาติ จัดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๙ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการอำนวยการชั่วคราว และต่อมาก็ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานสภาสตรีแห่งชาติคนแรก เมื่อมีการประชุมใหญ่สามัญในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ดำรงตำแหน่งนี้ติดต่อกัน ๒ สมัย คือระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๖ ท่านได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ขอพระมหากรุณาธิคุณให้ทรงรับสภาสตรีแห่งชาติไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ตั้งแต่นั้นมาจึงเรียกว่า สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีชื่อภาษาอังกฤษว่า The National Council of Women of Thailand under the Royal Patronage of Her Majesty the Queen มีอักษรย่อว่า NCWT นอกจากนี้ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ยังดำเนินการให้สภาสตรีแห่งชาติฯ ได้เข้าเป็นสมาชิกสภาสตรีระหว่างประเทศ (International Council of Women - ICW) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๓ ทำให้สภาสตรีแห่งชาติฯ ได้เข้าร่วมงานกับสภาสตรีระหว่างประเทศ และใน พ.ศ. ๒๕๑๙ หม่อมงามจิตต์ยังได้รับเกียรติยศสูงส่งจากสภาสตรีระหว่างประเทศ คือได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ จากสภาสตรีประเทศต่าง ๆ กว่า ๗๐ ประเทศ

วัตถุประสงค์ของสภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์

๑. เป็นศูนย์กลางประสานงานส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรสตรีทั่วประเทศ
๒. เชิดชู ส่งเสริม สนับสนุน และดำรงวันสตรีไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมให้สืบทอดตลอดไป

๓. ศึกษาหาความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างองค์กรสตรี ทั้งในและนานาประเทศ ในอันที่จะสร้างเสริมความมั่นคง ด้านสวัสดิภาพ ความเป็นอยู่ และความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันของมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งของสตรี

๔. หาแนวทางและปฏิบัติงานที่จะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ สถานภาพ และสมรรถภาพของสตรีไทย ตลอดจนแสวงหาทางที่จะจัดหรือแก้ไขปัญหา อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสตรีหรือองค์การสตรีนั้นๆ

๕. ร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศในการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อสตรีและสังคม

การปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ สภาสตรีแห่งชาติฯ จะไม่ก้าวก้าวเข้าไปในการดำเนินงานขององค์กรสตรีที่เป็นสมาชิก

คำว่า องค์กรสตรี หมายถึง กลุ่มสตรีที่รวมตัวกันก่อตั้งเป็นสโมสร ชมรม หรือ คณะบุคคลซึ่งมีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่า ๕๐ คนขึ้นไป โดยมีกรรมการหรือผู้บริหาร ผู้อำนวยการเป็นสตรี องค์กรสตรีที่เป็นสมาชิกสามัญของสภาสตรีแห่งชาติฯ มีจำนวนถึง ๕๖ องค์กร ในปัจจุบันสมาชิกของสภาสตรีแห่งชาติ มี ๔ ประเภท คือ

๑. สมาชิกสามัญ

๒. สมาชิกวิสามัญ

๓. สมาชิกสมทบ

๔. สมาชิกกิตติมศักดิ์

องค์กรสตรีที่เป็นสมาชิกสภาสตรีแห่งชาติ ที่เริ่มก่อตั้งในสมัยหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

ที่สำคัญได้แก่ สโมสรซอนต้า (หลายจังหวัด) สมาคมสตรีภาคพื้นแปซิฟิก และเอเชียอาคเนย์ แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สมาคมสตรีอุดมศึกษา แห่งประเทศไทย ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย (หลายจังหวัด) สโมสรวัฒนธรรมหญิง ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สมาคมสตรีไทยแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ นอกจากนี้ ยังมีองค์กรสตรีมุสลิมซึ่งมีจุดประสงค์และชื่อใกล้เคียงกับที่มีในสมัยหม่อมงามจิตต์ ได้แก่ สมาคมสตรีไทยมุสลิมแห่งประเทศไทย สมาคมกลุ่มสตรีมุสลิมอาสาสมัคร เป็นต้น

สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์มีองค์กรสมาชิกที่หลากหลายและอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ มีทั้งประเภทสมาคมนักเรียนเก่า เช่น สมาคมนักเรียนเก่ามาแตร์เดอีวิทยาลัย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สมาคมนักเรียนเก่าราชินี ใน

[illegible]

ชื่อของมูลนิธินี้มีความหมายดังต่อไปนี้

๑๐ องค์การที่ร่วมก่อตั้ง

เพื่อเยาวชน หมายถึง ความมุ่งมั่นของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ที่ปรารถนา จะเห็นเยาวชนที่ขาดแคลนด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาและเป็น พลเมืองดีในอนาคต

มูลนิธินี้มีสัญลักษณ์เป็น เข็มพุ่มเพชร ซึ่งมาจากเครื่องหมายของการจัดงาน นาฏลีลาน้อมเกล้าฯ เมื่อคราวเฉลิมวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิง ถวัลยราชสมบัติเป็นปีที่ ๓๖ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔

ประวัติความเป็นมา

มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๒๕ อันเป็น ปีแห่งการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ ๒๐๐ ปี เกิดจากการริเริ่มของหม่อม งามจิตต์ บุรฉัตร ซึ่งได้ชักชวนองค์การเอกชน ๑๐ องค์การ ได้แก่ สภาสังคมสงเคราะห์ฯ สภาสตรีแห่งชาติฯ สภาอุรวุทธิกสมาคมฯ สากลูกเสือฯ สภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย พุทธสมาคมฯ สันนิบาตมูลนิธิแห่งประเทศไทย ศุภสภา ศูนย์ปฏิบัติการ ลูกเสือชาวบ้านและชมรมลูกเสือชาวบ้านกรุงเทพมหานคร มาร่วมกันก่อตั้งเพื่อร่วม เฉลิมฉลองการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี

แม้หม่อมงามจิตต์จะเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง แต่ท่านขอเป็นเพียงผู้ประสานงาน ชั่วคราว อีกทั้งช่วยในการหาทุน นับว่าท่านเป็นผู้มีจิตอาสาหรือจิตสาธารณะอย่างแท้จริง หนึ่งในงานที่สำคัญยิ่งก็คือ ท่านได้ดำเนินการให้มูลนิธิได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ อัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ ๙ รัชกาล พร้อมด้วยพระปรมาภิไธยย่อ “ภปร” และ ตรามหาจักรี เพื่อประดิษฐานบนเหรียญ ๙ รัชกาล เพื่อการระดมทุนและรวบรวม รายได้เข้ามูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมี พระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าฯ รับมูลนิธิไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทาน ทุนทรัพย์ ๑ แสนบาท ตั้งกองทุนถาวรในพระนามของพระองค์ ในโอกาสที่มูลนิธิ จัดละครการกุศล “**นี่แหละโลก**” เพื่อหารายได้สมทบทุนมูลนิธิ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ รับเป็นองค์ประธานกรรมการที่ปรึกษาของมูลนิธิ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณรับเป็นองค์ประธานกิตติมศักดิ์ของมูลนิธิ และเสด็จเปิด

ประชุมปฐมนิเทศ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล อีกทั้งพระราชทานทุนทรัพย์ ๑ ล้านบาท เพื่อดำเนินงานทุนถาวรในพระนามของพระองค์เนื่องในวันประสูติด้วย

ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นปีก่อตั้งมูลนิธิ หม่อมงามจิตต์สามารถจัดหาทุนได้ถึง ๘ ล้านบาท เพื่อดำเนินงานช่วยเหลือเยาวชนตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ วัตถุประสงค์ของมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชนฯ

๑. ช่วยเหลือเยาวชนที่ประสบอุบัติเหตุตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาจนกระทั่งได้รับการศึกษาตามความสามารถอย่างต่อเนื่องจนมีอาชีพที่สุจริตเลี้ยงตนเองและครอบครัว ให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างเต็มที่

๒. ฝึกฝนและอบรมเยาวชนทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้รู้จักเสียสละในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

๓. ส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย อันเป็นสมบัติของชาติ และช่วยฟื้นฟู ปรับปรุง พิทักษ์รักษา และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย

๔. ให้เยาวชนมีทัศนคติที่ถูกต้อง มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกตัญญูต่อบรรพบุรุษและผู้มีพระคุณในการที่ได้ดำรงรักษาชาติไทยมาจนถึงปัจจุบัน

๕. ร่วมมือกับองค์การต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อประโยชน์แก่เยาวชนของชาติ

หม่อมงามจิตต์ทำงานเพื่อมูลนิธิอย่างแข็งขันจนกระทั่งท่านถึงแก่อนิจกรรมใน พ.ศ. ๒๕๒๖ หม่อมงามจิตต์เชื้อศาสตราจารย์ ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ เป็นประธานกรรมการอำนวยการคนแรกของมูลนิธิ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๓๖ ส่วนตัวท่านเองเป็นกรรมการดำเนินงาน จัดการประชุมกลุ่มย่อยทุกอาทิตย์ คอยช่วยคณะกรรมการแก้ปัญหา และคอยติดตามผลให้บรรลุเป้าหมายแม้ขณะที่ท่านป่วยและเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล โชคดีที่พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุทธสิริโสภา ทรงพระกรุณารับเป็นองค์ประธานคณะกรรมการมูลนิธิ ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ ไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑ อีกทั้งทรงพระกรุณารับเป็นองค์ประธานกรรมการอำนวยการมูลนิธิฯ สืบต่อจากศาสตราจารย์ ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๗-๒๕๔๑ และยังทรงรับเป็นประธานกรรมการหาทุนด้วย

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลฉัตร ทรงได้รับมอบหมายจากหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ให้เป็นผู้จัดการมรดกร่วมกับนางจิรราภ สารสาส เพื่อจัดสรรทรัพย์สินต่างๆ ให้เป็นไปตามความประสงค์ของหม่อมงามจิตต์ โดยเฉพาะการมอบเงินมรดกจำนวน ๑ ล้านบาท ให้แก่มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชนฯ ต่อมายังทรงพระกรุณา

รับเป็นองค์ประธานมูลนิธินี้สืบต่อจากพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุทธสิริโสภาด้วย ทรงตั้งพระทัยปฏิบัติงานด้วยพระวิริยะอุตสาหะเพื่อประโยชน์สุขแก่ผู้ด้อยโอกาส อย่างแท้จริง ตลอดเวลาที่ทรงเป็นองค์ประธาน คือระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๕๒ นอกจากนี้พระองค์ยังทรงมีหนังสือกราบทูลเชิญพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เสด็จทรงเป็นประธานในงานวันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร อย่างต่อเนื่องทุกปี

ต่อมา พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ทรงพระกรุณารับเป็นประธานมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ สืบแทนพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลฉัตร มาจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้มูลนิธิสามารถจัดกิจกรรมพิเศษใน ๒ โครงการที่สำคัญ คือในโครงการพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ และในโครงการที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ใน พ.ศ. ๒๕๕๕ มูลนิธิได้รับความร่วมแรงร่วมใจจากทุกภาคส่วนในการจัดกิจกรรมดังกล่าวพร้อมกันทั้งประเทศ ทั้งยังได้รับบริจาคเงินเป็นทุนการศึกษาต่อเนื่องให้แก่เยาวชนผู้ยากไร้ตามโครงการของมูลนิธิมากยิ่งขึ้น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ได้ประทานพระอนุญาตให้คณะกรรมการมูลนิธิเข้าเฝ้าในโอกาสครบ ๓๐ ปี แห่งการก่อตั้งมูลนิธิ ณ พระตำหนักวังสวนกุหลาบ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ในการประทานสัมภาษณ์ทรงแสดงความห่วงใยเรื่องปัญหายาเสพติด ปัญหาภาษาไทยวิบัติ เช่น เยาวชนพูดคำแสลงกันมาก และออกเสียงควบกล้ำไม่ชัด ปัญหาเรื่องเยาวชนไม่รู้ประวัติศาสตร์ชาติไทย เพราะมีสอนน้อยมากในหลักสูตร ปัญหาเหล่านี้เป็นภารกิจที่มูลนิธิ มุ่งแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ซึ่งมีหลักสำคัญในการให้ทุนแก่เยาวชนผู้ยากไร้และประพฤติดี ให้ได้รับการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ จนสามารถพิทักษ์รักษาประเทศชาติสืบต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น นอกจากมูลนิธิจะพยายามเพิ่มเงินทุนเพื่อสามารถอุปการะเยาวชนจำนวนมากขึ้นแล้ว ยังจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อเฉลิมพระเกียรติ เผยแพร่พระเกียรติคุณ และถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งให้โอกาสเยาวชนศึกษาธรรมะและรู้จักปฏิบัติธรรม เช่น จัดบรรพชาเยาวชนผู้รับทุนมูลนิธิ จากจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ๑๕ วัน เพื่อศึกษาธรรมะถวายเป็นพระราช

กุศลในโอกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ องค์พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ใน พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม มูลนิธิฯ จัดสร้างอาคารปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบ ๘๔ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ วัดเทพประทาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และจัดให้เยาวชนผู้รับทุนทั่วประเทศเข้าศึกษาและปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ ครั้งละ ๗ - ๘ วัน ถวายเป็นพระราชกุศล ณ อาคารดังกล่าว นอกจากนี้ยังจัดพิมพ์หนังสือ **“พระมหากษัตริย์ยอดกตัญญู”** กว่า ๖ แสนเล่มในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เพื่อให้ประชาชนทั่วประเทศได้ทราบถึงพระจริยวัตรส่วนพระองค์อันงดงามทรงคุณค่ายิ่งที่ทรงมีต่อสมเด็จพระบรมราชชนนี อันจะเป็นแรงบันดาลใจให้เยาวชนเกิดจิตสำนึกในหน้าที่ของลูกที่ดีที่มีต่อแม่ตลอดจนได้แสดงความกตัญญูทวดเทีตอบุพการี

ตัวอย่างที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ได้พยายามดำเนินการสานต่อจากปณิธานของหม่อมงามจิตต์เสมอมา และจัดกิจกรรมเป็นประจำเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนรับไปปฏิบัติ นอกเหนือไปจากการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนที่ขาดแคลน

มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ (ม.น.ช.)

มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จัดตั้งขึ้นในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ จากเงินทุนของผู้มีจิตศรัทธาด้วยจุดประสงค์ตามชื่อมูลนิธิ คือจัดหาเงินทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่ขาดแคลนให้ได้มีโอกาสศึกษาไปจนถึงระดับอุดมศึกษา เมื่อความทราบถึงพระกรุณาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินซึ่งมีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๐๔ เป็นทุนดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ทั้งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับมูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลนไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ด้วย

ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราชต่อๆ มา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินสมทบทุนมูลนิธิตลอดมา

ใน พ.ศ. ๒๕๐๘ มูลนิธิได้รับความอนุเคราะห์จากศิลปินนักแสดงมาแสดงละครประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นเรื่อง ราโซมอน ซึ่ง หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้ประพันธ์บทละครเป็นภาษาไทยและเป็นผู้อำนวยการแสดง อีกทั้งกำกับการแสดง และร่วมแสดงละครเรื่องนี้ด้วย ณ หอประชุมมหาวิทยาลัย เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.

๒๕๐๘ เพื่อหารายได้สมทบทุนมูลนิธิ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรละครเรื่องนี้ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินจำนวน ๕๑,๑๑๑ บาท เป็นทุนประเดิมและพระราชทานนามทุนนี้ว่า ทุน **“นวฤกษ์”** ให้มูลนิธิเก็บแต่ดอกผลไปใช้เป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาดแคลน อีกทั้งทรงมีพระราชกระแสดำรัสว่าเพื่อเป็นนิมิตอันดี ใครจะให้ผู้บริจาคเงินโดยเสด็จพระราชกุศลเป็นตัวเลขที่รวมกันแล้วได้ ๙ จากนั้นก็มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคสมทบทุนเรื่อยมา นักเรียนที่ขาดแคลนระดับมัธยมจะได้รับทุน**“นวฤกษ์”** จนจบระดับมัธยมศึกษา หลังจากนั้นก็ได้รับทุน ม.น.ช. จนจบการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งทุน **“นวฤกษ์”** และทุน **“ม.น.ช.”** จะมีชื่อตามที่อยู่บริจาคระบุไว้ด้วย เช่น ทุนการศึกษาพระราชทาน **“นวฤกษ์”** สาขา **“พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์”** ทุน ม.น.ช. เช่น ทุน **“ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช”** ทุน **“แสงธรรมผาสุก”** นักเรียนทุนหลายคนก็กลับมาบริจาคทุนให้แก่รุ่นน้องด้วย

นอกจากนี้ ยังมีทุนที่เรียกว่า **“ทุนสมเด็จพระเจ้า”** ให้กับนิสิตนักศึกษาหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ใน ๒ ปีสุดท้ายของสถานศึกษา เพื่อให้นิสิตนักศึกษาเหล่านั้นได้มีโอกาสศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ทุนนี้ตั้งขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๒ เนื่องจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินที่ได้จากการจำหน่ายหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๓ รอบ ให้มูลนิธิเก็บดอกผลเป็นทุนการศึกษา และต่อมาก็มีผู้ถวายเงินสมทบทุน และมีการจัดงานหารายได้เข้ากองทุนนี้อยู่เป็นระยะๆ เช่น จัดการแข่งขันม้า การกุศล การแข่งขันกอล์ฟการกุศล การจัดแสดงละคร

มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ซึ่งหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตรมีส่วนเป็นผู้ริเริ่มและเป็นกรรมการก่อตั้งนี้จึงดำรงอยู่และได้ฉลอง **“ห้าทศวรรษ ม.น.ช.”** เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ อนึ่ง กองมรดกหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้บริจาคทุนนวฤกษ์ สาขา **“หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร”** เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๘ บาท เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ ด้วย

มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลนในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีผู้บริหารทุนที่มีความสามารถ มีคณะกรรมการช่วยกันดำเนินงาน ๓ คณะ ได้แก่คณะกรรมการอุปถัมภ์ ซึ่งช่วยอุปถัมภ์มูลนิธิและให้คำปรึกษา คณะกรรมการกลาง มีหน้าที่ควบคุมนโยบายให้เป็นไปตามจุดประสงค์ และคณะกรรมการบริหารมูลนิธิ นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการบริหารทุนการศึกษาพระราชทานทุน “นวฤกษ์” คณะกรรมการบริหารทุนการศึกษา ม.น.ช. มีผู้แทนจากมหาวิทยาลัยต่างๆ มาร่วมเป็นกรรมการบริหารทุนการศึกษา ม.น.ช. เพื่อช่วยคัดเลือกผู้รับทุน และยังมีคณะอนุกรรมการหาทุน คณะอนุกรรมการสำรวจและวัดผล คณะอนุกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ และคณะอนุกรรมการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ด้วย

ในวาระที่มูลนิธิดำเนินงานมาครบ ๕๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๕๔ ทางมูลนิธิได้กราบบังคมทูลพระกรุณา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานในงาน “ห้าทศวรรษ ม.น.ช.” และพระราชทานพระราชดำรัสที่เป็นประโยชน์มากต่อการดำเนินงานของมูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลนต่อไป

กิจกรรมสำคัญล่าสุดคือ โครงการ “ม.น.ช.” เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ และดำเนินการต่อเนื่องไปถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๗ โครงการนี้ดำเนินการควบคู่ไปกับโครงการ ม.น.ช. เฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย เป็นการสานต่อแนวพระราชดำริเกี่ยวกับปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เยาวชนไทยได้แสดงออกในการประกอบอาชีพอิสระในลักษณะบริษัทจำลอง ซึ่งมูลนิธิดำเนินการร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการและเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ผลที่คาดว่าจะได้รับคือ

๑. นักเรียนเกิดความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
๒. นักเรียนได้รับประสบการณ์และเกิดความภาคภูมิใจในการนำผลงานมาแสดง
๓. มูลนิธิได้รูปแบบบริษัทจำลองตามเกณฑ์มาตรฐาน

ส่วนโครงการอื่นๆ ก่อนหน้านี้ ซึ่งทำติดต่อกันมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้แก่ โครงการอาหารกลางวัน โครงการเรียนรู้ด้วยการทำงาน โครงการเรียนรู้ด้วยการทำงานสู่เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ในสมัยเริ่มก่อตั้งเรียกว่ามูลนิธิหมู่บ้านโสสะ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นผู้ที่ช่วยในการก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ และเป็นกรรมการในระยะแรก มูลนิธิเด็กโสสะก่อตั้งขึ้นตามรูปแบบ SOS Children's Village International ซึ่ง ดร.เฮร์มานน์ กไมเนอร์ (Hersmann Gmeiner) ชาวออสเตรียก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นหมู่บ้านเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือ ใช้คำ SOS ที่ย่อมาจากคำว่า Save Our Soul ซึ่งเป็นสัญญาณขอความช่วยเหลือมาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน คณะผู้ก่อตั้งในประเทศไทย จึงจดทะเบียนในชื่อ **“โสสะมูลนิธิแห่งประเทศไทย”** ใน พ.ศ. ๒๕๑๔ ต่อมาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมรับโสสะมูลนิธิแห่งประเทศไทยไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ และพระราชทานพระราชนุญาตให้เปลี่ยนชื่อเป็น **“มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์”** เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นชื่อมูลนิธิในปัจจุบัน

เมื่อแรกก่อตั้ง ท่านผู้หญิงสมศรี เจริญรัชต์ภาคย์ ได้บริจาคที่ดินก่อสร้างหมู่บ้านเด็กโสสะบางปู จังหวัดสมุทรปราการขึ้นเป็นแห่งแรกด้วยเงินบริจาค ๘ ล้านบาท จากหมู่บ้านเด็กเอสไอเอสสากล และดำรงตำแหน่งประธานกรรมการอำนวยการคนแรก ช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูเด็กยากไร้ขาดพ่อแม่และญาติมิตร คือจัดตั้งหมู่บ้านเด็กโสสะ แต่ละหมู่บ้านประกอบด้วยบ้านพัก ๑๒ หลัง เป็นที่อยู่ของเด็กที่มี **“แม่”** มีน้ำ มีพี่น้องอยู่ร่วมกันในสภาพแวดล้อมเสมือน **“ครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ”** เพื่อเป็น **“ครอบครัวทดแทนถาวร”** แก่เด็กทุกคนเป็นการช่วยลดปมด้อยของการเป็นเด็กยากไร้ขาดที่พึ่ง เพราะเด็กได้รับความรัก ความเอาใจใส่ดูแลจากแม่โสสะผู้อบรมเลี้ยงดูทั้งร่างกายจิตใจ ปลุกฝังให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรม เกิดความอบอุ่น ความมั่นคงปลอดภัย มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง ได้รับการศึกษาสูงสุดตามสติปัญญาและศักยภาพของเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กมีความรู้ มีอาชีพ เป็นคนดีสามารถพึ่งตนเองได้ และสร้างครอบครัวของตนเอง เป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ เด็กในหมู่บ้านโสสะมีทั้งหญิงและชาย เมื่อเด็กชายอายุตั้งแต่ ๑๔ ปีขึ้นไป มูลนิธิจัดให้แยกไปอยู่ในบ้านเยาวชนชายซึ่งอยู่ไม่ไกล สามารถกลับไปเยี่ยมแม่ น้ำ และพี่น้องที่หมู่บ้านได้เสมอ

มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทยฯ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ดำเนินการมาด้วยดีจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๗) ได้ขยายหมู่บ้านเด็กโสสะออกไปเป็น ๕ แห่ง และมีบ้านเยาวชนชาย ๓ แห่ง อยู่ใน ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสงขลา จังหวัดหนองคาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดภูเก็ต มีเด็กในการดูแลกว่า ๖๐๐ คน เด็กที่เติบโตจากครอบครัวโสสะได้ออกไปประกอบอาชีพ สามารถสร้างครอบครัวของตนเอง และเป็นพลเมืองดีของสังคม ประเทศชาติจำนวนกว่า ๔๐๐ คน (นับถึง พ.ศ. ๒๕๕๕)

คณะกรรมการมูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทยฯ ติดต่อกับนายกของหมู่บ้านเด็กเอสไอเอสสากล (**President of SOS Kinderdorf International หรือ SOS KDI**) เพราะมูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทยฯ ก็เป็นสมาชิกร่วมอุดมการณ์ของหมู่บ้านเด็ก ซึ่งแพร่ขยายไปทั่วโลกตามทวีปต่างๆ คือ ยุโรป อเมริกา แอฟริกา เอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย และมีโครงการหมู่บ้านเด็ก โรงเรียน และศูนย์ต่างๆ เกือบ ๑,๕๐๐ แห่ง

การช่วยเหลือเลี้ยงดูเด็กที่ขาดพ่อแม่ ดำเนินงานบนพื้นฐาน **“หลักสี่ประการ”** ได้แก่

๑. ได้รับความรักความอบอุ่นจากแม่โสสะ
๒. สร้างความผูกพันเป็นพี่เป็นน้อง
๓. เติบโตขึ้นใน **“บ้านของครอบครัว”** ที่มั่นคงปลอดภัย
๔. อยู่ร่วมกันในสังคม **“หมู่บ้านเด็ก”** ที่เอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน

มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทยฯ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ให้ความสำคัญกับ ๑แม่โสสะx ซึ่งอุทิศชีวิตให้การเลี้ยงดูเด็กในความดูแลของมูลนิธิ มีแม่ที่เกษียณแล้วกว่า ๕ คน ใน พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงริเริ่มโครงการก่อสร้าง **“อาคารแม่เกษียณ”** ขึ้น ณ หมู่บ้านเด็กโสสะหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อเป็นการตอบแทนความเสียสละของแม่โสสะ ให้ท่านได้พักผ่อนในบ้านปลายของชีวิต และเป็นที่สำหรับลูกหลานโสสะจะได้มาเยี่ยมในโอกาสต่างๆ มูลนิธิดำรงอยู่ได้ด้วยเงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา ซึ่งต้องการช่วยให้เด็กกำพร้าเจริญเติบโตขึ้นอย่างมีอนาคตที่มั่นคง สามารถทำประโยชน์แก่ประเทศชาติได้

มูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท

มูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบทก่อตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาสำคัญของประเทศไทยและของโลก คือ ปัญหาเรื่องความยากจนในชนบทส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังพัฒนา ความก้าวหน้าของชาวชนบทเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาชาติ ทั้งองค์การภาครัฐและภาคเอกชนต้องร่วมมือและประสานงานกัน จึงจำเป็นจะต้องมีหน่วยงานทำหน้าที่ประสานงานกิจการพัฒนาชนบทของภาครัฐและภาคเอกชน คณะผู้ก่อตั้งจึงเชิญผู้แทนองค์การอาสาสมัครและองค์การการกุศลมาร่วมมือกัน หม่อมงามจิตต์ประทานก่อตั้งและประธานมูลนิธิคนแรก จึงดำเนินการก่อตั้งมูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบทขึ้น โดยอาศัยพระราชทรัพย์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานช่วยชาวชนบทเป็นทุนก่อตั้ง ในที่สุดการก่อตั้งมูลนิธิก็เสร็จสมบูรณ์ตามกฎหมาย เมื่อวันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๒ มีชื่อว่ามูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท และมีอักษรย่อว่า ศ.ป.พ.ช. มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Foundation for Rural Development Coordination Center และมีอักษรย่อว่า F.R.D.C.

วัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

๑. เพื่อส่งเสริมการประสานงานพัฒนาชนบทระหว่างภาครัฐและเอกชนให้สำเร็จและได้ผลดียิ่ง
๒. เพื่อส่งเสริมการประสานงานด้านพัฒนาระหว่างองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและนอกประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน
๓. เผยแพร่ข้อมูลและความรู้ทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท
๔. ส่งเสริมงานที่จะช่วยให้ชาวชนบทมีวิธีการและรู้จักใช้ความคิดริเริ่ม ประสพการณ์ และทรัพยากรเพื่อพัฒนาทั้งทางวัตถุและทางจิตใจให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
๕. ส่งเสริมงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้านการพัฒนาชนบท อาทิ งานสิ่งแวดล้อม งานด้านสาธารณสุข ด้านอาชีพ ด้านศิลปกรรม และจิตใจ เป็นต้น

มูลนิธิได้รับพระราชทานเงินทุนเริ่มแรกจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ต่อมาได้รับเงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา และจากกิจกรรมหาทุน เป็นต้น

งานสำคัญที่มูลนิธิทำได้ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

มูลนิธิประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และองค์การเอกชนที่สำคัญในประเทศไทย ในการดำเนินการให้รัฐบาลได้บรรจุนโยบายการร่วมมือด้านการพัฒนากับองค์การเอกชนไว้อย่างเป็นทางการ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

มูลนิธิเป็นองค์การหลักร่วมกับรัฐบาลไทย สภาสังคมสงเคราะห์ฯ สภาสตรีแห่งชาติฯ สหประชาชาติ สื่อมวลชนและองค์การเอกชนอื่นๆ ในการประสานงาน และดำเนินการจัดประชุมผู้นำชนบททั่วประเทศ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓ จัดงานแสดงผลผลิตภัณฑ์หัตถกรรมระหว่างประเทศ รวมทั้งการประชุมชาวชนบททั่วโลกที่เรียกว่า โคนิกส์ ๘๑ (CONEX' 81) ที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร มีส่วนร่วมผลักดันและสนับสนุนให้การพัฒนาชนบทตามระบบการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๒๕ ในช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ หม่อมงามจิตต์ สามารถของบประมาณสนับสนุนจากสหประชาชาติสาขา UNFPA เป็นจำนวน ๑.๔ ล้านบาท เพื่อติดตามผลการจัดงานโคนิกส์ ๘๑ โดยมอบให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นเจ้าของเรื่อง และจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ๔ กระทรวงหลัก ระดับตำบล ร่วมกับสภาตำบล มีคณะกรรมการสภาตำบลเข้ารับการอบรมถึง ๑,๔๔๐ คน จาก ๓๐ จังหวัด และทุกภาคทั่วประเทศ เป็นผลให้สภาตำบลตระหนักถึงความสำคัญของแผนพัฒนาชนบทแนวใหม่มากยิ่งขึ้น สามารถเขียนแผนพัฒนาหมู่บ้านตามความต้องการของหมู่บ้านอย่างแท้จริง

จัดงาน **“พัฒนาสินค้าหัตถกรรมไทย”** เพื่อติดตามผลการจัดงานโคนิกส์ ๘๑ โดยร่วมมือกับกรมการพัฒนาชุมชน และสภาสตรีแห่งชาติฯ นำหัตถกรรมไทยจากจังหวัดต่างๆ มาเผยแพร่แก่ประชาชนในกรุงเทพฯ ณ บ้านมนังคศิลา ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ ในสมัยนั้นยังไม่มีหน่วยงานใดจัดงานเช่นนี้มาก่อน จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของงานแบบนี้ ซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชนจำนวนมาก

ประกาศเกียรติคุณองค์การสตรีดีเด่นระดับเขต ที่สามารถประสานงานเป็นแกนนำ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้แก่ชุมชนและหมู่บ้านด้วยคุณธรรม เพื่อให้องค์การสตรีอื่นๆ รับทราบและถือเป็นตัวอย่าง

นำผู้นำชาวบ้านไปศึกษาดูงานการทำงานมาหาากินของท้องถิ่นอื่น เพื่อเป็นตัวอย่างในการจัดโครงการของชาวบ้าน เช่น นำผู้นำชาวบ้านตำบลห้วยน้ำใส อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ไปดูงานโครงการของชาวบ้านตำบลท่างาม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ณ ฟาร์มชุมชนสัมพันธ์

ประสานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมโยธาธิการและผังเมือง ฯลฯ ให้ก่อสร้างถนนและเจาะน้ำบอบาดาลให้แก่ราษฎรในจังหวัดต่างๆ ที่จำเป็น

หลังจากหม่อมงามจิตต์ถึงแก่อนิจกรรมแล้ว มูลนิธิสืบสานงานต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ให้ความสำคัญสนับสนุนการดำเนินกิจการพัฒนาชนบทแก่สภาพตำบลและหมู่บ้านต่างๆ โดยให้ยืมเงินทุนหมุนเวียนไม่คิดดอกเบี้ย จากกองทุนที่ผู้มีจิตศรัทธาตั้งไว้ อาทิ กองทุนพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรและหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร กองทุนมูลนิธิสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ และหม่อมเจ้าหญิง พูนพิศมัย ดิศกุล พระธิดา กองทุนคุณราศรี อัครนนท์ รัตนไชย กองทุน ๗๒ พรรษาเฉลิมพระเกียรติ

มูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบทมีโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชนบทหลายโครงการ ที่จัดเป็นประจำทุกปี โครงการสำคัญ เช่น

โครงการยกย่องเกียรติคุณหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่น เพื่อรับรางวัล “หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร”

โครงการนี้ใช้แนวความคิดการพัฒนาหมู่บ้านที่ยั่งยืนด้วยการนำหัตถกรรมในหมู่บ้านเข้ามาเสริม โดยใช้ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในหมู่บ้านมาก่อให้เกิดรายได้ เริ่มโครงการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๘ และทำต่อมาเป็นประจำทุกปี มีการประกาศเกียรติคุณหมู่บ้านหัตถกรรมทุกภาคทั่วประเทศ การคัดเลือกหมู่บ้านหัตถกรรมเข้ารับรางวัล ได้กำหนดประเภทของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไว้ ๕ ประเภท คือ

๑. ผ้าและสิ่งทอจากกี่กระตุก กี่พื้นเมือง
๒. จักสานจากหวาย ไม้ไผ่ ผักตบชวา เส้นใยพืชต่างๆ รวมทั้งโลหะ
๓. สิ่งประดิษฐ์ ได้แก่ ผ้าบาติก ผลิตภัณฑ์จากวัสดุต่างๆ ของขำรววย ของใช้และของที่ระลึก
๔. เครื่องปั้นดินเผา ชนิดเคลือบและไม่เคลือบ
๕. เครื่องไม้ ผลิตภัณฑ์จากไม้ทุกชนิด

หมู่บ้านหัตถกรรมที่ได้รับรางวัล “หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร” จะได้ได้รับเกียรติคุณประธานจากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ และเงินยืมเป็นทุนหมุนเวียนหมู่บ้านละ ๓๐,๐๐๐ บาท ไม่มีดอกเบี้ย กำหนดใช้คืนภายใน ๒ ปี ค่าพาหนะมารับรางวัล การประกาศเกียรติคุณในหนังสือที่ระลึกการจัดงาน “วันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร” และนำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมมาแสดงและจำหน่ายในงานวันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตรด้วย

โครงการประกาศเกียรติคุณผู้นำกลุ่มหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่น เพื่อรับรางวัล “หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร”

เนื่องจากผู้นำกลุ่มหมู่บ้านหัตถกรรม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยและเพิ่มมูลค่าให้แก่วัสดุพื้นบ้าน จึงต้องมีประธานหรือผู้นำกลุ่มเพื่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ อันก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อต่อกัน ส่งเสริมความรักและความผูกพันในครอบครัวของสมาชิกและคนในชุมชน ด้านการจำหน่ายก็สามารถนำสินค้ามารวมขาย ณ ที่ทำการกลุ่ม ทำให้สมาชิกกลุ่มมีรายได้ สามารถช่วยเหลือครอบครัวได้ ดังนั้น ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน จึงเริ่มโครงการประกาศเกียรติคุณผู้นำกลุ่มหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่น เพื่อรับรางวัล “หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร” อันเป็นรางวัลสร้างเสริมคนดีมีคุณธรรม เป็นประจำทุกปี

ผู้นำกลุ่มไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง อาจจบระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ หรือปีที่ ๖ แต่ต้องเป็นผู้ที่รู้จักการบริหารจัดการ เช่น จัดระบบการออมทรัพย์ รับซื้อผลิตภัณฑ์จากสมาชิกเพื่อนำไปจัดจำหน่าย รู้จักการขายตลาด พัฒนาทักษะฝีมือเพื่อให้กลุ่มสร้างงานที่มีคุณภาพ เป็นวิทยากรปลูกฝังภูมิปัญญาสู่เยาวชน

จัดทำวารสารข่าวพัฒนาชนบท และหนังสือ “วันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร”

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ มีการจัดทำวารสารข่าวพัฒนาชนบทเพื่อส่งให้หน่วยงานราชการต่างๆ หอสมุดหรือที่อ่านหนังสือในชนบท เพื่อเผยแพร่หมู่บ้านหัตถกรรมฯ พร้อมทั้งสินค้าหัตถกรรมจากทุกภาคของประเทศ

ทุกปีจะจัดทำหนังสือที่ระลึกชื่อว่า “วันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร” ซึ่งเล่าประวัติย่อของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ประวัติการจัดตั้งมูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท โครงการยกย่องเกียรติคุณหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่น รายชื่อและผลงาน

ของหมู่บ้านหัตถกรรมที่ได้รับรางวัลประวัติย่อผู้นำหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่นที่ได้รับรางวัลตลอดจนประมวลภาพที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างกิจกรรมที่ยกมานี้ล้วนบ่งชี้คุณประโยชน์และผลงานของมูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท ซึ่งประธานก่อตั้งและประธานคนแรกคือ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ และมีผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชาติในด้านการพัฒนาชนบท สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน สินค้าหัตถกรรมที่นำมาจัดแสดงและวางขายในงานวันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร คือวันที่ ๑๘ ตุลาคมของทุกปี มีความมุ่งมั่นปรารถนาช่วยกระตุ้นให้ผู้มาร่วมงานรักวัฒนธรรมไทย และนิยมใช้หัตถกรรมพื้นบ้าน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาชนบท ช่วยให้ชาวชนบทมีรายได้เสริมจากอาชีพหลักทางการเกษตร และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

สโมสรซอนต้า

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นที่ปรึกษาในการก่อตั้งสโมสรซอนต้า (Zonta Club) ขึ้นในประเทศไทยใน พ.ศ. ๒๕๑๑ และเป็นกรรมการในระยะแรก สโมสรซอนต้ามีอยู่ทั่วโลก ในแต่ละประเทศอาจมีหลายสโมสร ในแต่ละเมืองหรือจังหวัดก็ได้หลายเขตหรือท้องถิ่น เช่นที่กรุงเทพฯ มีสโมสรซอนต้า กรุงเทพฯ ๑ สโมสรซอนต้า กรุงเทพฯ ๘ แต่ละสโมสรจะมีนายก กรรมการ และสมาชิก

สโมสรซอนต้าตั้งขึ้นเป็นแห่งแรกที่เมืองบัฟฟาโล (Buffalo) รัฐนิวยอร์ก ในสหรัฐอเมริกาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ ผู้ร่วมก่อตั้งคือกลุ่มนักธุรกิจสตรี สโมสรซอนต้ามีรูปแบบคล้ายสโมสรโรตารี (Rotary Club) ต่างกันที่ซอนต้าเป็นสโมสรของสตรี ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณะ มีคติพจน์ว่า **“เพื่อพัฒนาสถานภาพของสตรีทั่วโลก”**

เมื่อถึง พ.ศ. ๒๔๖๖ สโมสรซอนต้าก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น เช่นที่ นิวยอร์ก วอชิงตัน ดี.ซี. ดิทรอยต์ เป็นต้น ใน พ.ศ. ๒๔๗๓ จึงมีการก่อตั้งสมาพันธ์สโมสรซอนต้า (Confederation of Zonta Clubs) ในสหรัฐอเมริกา มีจุดประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือ

สตรีในด้านการสาธารณสุข และการวางนโยบาย ในที่สุดสโมสรซอนต้าก็มีสถานะเป็นสโมสรสากล มีสโมสรสมาชิกมากกว่า ๑,๒๐๐ สโมสร มีสมาชิกมากกว่า ๓๐,๐๐๐ คน ในประเทศต่างๆ ๖๖ ประเทศในปัจจุบัน

หม่อมงามจิตต์ราบเรื่องราวของสโมสรซอนต้าเป็นอย่างดี และเห็นด้วยว่าประเทศไทยควรก่อตั้งสโมสรซอนต้า จึงเป็นที่ปรึกษาในการก่อตั้งอย่างแข็งขันเพราะเห็นว่าเป็นองค์กรสตรีที่จะส่งเสริมสถานภาพของสตรีได้เป็นอย่างดี สโมสรซอนต้ามีวิสัยทัศน์ที่มุ่งให้โลกยอมรับสิทธิสตรีว่าเป็นสิทธิมนุษยชน สตรีทุกคนมีสิทธิ์ที่จะใช้ศักยภาพของตนให้เต็มที่ มีสิทธิ์อ่านออกเขียนได้ เข้าถึงการศึกษา บริการดูแลสุขภาพ และทรัพยากรด้านเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกับบุรุษ และอยู่อย่างปราศจากความหวาดกลัวการทารุณกรรม

สโมสรซอนต้าในประเทศไทยมีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจ แต่ละสโมสรมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการกุศล ซึ่งเป็นการหาทุนไปใช้ในโครงการส่งเสริมสถานภาพสตรี โครงการศูนย์พัฒนาเด็กและเยาวชน โครงการฝึกสตรีให้รู้จักเป็นผู้นำ รวบรวมสิ่งของที่สมาชิกร่วมกันบริจาคเพื่อนำไปช่วยงานกาชาดซึ่งสภากาชาดไทยจัดเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ยังจัดงานหาเงินไปบริจาคองค์การการกุศลอื่นๆ เช่น สโมสรซอนต้า กรุงเทพฯ ๑ จัดงานกาลาดินเนอร์การกุศลเพื่อบริจาครายได้ส่วนหนึ่ง สมทบทุนมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย สรุปได้ว่า นอกจากจะส่งเสริมสถานภาพและสวัสดิการสตรีแล้ว สโมสรซอนต้าในประเทศไทยยังให้ความสนใจและความสนับสุนนแก่เด็กและเยาวชน ปลุกฝังให้เยาวชนรู้จักความกตัญญูทวดเทีต่อมารดา ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว มอบรางวัลแก่นักเรียนที่มีผลการเรียนดีเพื่อเป็นการให้กำลังใจเด็กให้มุ่งมั่นศึกษาหาความรู้เช่น **“กิจกรรมในโครงการ ๑๐๐ ของขวัญแทน ๑๐๐ คำขอบคุณ”** ของสโมสรซอนต้ากรุงเทพฯ ๑ เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ สโมสรซอนต้า กรุงเทพฯ ๑ เป็นองค์กรสมาชิกสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ด้วย

รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์)

ความเป็นมา

รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า รางวัลซีไรต์ (S.E.A. Write Awards) ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ ด้วยการริเริ่มของ ฝ่ายโรงแรมโอเรียนเต็ล (Oriental Hotel) ซึ่งมีประวัติอันยาวนานว่าเป็นที่พำนักของ นักเขียนชั้นนำของโลก และการริเริ่มของสมาคมซึ่งเป็นที่รวมของผู้มีผลงานสร้างสรรค์ ๒ สมาคม คือ สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งตั้งขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๐๑ และได้เป็นสมาชิกสมาคมเพ็นสากล (P.E.N. International) ใน พ.ศ. ๒๕๐๒ กับสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ซึ่งตั้งขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๑๔

รางวัลซีไรต์มีวัตถุประสงค์ ๔ ประการคือ °

๑. เพื่อให้เป็นที่รู้จักถึงความสามารถด้านสร้างสรรค์ของนักเขียนในกลุ่มประเทศอาเซียน
๒. เพื่อให้ทราบถึงโภคทรัพย์ของวรรณกรรม ทรัพย์สินทางปัญญาและวรรณศิลป์แห่งกลุ่มประเทศอาเซียน
๓. เพื่อรับทราบ รับรอง ส่งเสริม และจรรโลงเกียรติอัจฉริยะทางวรรณกรรมของนักเขียนผู้สร้างสรรค์
๔. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและสัมพันธภาพอันดีในหมู่นักเขียน และประชาชนทั่วไปในกลุ่มประเทศอาเซียน

องค์ประธานคณะกรรมการดำเนินงานพระองค์แรก คือ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตรจึงช่วยงานซีไรต์นี้มาตั้งแต่ต้น เช่น ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเป็นครั้งคราวเมื่อพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรทรงติดภารกิจด้านอื่นหรือประชวร เป็นต้น หม่อมงามจิตต์ให้ความสนใจและติดตามรายละเอียด

๑ สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๔๗. ๒๕ ปีซีไรต์ รวมบทวิจารณ์คัดสรร (กรุงเทพฯ : อมรินทร์บุ๊คเซนเตอร์ จำกัด) หน้า ๑๗.

เรื่องซีไรต์นี้มาโดยตลอด จนกระทั่งพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร สิ้นพระชนม์ใน พ.ศ. ๒๕๒๔ หม่อมงามจิตต์จึงได้รับเชิญให้ดำรงตำแหน่งประธาน คณะกรรมการดำเนินงานสืบทอดมาใน พ.ศ. ๒๕๒๕ ตั้งแต่ยังช่วยงานพระองค์เจ้า เปรมบุรฉัตร มาจนถึงเมื่อดำรงตำแหน่งประธานเอง หม่อมงามจิตต์ได้อุทิศเวลา แรงกายและแรงใจในการดำเนินงาน เข้าร่วมการประชุมทุกครั้งยกเว้นเมื่อติดภารกิจ สำคัญด้านอื่นหรือเดินทางไปต่างประเทศ ช่วยติดตามเรื่องการกราบบังคมทูลเชิญ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานใน งานพระราชทานรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๒

ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน แทนพระองค์เป็นองค์ประธานในงานพระราชทานรางวัลซีไรต์ ในปีนั้น หม่อม งามจิตต์จำเป็นต้องไปประชุมใหญ่รอบ ๓ ปีของสภาสตรีระหว่างประเทศที่ ประเทศเกาหลีใต้ ในฐานะประธานกิตติมศักดิ์ จึงได้ขอประทานพระกรุณาจาก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลฉัตรทรงช่วยปฏิบัติภารกิจขององค์ประธานแทน

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๒๖ หม่อมงามจิตต์เริ่มป่วย และในที่สุดก็ถึงแก่อนิจกรรม พระองค์เจ้าวิมลฉัตรได้ทรงพระกรุณาฯ รับเป็นองค์ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน สืบทอดมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๓๔ หลังจากนั้น ศาสตราจารย์หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล ทรงเป็นประธานคณะกรรมการระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๔๐ หม่อมหลวงพิระพงศ์ เกษมศรี เป็นประธานระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑ และตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๑ มาจนถึง ปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๓) หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร ได้ดำรงตำแหน่งประธาน คณะกรรมการดำเนินงาน

หน้าที่หลักของคณะกรรมการดำเนินงาน คือ กำหนดนโยบายและวางแผน งานแต่ละปี จัดงานพระราชทานรางวัลซีไรต์ ติดต่อประสานงานกับนักเขียนในกลุ่ม ประเทศอาเซียนผ่านทางสถานเอกอัครราชทูตของประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียน ติดต่อเชิญนักเขียนที่มีชื่อเสียงในบรรณพิภพมาเป็นปาฐกรับเชิญ (Guest Speaker) ในแต่ละปีเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓ นักเขียนรับเชิญดังกล่าวมีทั้งชาวยุโรป เอเชีย อเมริกาทั้งเหนือและใต้ ปาฐกรับเชิญบางคนได้รับรางวัลโนเบลด้านวรรณกรรมมาก่อน หรือได้รับในเวลาต่อมา คือ วิลเลียม โกลดิง (William Golding) ได้รับรางวัลโนเบล ใน พ.ศ. ๒๕๒๖ และมาปาฐกใน พ.ศ. ๒๕๒๗ เซอร์ วี.เอส.ไนปอล (Sir V.S. Naipaul) ซึ่งเป็นปาฐกรับเชิญใน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้รับรางวัลโนเบลใน พ.ศ. ๒๕๔๔ มาริโอ บาร์กัส โยซา (Mario Vargas Llosa) ซึ่งมาปาฐกถาใน พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับรางวัลโนเบล

ใน พ.ศ. ๒๕๕๓ กล่าวคือ นอกจากผู้มาร่วมงานซีไรต์จะได้รับรู้ผลงานของนักเขียนอาเซียนแล้ว ยังมีโอกาสได้ฟังปาฐกถาจากนักเขียนที่มีชื่อเสียง ปาฐกถาที่เป็นนักเขียนไทยก็มี ได้แก่ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช (พ.ศ. ๒๕๒๖) และ สมเด็จพระจรัสกุล (พ.ศ. ๒๕๔๙)

คณะกรรมการดำเนินงานได้ประธานที่มีประสิทธิภาพเสมอมา และมีการการที่มาจากสมาคมภาษาและหนังสือฯ สมาคมนักเขียน ผู้แทนจากสถานเอกอัครราชทูตกลุ่มประเทศอาเซียน ผู้แทนจากบริษัทและองค์การที่ให้ความสนับสนุนทางการเงิน เช่นบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารแห่งประเทศไทย มูลนิธิจุฬาลงกรณ์วิทยุ มูลนิธิเร็กซ์มอร์แกน บริษัทไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) บริษัทเวลด์ แทรเวลเซอร์วิส จำกัด และที่สำคัญมากก็คือ โรงแรมแมนดาริน โอเรียนเต็ลกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นสถานที่จัดงานพระราชทานรางวัลซีไรต์ และเป็นที่พำนักของนักเขียนผู้ได้รับรางวัล ดังนั้น งานพระราชทานรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ซึ่งผู้เสด็จมาพระราชทานรางวัลเป็นพระราชวงศ์ระดับสูง อาทิ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงเป็นงานที่มีเกียรติและประสบความสำเร็จสูง

นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมเสริมอีกหลายประเภท ที่สำคัญคือ การอ่านกวีนิพนธ์และร้อยแก้วที่วังสรวงผักกาด ซึ่งริเริ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าร่วมงานซึ่งจัดในตอนเย็นของวันก่อนวันพระราชทานรางวัลประมาณ ๑๗ นาฬิกาเป็นต้นไป ผู้สนใจวรรณกรรมสามารถกระทบไหล่สังสรรค์กับผู้ได้รับรางวัลและได้ฟังการอ่านซึ่งมักตัดตอนมาจากผลงานที่ได้รางวัลซีไรต์

กิจกรรมอีกประเภทหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้กัน คือ หนังสือรวมงานของนักเขียนซีไรต์ ซึ่งนำมาแปลเป็นภาษาอังกฤษเล่มแรก คือ The S.E.A. Write Anthology of Thai Short Stories and Poems ซึ่งมี นิตยา มาศะวิสุทธิ และแมตทิว ไกรส (Matthew Grose) เป็นบรรณาธิการ พิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นภาษาอังกฤษ

เล่มที่ ๒ คือ ASEAN Short Stories and Poems by S.E.A. Write Awardees 1999 ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ เป็นบรรณาธิการพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นภาษาอังกฤษ

เล่มที่ ๓ คือ The S.E.A. Write Anthology of ASEAN Short Stories and Poems ซึ่งมี มาศะวิสุทธิ และแอลเลน บอคคุซซี (Ellen Boccuzzi) เป็นบรรณาธิการพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๕๑

เล่มที่ ๔ คือ Beyond Borders: The 35th Anniversary S.E.A. Write Award Anthology นิตยา มาศะวิสุทธิ์และคณะเป็นบรรณาธิการ พิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นภาษาอังกฤษ

เล่มที่ ๕ คือ ASEAN Short Stories and Poems 2513 ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ ใน พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง “ASEAN Literature: Development, Identity and Impacts on Contemporary Societies” เมื่อ ๒๒-๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นอกจากนี้ยังมีเอกสารเย็บเล่มเป็นสุจิบัตรแจกในการจัดงาน Poetry and Prose Reading พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่วังสวนผักกาด ใช้ชื่อเล่มต่างๆ กัน เช่น

Harmony in Diversity พ.ศ. ๒๕๕๑

Toward a Harmonious Globe พ.ศ. ๒๕๕๒

Reaching the World พ.ศ. ๒๕๕๕

ASEAN Harmony พ.ศ. ๒๕๕๖

ส่วนหนังสือภาษาไทยเกี่ยวกับเรื่องรางวัลซีไรต์ ได้แก่เรื่อง “๑๕ ปีซีไรต์” ในวารสารภาษาและหนังสือ. ๒๕ : ๑ - ๒ (เม.ย. ๒๕๓๕ - มี.ค. ๒๕๓๖) และ ๒๕ ปีซีไรต์ (สมาคมภาษาและหนังสือฯ พ.ศ. ๒๕๔๓) ซึ่งเป็นหนังสือรวมข้อมูลเกี่ยวกับรางวัลซีไรต์ ตลอดจนบทวิจารณ์งานวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ ซึ่งนักเขียนและนักวิชาการที่มีชื่อเสียงเขียนไว้อย่างน่าสนใจ หนังสือภาษาไทยอีกเล่มหนึ่งที่น่าสนใจคือ หนังสือแปลเรื่อง สัตว์ประหลาดแห่งเอเชีย รวมเรื่องสั้นและบทกวีอาเขียนร่วมสมัย ซึ่งมี พิเชฐ แสงทอง เป็นบรรณาธิการ พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยสมาคมภาษาและหนังสือฯ เนื่องในโอกาสการสัมมนานานาชาติ “วรรณกรรมอาเซียน : พัฒนาการ เอกลักษณ์ และบทบาทต่อสังคมร่วมสมัย” ในวันที่ ๒๒ - ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังได้กล่าวไปแล้ว

รายชื่อวรรณกรรมซีไรต์ไทย (พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๕๖)

ปี พ.ศ.	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง
๒๕๒๒	ลูกอีสาน	คำพูน บุญทวี
๒๕๒๓	เพียงความเคลื่อนไหว	เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
๒๕๒๔	ขุนทอง...เจ้าจะกลับเมื่อฟ้าสว่าง	อัศศิริ ธรรมโชติ
๒๕๒๕	คำพิพากษา	ชาติ กอบจิตติ
๒๕๒๖	นาฏกรรมบนลานกว้าง	คมทวน คັນธนู
๒๕๒๗	ซอยเดียวกัน	วาณิช จรุงกิจอนันต์
๒๕๒๘	ปูนปิดทอง	กฤษณา อโศกสิน
๒๕๒๙	ปณิธานกวี	อังคาร กัลยาณพงศ์
๒๕๓๐	ก่อกองทราย	ไพฑูรย์ ธัญญา
๒๕๓๑	ตลิ่งสูง ชุงหนัก	นิคม รายยวา
๒๕๓๒	ใบไม้ที่หายไป	จิระนันท์ พิตรปรีชา
๒๕๓๓	อัญมณีแห่งชีวิต	อัญชัน
๒๕๓๔	เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน	มาลา คำจันทร์
๒๕๓๕	มีอันนั้นสีขาว	ศักดิ์สิริ มีสมสืบ
๒๕๓๖	ครอบครัวกลางถนน	ศิลา โคมฉาย
๒๕๓๗	เวลา	ชาติ กอบจิตติ
๒๕๓๘	ม้าก้านกล้วย	ไพโรจน์ทร์ ขาวงาม
๒๕๓๙	แผ่นดินอื่น	กนกพงศ์ สงสมพันธุ์
๒๕๔๐	ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน	วินทร์ เลียววาริณ
๒๕๔๑	ในเวลา	แรคำ ประโดยคำ
๒๕๔๒	สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน	วินทร์ เลียววาริณ
๒๕๔๓	อมตะ	วิมล ไทรนันทวล
๒๕๔๔	บ้านเก่า	โชคชัย บัณฑิต

รายชื่อวรรณกรรมซีไรต์ไทย (พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๕๖)

ปี พ.ศ.	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง
๒๕๔๕	ความน่าจะเป็น	ปราบดา หยุ่น
๒๕๔๖	ช่างสำราญ	เดือนวาด พิมวนา
๒๕๔๗	แม่น้ำรำลึก	เรวัตร์ พันธุ์พัฒน์
๒๕๔๘	“เจ้าหญิง”	บินหลา สันกาลาคีรี
๒๕๔๙	ความสุขของกะทิ	งามพรรณ เวชชาชีวะ
๒๕๕๐	โลกในดวงตาข้าพเจ้า	มนตรี ศรียงค์
๒๕๕๑	เราลืมนะไรไปบางอย่าง	วัชร สัจจะสารสิน
๒๕๕๒	ลับแลแก่งคอย	อุทิศ เหมะมูล
๒๕๕๓	ไม่มีหญิงสาวในบทกวี	ชะการีย์ยา อมตยา
๒๕๕๔	แดดเข้าร้อนเกินกว่าจะนั่งจิบกาแฟ	จเด็จ กำจรเดช
๒๕๕๕	คนแคะ	วิภาส ศรีทอง
๒๕๕๖	หัวใจห้องที่ฟ้า	อังคาร จันทาทิพย์

.....

คติของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

“จงปฏิบัติตัวต่อผู้อื่นตามที่เราต้องการให้ปฏิบัติต่อเรา บุคคล คือ ตัวเอง ไม่ยั่งยืน องค์การที่เราทำงานให้นั้นสำคัญยิ่ง ความพยายาม ความขยันและความสามัคคีเป็นหนทางสู่ความสำเร็จทุกชนิด (ยิ่งทำยิ่งได้) เราทำงานกันสนุก และเป็นสุขเมื่อทำงาน มวลความดีที่ทำไว้ จะตามไปเป็นมิตรทั่วทิศา จงเป็นผู้มีน้ำใจ น้ำมือ และน้ำคำ”

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ตระหนักดีว่าบุคคลไม่ยั่งยืน แต่องค์การที่เราทำงานให้นั้นสำคัญยิ่ง และยั่งยืนตราบเท่าที่ผู้ร่วมทำงานกระทำตามคติของท่านอย่างตั้งอกตั้งใจ ดังองค์การที่ยกมาเป็นตัวอย่างในภาคผนวก ข. ส่วนจดหมายจากป่าถึงหลานในภาคผนวก ก. ก็บ่งบอกคุณลักษณะของความเป็น “ผู้มีน้ำใจ น้ำมือ และน้ำคำ” ของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ผู้นำสตรีที่ได้ก่อตั้งหรือมีส่วนร่วมในการก่อตั้งและทำงานสมาคมและมูลนิธิต่างๆ เป็นจำนวนมาก

.....

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร, ๒๕๓๔. **หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร**

อนุสรณ์ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๓๔. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.

คณะกรรมการจัดงาน “วันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร”, ๒๕๒๘. **งามจิตต์ Princess Prem Purachatra.** กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการจัดงาน “วันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร”, ๒๕๕๕. **งามจิตต์** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : บริษัท วศิระ จำกัด.

คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (ประธานบรรณาธิการ), ๒๕๔๖. **หนังสือ ๓๐ ปีโสสมมูลนิธิแห่งประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : บริษัท สกาวบุ๊คส์ จำกัด.

มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์, ๒๕๕๕. **รายงานผลการดำเนินงาน มกราคม ๒๕๕๔ - เมษายน ๒๕๕๕.** กรุงเทพฯ : มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์.

มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์, ๒๕๕๖. **รายงานผลการดำเนินงาน ในรอบปี ๒๕๕๕.** กรุงเทพฯ : มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์.

มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์, ๒๕๕๕. **ที่ระลึกในโอกาส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเยี่ยม “หมู่บ้านเด็กโสสะบางปู จังหวัดสมุทรปราการ”** กรุงเทพฯ : มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทย.

มูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท, ๒๕๕๖. **“วันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร” ครั้งที่ ๒๙ พ.ศ. ๒๕๕๖.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน.

สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์, ๒๕๕๔. **๕๕ ปี สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์.** กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์.

สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์, ๒๕๕๗. **รายงานสรุปการจัดกิจกรรม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗.** กรุงเทพฯ : สภาสตรีแห่งชาติ.

สภาสังคมสงเคราะห์ฯ, ๒๕๕๕. **รายงานการดำเนินงานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔.** กรุงเทพฯ : สภาสังคมสงเคราะห์ฯ.

สมาคมภาษาและหนังสือฯ, ๒๕๔๗. **๒๕ ปีซีไรต์ รวมบทวิจารณ์คัดสรร.** กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์.

Nitaya Masavisut, Ellen Boccuzzi, 2008. *The S.E.A. Write Anthology of ASEAN Short Stories and Poems. The 30th Anniversary.* Bangkok: Silkroad Agency.

Nitaya Masavisut, Mathew Grose, 1998. *The S.E.A. Write Anthology of Thai Short Stories and Poems.* Bangkok: Silkworm Books.

Srisurang Poolthupya, 2001. *ASEAN Short Stories and Poems by S.E.A. Write Awardees.* Bangkok: Books & Magazines Distributors.

คณะผู้ทำหนังสือ

ที่ปรึกษา	นายสมพร เทพสิทธา
บรรณาธิการ	ศาสตราจารย์เกียรติคุณศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ ราชบัณฑิต
ผู้เขียน	ศาสตราจารย์เกียรติคุณศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ ราชบัณฑิต ศาสตราจารย์ ดร.เรีนฤทัย สัจจพันธุ์ อาจารย์วรรุฒิ รักดีบุรุษ
ผู้รวบรวมข้อมูล	นางสาวกรรณภรณ์ วงศ์ปิยะกุล
พิสูจน์อักษร	นางพรทิพย์ ห่านตระกูล
ออกแบบปก / รูปเล่ม	นางสาววิมลรัตน์ ทองปลาด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
อุปถัมภ์การจัดพิมพ์	สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล
พิมพ์/เพลท	โรงพิมพ์สุพีเรียพรีนติ้งเฮาส์ จำกัด

มูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

ตึกมหิดล ชั้น ๕ ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๓๕๔-๗๓๙๑-๔ โทรสาร ต่อ ๑๐๑, ๑๑๕

E-mail: princessngarmchit@gmail.com www.princessngarmchit.org

Facebook: มูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

อุปกรณ์การจัดพิมพ์

HOPER

ความสุขจากความหวัง

เพื่อสังคมไทย